

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KARA AVCILIĞI KANUNUNUN UYGULANMASINDAN
KAYNAKLANAN HUKUKSAL SORUNLAR**

**Orman Müh. Dursun DİKTAŞ
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Ormancılık Hukuku Programı**

**Danışman
Prof.Dr. Sedat AYANOĞLU**

Ekim, 2006

İSTANBUL

Bu çalışma/..../ 2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
Anabilim Dalı programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul
edilmiştir.

Tez Jürisi

Danışman Adı (Danışman)
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

Jüri Adı
Üniversite
Fakülte

Jüri Adı
Üniversite
Fakülte

Jüri Adı
Üniversite
Fakülte

Jüri Adı
Üniversite
Fakülte

ÖNSÖZ

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ormancılık Hukuku Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tez konusunun seçiminde ve yürütülmesinde yol gösterici olan ve her türlü desteği sağlayan Sayın Hocam Prof. Dr. Sedat AYANOĞLU'na, çalışmanın her aşamasında bana zaman ayırıp desteğini ve yardımını esirgemeyen sayın hocam Doç. Dr. Aynur Aydın COŞKUN'a, çalışmanın şekillenmesinde büyük emeği geçen Sayın Hocam Doç.Dr. Yusuf GÜNEŞ'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca çalışmanın uygulama kısmında tecrübe ve bilgisiyle kendisinden büyük yardım gördüğüm Orman Bakanlığı 1. Hukuk Müşaviri Şerife KUŞÇUOĞLU'na ve Av Yönetim Şube Müdürü Sayın Celal ACAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışma sırasında her türlü desteklerini gördüğüm Arş. Gör. Osman Devrim ELVAN'a, Arş. Gör. Nimet VELİOĞLU'na ve Arş. Gör. Tuğba DENİZ'e şükranlarımı sunarım.

Ekim, 2006

Dursun DiKTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET.....	vi
SUMMARY.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL KISIMLAR.....	2
2.1. AVLANMA.....	2
2.2. AV HAYVANI	3
2.3. AVCI.....	6
2.4. AVLAK.....	7
2.5. AVCILIK	9
2.5.1. Sürdürülebilir Avcılık.....	10
2.5.2. Türkiye’de Sürdürülebilir Avcılık Anlayışı.....	12
2.6. AV HUKUKUNUN GELİŞİMİ.....	13
2.6.1. Eski Türklerde ve Osmanlı Devletinde Avcılık.....	15
2.6.2. Ülkemizde Avcılık.....	16
2.7. KARA AVCILIĞINI DÜZENLEYEN YASALAR	
2.7.1. Anayasal Düzenlemeler.....	18
2.7.2. 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu.....	20
2.7.2.1. Kanununun Amacı ve Kapsamı.....	21
2.7.2.2. Hayvanların Sınıflandırılması.....	21
2.7.2.3. Avlanma Zamanının Belirlenmesi.....	23
2.7.2.4. Yetkili Kurumlar ve Yasaklamaları.....	24
2.7.2.5. Avlanmanın Yasak Olduğu Yerler.....	25
2.7.2.6. Av Tezkeresi	26
2.7.2.7. Merkez Av Komisyonu.....	28
2.7.2.8. Ceza Hükümleri.....	28

2.8.4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNU VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER	
2.8.1. Sürdürülebilirlik İlkesi.....	31
2.8.2. Katılımcılık İlkesi	32
2.8.3. Yararlanan Katkı Sağlar İlkesi.....	33
2.8.4. Geri Kazanım İlkesi.....	33
2.8.5. Etkin Bir Koruma	34
2.8.6. Fahrî Av Müfettişliği.....	34
2.8.7. Gelir Kaynakları	35
2.8.8. Avcılık Belgesi	36
2.8.9. Avlanma İzni.....	39
2.8.10. Av Turizmi.....	39
2.8.11. Merkez Av Komisyonu.....	40
2.8.12. İstihdam ve Ekonomi.....	42
2.8.13. Medyaya Eğitici Yayın Zorunluluğu.....	42
2.8.14. Avlak Yönetimi	42
2.8.15. Avlaklar.....	43
2.8.16. Av Yaban Hayatı Yönetimi.....	45
2.8.17. İdari Para Cezası Getirilmesi	46
2.9. 6831 SAYILI ORMAN KANUNU.....	46
2.10. 4386 SAYILI ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN.....	47
2.11. 6136 SAYILI ATEŞLİ SİLAHLAR VE BIÇAKLAR HAKKINDA KANUN.....	50
2.12. 2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU.....	51
2.13. 2873 SAYILI MİLLÎ PARKLAR KANUNU.....	51
2.13.1. Ulusal Parklarda Avlanma ve Turizm.....	52
2.13.2. İlgili Diğer Maddeler	52
2.14. 5199 SAYILI HAYVANLARI KORUMA KANUNU.....	53
.....2.15. 5237. SAYILI TÜRK CEZA KANUNU.....	55
.....2.15.1. Ceza Hukuku.....	57
.....2.15.2. Suç ve Suçun Unsurları.....	58
.....2.15.3. Ceza ve Ceza Ehliyeti.....	60
.....2.16. 5326 SAYILI KABAHTLER KANUNU.....	61

3. MALZEME VE YÖNTEM	64
4. BULGULAR.....	66
4.1. 4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNUNUN UYGULAMASINDAN KAYNAKLANAN HUKUKSAL SORUNLAR.....	66
4.1.1. Avcılık Belgesi.....	67
4.1.2. Av Bayilerinin Yatıracağı Katılım Payı	70
4.1.3. Av Suçlarında Suçun Özel Görünüş Halleri.....	71
4.1.3.1. <i>Teşebbüs</i>	71
4.1.3.2. <i>İçtima</i>	72
4.1.3.3. <i>İştirak</i>	73
4.1.4. Suçların Takibi Usulü.....	75
4.1.4.1. <i>Arama</i>	76
4.1.4.2. <i>Ceza Hukukunda Arama</i>	78
4.1.4.3. <i>Kişilerin Üstlerinin Aranması</i>	78
4.1.4.4. <i>Zapt ve Müsadere</i>	79
4.1.5. Cezaların Tahsili Usulü.....	83
4.1.5.1. <i>İdari Para Cezası</i>	84
4.1.5.2. <i>Cezaların Tahsili</i>	86
4.1.5.3. <i>Haciz İşlemleri</i>	87
4.1.6. Görevli Memurların Sorunları.....	89
4.1.6.1. <i>Orman Muhafaza Memurlarının Sorunları</i>	89
4.1.6.2. <i>Fahri Av Müfettişliği</i>	90
4.1.6.3. <i>Av Koruma Memurları</i>	93
4.1.6.4. <i>Saha Bekçileri</i>	94
4.1.7. İlgili Diğer Konulardaki Sorunlar.....	95
4.1.7.1. <i>Yaban Hayvanı Üretme İstasyonları</i>	95
4.1.7.2. <i>Eğitim ve Araştırma</i>	97
4.1.7.3. <i>Av Turizmi</i>	98
4.1.7.4. <i>İl Av Komisyonları</i>	101
4.1.7.5. <i>Avcılıkta Teknoloji Kullanımı</i>	102
4.1.7.6. <i>Avlanmanın Tüm Yurtta Yasaklanması</i>	102

4.2. 5326 SAYILI KABAHAHLER KANUNU VE KARA AVCILIĞINA UYGULANMASINDA ÇIKAN SORUNLAR

4.2.1. Av Suçlarının Özel Görünüş Halleri.....	105
4.2.1.1. Cezai Sorumluluk.....	105
4.2.1.2. Teşebbüs.....	106
4.2.1.3. İştirak.....	108
4.2.1.4. Fikri İçtima	109
4.2.1.5. Mütessesil (Zincirleme) Suç.....	110
4.2.1.6. Mütemadilik	112
4.2.2. Yargılama Usulünden Doğan Sorunlar.....	113
4.2.2.1. İdari Yaptırım Kararının Verilmesi.....	113
4.2.2.2. Orman Sınırları İçinde İşlenen Kabahatlerde İdari Yaptırım Kararı Verilmesi.....	114
4.2.2.3. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi.....	115
4.2.2.4. Mülkiyeti Kamuya Geçen Tüfek ve Silahlarla İlgili İşlemler.....	117
4.2.2.5. 4915 Sayılı Kanunla Birlikte Diğer Kanunlara da Muhalefet Edilmesi Durumu.....	118
4.2.2.6. Soruşturma ve Yerine Getirme Zaman Aşımı.....	119
4.2.2.7. İtiraz Başvurusunun İncelenmesi.....	120
4.2.2.8. Vazgeçme ve Kabul.....	122
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	124
KAYNAKLAR.....	132
ÖZGEÇMİŞ.....	135

ÖZET

KARA AVCILIĞI KANUNUNUN UYGULANMASINDAN KAYNAKLANAN HUKUKSAL SORUNLAR

Avcılık insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insanlar beslenme amacıyla avlanmaya başlamıştır. Zamanımızda ise sadece beslenme amacıyla değil keyif ve eğlence gayesiyle de yapılmaktadır.

Çalışmanın genel kısımlar bölümünde avcılıkla ilgili kavramların açıklaması verilmeye çalışılmıştır. Ve av hukukunun tarihsel gelişimine değinilmiştir. Ayrıca ülkemizdeki gelişim sürecine de yer verilmiştir. Kara avcılığını düzenleyen anayasa maddeleri ve ilgili kanun maddeleri incelenmiştir.

Çalışmanın bulgular bölümünde 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun uygulamasından kaynaklanan hukuksal sorunlara değinilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur. Ve adı geçen yasadan sonra çıkan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun uygulamasında görülen sorunlara değinilmiştir.

Sonuç bölümünde ise tespit edilen sorunlar ve çözüm önerilerine yer verilmiştir.

SUMMARY

LEGAL PROBLEMS EMERGES FROM THE IMPLEMENTATION OF TERRESTIAL HUNTING LAW.

Hunting is as old as human history. Primitive humans had started hunting for the purpose of nutrition and food supply. At present people hunt not only for nutrition concern but also for having fun and recreation.

In the common parts the concepts releavent to hunting has been explained. And historical development of the hunting has been discussed at global level and at national level as well. Terrestrial hunting legistion has been introduced in terms of constitutional grounds and legislative basis.

Inventions of the study the problems arise from the implementation of Terrestrial Hunting Law of 2003, No: 4915 has been dealt with and some recommendations have been made. The Law of Petty Offences of 2004, No: 5326 has been investigated in terms of terrestrial hunting and the issues emerged from its implementation have been discussed and analyzed when recommending some concrete and partical solutions.

In the last chapter, an overall analyses has been made and some solutions have been assested dealing with the said problems.

1. GİRİŞ

Avcılık, insanlığın varoluşu ile başlayan ve birtakım değişiklere uğrayarak günümüzde de varlığını sürdüren bir olgudur. İlk çağlarda insanların yaşamını sürdürebilmeleri için bir zorunluluk olan avcılık, günümüzde keyif ve spor için yapılan faaliyet haline gelmiştir. Öyle ki, çağımız insanı avlanabilmek için kilometrelerce uzaklara gerek yurt içinde gerekse yurt dışına yolculuk yapmaktadırlar.

Düzensiz avlanma ile başlayan avcılık zamanla belli kurallara bağlanma zorunluluğu doğurmuştur. Böylece avcılık konusunda sınırlamalar, yasaklamalar ve cezalar getiren kanunlar ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde av hayvanlarının ve yaban hayatının korunması bakımından önemli ilk yasa 13.5.1937 tarihinde yürürlüğe giren 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'dur. Ancak, av hayvanlarının ve doğal ortamlarının korunması konusunda yetersiz kalan yasanın; merkez, il ve ilçe av komisyonlarının kararları ile boşlukları doldurulmaya çalışılmıştır.

Aradan geçen 66 yıl içinde yetersiz kalan yasa, yeni bir kanunun çıkarılmasını zorunlu hale getirmiştir. Nihayet 11.7.2003 tarihinde kabul edilen 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Bu kanununun yürürlüğe girmesiyle avcılığa ilişkin konularda yeni düzenlemeler getirmiştir. Her kanun gibi bu kanunda beraberinde yeni sorunlar ortaya çıkarmıştır. Bu sorunların nereden kaynaklandığının saptanması gerekmektedir. Bu sorunlar tespit edildikten sonra çözüm yolları hakkında öneriler verilmiştir.

Bu çalışmamızda ayrıca avcılık hukukunun gelişimine de yer verilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nde yeni yürürlüğe giren 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun getirdiği yeni düzenlemeler incelenmiştir. Daha sonra bu kanunun uygulaması sırasında ortaya çıkan hukuksal sorunlar irdelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

2. GENEL KISIMLAR

Çalışmamıza başlamadan önce önemli gördüğümüz temel kavramlar üzerinde durulması gerekmektedir. Bu kavramlar av ve yaban hayatı ile ilgilenen kişilerin bilmesi gereken temel kavramlardır. Öncelikle avlanmanın üzerinde durularak daha sonraki terimlerin anlaşılmasına kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Daha sonra av hayvanı ve avcı ilişkisi üzerinde durulacaktır. Ayrıca, avcılık hakkında yapılan çeşitli tanımlara değinilecektir.

2.1. AVLANMA

Avlanma kavram olarak, insanlar tarafından gerçekleştirilen bir işi, bir fiili ifade eder. Sözlük anlamı olarak av; “karada veya denizde evcil olmayan hayvanları vurma veya yakalama işi; bir hayvanın, başka bir hayvanı yemek için yakalaması fiili” olarak tanımlanmaktadır.¹

Avlanma veya avcılık hukuksal açıdan da tanımlanmıştır. Halen yürürlükte olan 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu avlanmayı, “Bu kanun kapsamında avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile belirlenen esas ve usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi” ifade eden bir faaliyet olarak tanımlamıştır.

Yaban hayvanlarını gerek bizzat avlamada, gerekse avlandırmada tüm titizliğin ve ilginin esirgenmemesi zorunludur. Bu konuyu içeren çeşitli hizmetlerde hata yapmamak gerekir. Örneğin; avlanma yöntemlerini seçerken, avlanma zamanını tespit ederken veya örgütü kurarken ülke koşullarını ve olanaklarını göz önünde bulundurmak gerekir.

¹ Türkçe Sözlük , Türk Dil Kurumu, Ankara 1988

2.2. AV HAYVANI

Literatürde av hayvanının çeşitli tanımları yapılmıştır. Sözlük anlamına göre “av hayvanı; avlanma yoluyla yakalanan hayvana” denmektedir.

Av hayvanlarının hukuki statüsüne baktığımızda, halen yürürlükte olan av ve yaban hayatı mevzuatında av hayvanının tanımının yapıldığını görmek mümkündür.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2. maddesinin 4. bendinde av hayvanı tanımına yer verilmiştir. Bu tanıma göre av hayvanı; “Bu kanun kapsamında avlanan, korunan ve Bakanlıkça belirlenen listede yer alan hayvanları ifade eder”² şeklinde tanımlanmıştır.

Medeni Kanunumuz ise av hayvanlarını sahihsiz şeyler olarak tanımlamıştır. Sahipsiz taşınır mallarla ilgili genel hüküm Medeni Kanunun 767. maddesine göre; “Sahipsiz bir taşınırı malik olmak iradesiyle zilyetliğine geçiren kimse, onun maliki olur.” diyerek av hayvanlarının taşınır kamu mallarından olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca bir sonraki madde de sahihsiz duruma gelen hayvanlarla ilgili hükümleri sıralamıştır.³ Medeni Kanun 768. maddeye göre “tutulan av hayvanları” deyimi doğada serbest halde dolaşan hayvanların yakalanması veya ele geçirilmesi olarak anlaşılmaktadır.

Herhangi bir kişi av hayvanını tutmadan veya ele geçirmeden maliki olamaz. Mülkiyet hakkını kazanamaz. “Zira doğada özgür olarak yaşayan av hayvanları üzerinde kimseye mülkiyet hakkı tanınmamıştır. Ülke sınırları içinde özel mülkiyet dışında kalan ve herhangi bir kamu hizmetine terk veya tahsis edilmemiş olan taşınır ve taşınmaz mallar

² 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu, Madde 2 Tanımlar

³ 2. Sahipsiz duruma gelen hayvanlar

Madde 768.- Tutulan av hayvanları, yeniden serbest kalır ve sahipleri onları gecikmeksizin ve aramaksizin aramaz ve tekrar tutmak için uğraşmazsa, sahihsiz duruma gelirler.

Ehlileştirilmiş hayvanlar tekrar vahşileşir ve sahiplerine dönmezlerse, sahihsiz duruma gelirler.

Arı oğulu başkasının taşınmazına uçmuş olmakla sahihsiz duruma gelmez.

sahipsiz mal statüsüne sahiptir. Bu mallar devletin egemenlik gücünün bir sonucu olarak devletin hüküm ve tasarrufu altındadır” (Ayanoglu, 2002). Devlet, bu malları dilediği gibi kullanabilir, üzerinde dilediği şekilde kısıtlamalar yapabilmektedir.

Av ve yaban hayvanları hizmet ve orta malı sayılmayacaklarından ve bunların hiçbir kimseye ait olmadıkları kabul edildiğinden, av hayvanı üzerindeki mülkiyet hakkı nasıl kazanılacaktır? Bu sorunun cevabı Medeni Kanununun 715. maddesinde bulunmaktadır. Bu maddeye göre; sahipsiz bir malı ele geçiren kimse ona malik olur. Bu mülkiyet hakkının doğrudan kazanılması yollarından birisidir. “Av üzerindeki mülkiyet hakkını bu şekilde ele geçiren kimse mülkiyet hakkının sağladığı bütün yetkilere sahip olur. Onu dilediği gibi kullanabilir, semerelerinden faydalanabilir ve üzerinde dilediği tasarrufta bulunabilir” (Ayanoglu, 2002). Yasal sınırlar içinde bir hayvanı ele geçiren kişi artık o hayvanın mülkiyetini kazanmış olur. Onu dilediği şekilde kullanabilir, etinden, postundan v.b. yerlerinden yararlanabilir. Hatta, içini doldurup hatıra olarak saklayabilir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Yasasında yabancı hayvan tanımlanmıştır. 3. Maddenin (h) fıkrasına göre “Yabancı hayvan: Doğada serbest yaşayan evcilleştirilmemiş ve kültüre alınmamış omurgalı ve omurgasız hayvanları,” ifade etmektedir.

Burada ayrıca av hayvanı ile yabancı hayvanı kavramlarına da değinmek yararlı olacaktır. 4915 sayılı Kara Avcılığı kanununun 2. maddesinde verilen tanımına göre, sadece suda yaşayan memeliler dışında kalan ve Bakanlıkça belirlenen bütün memelileri, kuşları ve sürüngenleri yabancı hayvanı olarak nitelendirilmiştir. Görüldüğü gibi suda yaşayan memeliler diyerek bu canlıları av hayvanı olarak görülmediği anlamı çıkmaktadır. Bu tanım ile yukarıda verilen av hayvanı tanımına baktığımızda, her av hayvanı yabancı hayvanı olabilmesine rağmen, her yabancı hayvanı av hayvanı olarak nitelendirilememektedir. Yabancı hayvanı daha geniş bir topluluk belirtir. Bir başka deyişle av hayvanları yabancı hayvanlarının bir alt kümesini oluşturmaktadır.

4915 sayılı Yasa yalnız av hayvanlarının değil, bunların dışında kalan öteki yabancı hayvanlarının ayrıca bütün bu hayvanların içinde buldukları doğal yaşam ortamlarının da korunmasını amaçlamıştır. “Av hayvanları korunacaktır. Bunların

dışındaki yaban hayvanları korunacaktır. Bütün bunların içinde yaşadıkları doğal ortam da korunacaktır. Av hayvanları da yabanıldır, yaban hayvanlarındandır. Bunlar, av hayvanı olarak kabul edilmeyen öteki yaban hayvanlarının içinde tür olarak küçük bir öbek oluşturur. Yasa, avcılıkla ilgili bir yasa olduğuna göre neden yalnızca av hayvanlarını konu edinmiyor da avı yapılmayan söğüt bülbülünden, kara kaplumbağasına, kertenkeleye kadar bir sürü yabanıl hayvan türünü kendi kapsamına ve korumaya alıyor diye düşünülebilir” (Çalışkan, 2003). Konunun uzmanı bilim adamların daha iyi açıklayabileceği gibi av ve öteki yaban hayvanları ve bütün bunların içinde yaşadıkları doğal ortam arasında doğal bir bağlantı ve bağımlılık vardır. Yalnız birini korumaya alır, ötekileri koruma dışında tutulursa bundan korunan hayvanlar da olumsuz yönde etkilenmektedirler.

Burada aslında yaban hayvanı tanımının doğru ve yeterli olup olmadığını da tartışmak gereklidir. Öncelikle, doğal bir oluşumu ve yaşam birliğinin bir parçasını oluşturan yaban hayvanları kavramına nelerin dahil olabileceğinin Bakanlık tarafından kararlaştırılması aslında uygun gözükmemektedir. Zira, biraz önce de belirttiğimiz gibi, yaban hayvanı kavramını, doğal bilimlere uygun olarak tanımlamak daha isabetli olacaktır. Bu tanıma göre, aslında Bakanlık, yaban hayvanlarının neleri kapsadığının kendi isteğine göre sınırlandırabilmektedir. Bu da doğal yaşam döngüsü ile uyumlu olmayabilecektir. Örneğin, adı geçen tanıma göre deniz hayvanları ve özellikle deniz memelileri yaban hayvanı sayılmamaktadır. Acaba bunların yaban hayatının bir parçası olarak nitelendirilmemesi bunların gerçekten bu döngünün dışında düşünülmesini gerektirecek midir ? Tabiki bu ekosistemdeki döngünün içinde olacaktır.

Ayrıca, bir ülkenin tabiat varlıklarından önemli bir bölümünü oluşturan yaban hayvanlarının çoğu ormanlarda yaşamaktadır. Öyleyse yaban hayvanlarıyla ilgilenmek Orman Mühendisleri için bir görevdir. “Kültürel düzeyi yüksek bir çok ülkede, bu hayvanlara büyük önem verilir. Bu ülkelerin Orman Mühendisi, bölgesi içinde bulunan yaban hayvanları hakkındaki tüm bilgilere sahiptir. Bu hayvanların türleri, miktarları, barındıkları alanlar tüm detaylar ile bilinir. Korunmaları ve üremeleri için gerekli önlemler alınarak onlardan optimal yararlanmaya gayret sarfedilir” (Çanakçıoğlu ve Mol, 1996).

2.3. AVCI

Sözlük anlamı ile avcı; “avlanmayı seven veya avı kendisine iş edinen kimse” olarak tanımlanmaktadır.⁴

Avcı kavramı 3167 sayılı yasada ve Su Ürünleri Kanunu’nda tanımlanmamıştır. Avcı; en basit şekilde avlanma eylemini gerçekleştiren kişidir. Bu tanım avcının genel tanımıdır. Kaçak avlanan avcıları da kapsar. 3167 sayılı yasaya göre bir kimsenin avcı sıfatını kazanabilmesi için silah taşıma yetkisine sahip olması yeterli olmaktadır.

4915 sayılı kanunda ise tanımlara yer verilmiştir. Buna göre avcı ve avcılık belgesi 2. maddenin 18. ve 21. bentlerinde şöyle tanımlanmıştır:

“Avcı: Avcılık belgesine sahip olan kişiyi,”

“Avcılık belgesi: On sekiz yaşını doldurmuş, silâh taşıma ehliyetine sahip, bu Kanuna göre avcılık belgesi almaya engel hali bulunmayan, avcılık ve av yaban hayatı ile ilgili eğitim almış ve sınavda başarılı olmuş kişilere başvuruları halinde verilen belgeyi,” ifade eder.

Buna göre avcı: On sekiz yaşını doldurmuş, silâh taşıma ehliyetine sahip, bu Kanuna göre avcılık belgesi almaya engel hali bulunmayan, avcılık ve av yaban hayatı ile ilgili eğitim almış ve sınavda başarılı olmuş kişilere başvuruları halinde verilen belgeye sahip olan kişi şeklinde tanımlanabilir.

Avcılık sporu adı altında hayvan öldüren kimselerin büyük bölümünde hayvanlara karşı ilgisi dikkati çeken bir husustur. “Büyük bir kısmı hobi olarak avcılık yapmaktadır, bazıları heyecan verdiği için avcılık yaptığını, bazıları bu şekilde kendisini güçlü hissettiğini ifade etmektedir. Çok az bir kısmı da başkasına zarar vermemek için avcılık yaptığını belirtmektedir” (Pullukçu, 1989). Kimileri de stres atmak için ve şehrin bunaltıcı ortamından uzaklaşmak için yaptığını söylemektedir.

⁴ Türkçe Sözlük , Türk Dil Kurumu, Ankara 1988

2.4 AVLAK

3167 sayılı yasada avlağın tanımı yapılmamıştır. Avlak; kısaca av hayvanlarının bulunduğu ve avlanma faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yaşam alanı olarak tanımlanabilir. Bu alan kara parçası olabileceği gibi deniz, göl, gölet, nehir, ırmak, dere gibi su ile kaplı alanlar da olabilir. Hatta kara ve su parçası ile birlikte hava katmanını da bu alana ilave etmek gerekir.

4915 Sayılı Kanun'da avlak tanımına geniş bir şekilde yer vermiştir. Buna göre kanununun 2. maddesinde Avlak; “Av ve yaban hayvanlarının doğal olarak yaşadıkları veya sonradan salındıkları sahalara”⁵ olarak tanımlanmıştır. Kanun ayrıca avlakları 4 gruba ayırıp ayrı ayrı tanımlamıştır. Bunlar;

Özel Avlak: Bir bütün teşkil eden özel mülkiyetteki tapulu arazilerden, Bakanlığın avlaklar için tespit ettiği ve tanımladığı şartlara uygun olan avlaklardır. Türkiye’de kurulan özel avlaklarda sadece kuş türlerinin avı yapılabilir. Bu avlaklarda üretilip avlanmasına izin verilen türlerin avlanma bedelleri ve limitleri avlak sahibi tarafından belirlenmektedir. Özel avlaklarda avlanma tarihini belirlemeye Genel Müdürlük yetkilidir. Ayrıca Genel Müdürlükçe izin verilerek üretilen ve salınan türler avlanabilir.

Türkiye’deki örnek ve özel avlaklarda bağımsız olarak avlanacak yabancı turist avcılar adına geçici avcılık belgesi başvuruları avlak işletmecileri tarafından yapılabilir. Seyahat acenteleri aracılığıyla avlanmak üzere Türkiye’ye gelecek yabancı turist avcılar Genel Müdürlükçe işletilen avlaklar, gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen örnek avlaklar ve özel avlaklarda avlanabilirler.

⁵ 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2. maddesi 6. fıkrası,

Avlak: Av ve yaban hayvanlarının doğal olarak yaşadıkları veya sonradan salındıkları sahalara ifade eder.

Devlet Avlağı; Devlet ormanları, toprak muhafaza ve ağaçlandırma sahaları ve benzeri yerlerle Devlet tarım işletmeleri, baraj gölleri ve emniyet sahalarında, ilgili kuruluşun muvafakati⁶ alınarak Bakanlıkça avlak olarak ayrılan yerlerdir.

Genel Avlak; Özel ve Devlet avlakları dışında kalan bütün av sahaları ile göl, lagün⁷, bataklık ve sazlık gibi sahalardır.

Örnek Avlak; Devlet avlakları ve genel avlaklar içinde Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre ayrılan ve işletilen veya işlettirilen avlaklardır.

Halen yürürlükte bulunan yasaya göre ormanlar "Devlet Avlağı", hazine arazileri ile özel avlak olarak ayrılmayan yerler ise "Genel Avlak" statüsündedir. Bazı kişi ve kuruluşlar ile şirketlerin, kendilerine hazine arazilerinde izin verilmesi ve özel avlak açma talepleri vardır.

“Daha çok küçük yaban hayvanları barındıran özel avlakların, hazine arazileri üzerinde kurulmasına izin verilmesi durumunda, buralarda üretilecek av hayvanları sayesinde istihdama ve ekonomiye katkı sağlanabilecektir. Ayrıca avcılarının, bir bölümünün dahi olsa talepleri karşılanmış olacağından, özellikle sulak alan göçmen kuşları ile nesli tükenmeye yüz tutmuş yerleşik av hayvanlarının usulsüz avlanması ve diğer alanlardaki avlanma baskısı azalabilecektir.” (Ege, 1996).

“Bundan başka, devletin koruyamadığı araziler korunabilecek, geliştirilecek ve değerlendirilebilecektir. Ancak özel avlaklara ilişkin bir stratejinin oluşturulması gerektiği açıktır. Bu sırada genetik kirlenmeyle ilgili önlemlerin, teknoloji transferinin ve devlet desteğinin önem kazandığı görülmektedir” (Ege, 1996).

Bu kadar fazla getirisi olan avlakların yurt içinde hızla sayısının artırılması gereklidir. Özellikle özel avlak kurulmasına devletin daha fazla destek vermesinin iyi olacağı düşünülmektedir.

⁶ Muvafakat: Uygun görme, onama, kabul etme.

⁷ Lagün: Coğrafi terim. Denizden dar bir kıyı kordonu veya bir kanal ile ayrılmış göl.

2.5. AVCILIK

3167 sayılı yasada avcılığın tanımı da yapılmamıştır. “Genel bir tanım yapacak olursak; avcılık, av hayvanlarının çeşitli yöntemlerle ele geçirilmesine yönelik faaliyet” olarak tanımlanabilir (Ayanoğlu, 2002). Bu tanım da her türlü avcılığı içine alan geniş bir tanımdır. Kanun yasal ve yasal olmayan avcılık faaliyetini de kapsamaktadır. Yasal açıdan avcılık; kanunen avcı sıfatına sahip olan kişiler tarafından yasalara uygun olarak yapılan avlanma faaliyeti şeklinde tanımlanabilir. Yasal olmayan avcılık ise yasalara aykırı olarak yapılan avlanma faaliyetidir.

4915 sayılı kanunda avlanmanın tanımı şöyle yapılmıştır: “Bu Kanun kapsamında avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile belirlenen esas ve usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi”⁸ ifade etmektedir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’na göre bir avlanmanın yasal olabilmesi için Merkez Av Komisyonu kararlarına uygun hareket edilmesi gerekir. Bu komisyon illerden gelen İl Av Komisyonlarının kararlarını inceleyerek o av dönemi için bütün yurdu kapsayan kararları alır. Bu kararlar çeşitli yollarla avcılara iletilir. Böylece her ilde ayrı ayrı olmak üzere yasal avlanmanın sınırları belirlenmiş olur.

Anılan kanunun 2. maddesi 27. bendinde yasa dışı avlanmayı da tanımlamıştır.

“Yasa dışı avlanma; Bu Kanun kapsamında korunan veya avına izin verilen yaban hayvanı türlerini; izin verilen yerler, belirlenen zamanlar, miktarlar dışında ve/veya zehirleyerek, tuzak ve kapan kurarak veya men edilen diğer usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi.” ifade eder.

Burada şu sorun ortaya çıkabilecektir. Kanun teşebbüsü de cezalandırıyor. Avcı av hayvanı aramaya gittiğinde belli bir zaman bekleme veya gezinti yapacaktır. Atalarımızın dediği gibi “40 gün taban eti, bir gün av eti” atasözü avlanmanın nasıl olduğunu anlatmaya yeterlidir. Bir başka deyişle 39 gün gezen avcı bu süre içinde avlanma yapmamış mı sayılacak? Bu sorunun cevabı ilerideki bölümlerde verilecektir.

⁸ 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2. maddesi

2.5.1. Sürdürülebilir Avcılık

Avcılık, insanoğlunun varoluşu ile başlayan ve değişerek bugüne kadar gelen bir uğraştır. Eski çağlarda insanlar beslenme amacıyla bu işi yapıyorlardı. Günümüzde ise avcılık, değişik ülkeler ve aynı ülke içerisindeki insanlar için bile çok değişik şekillerde algılanmaktadır. Olaya yaban hayatının korunması anlamında evrensel bir yaklaşım getirmeye çalıştığımızda; sürdürülebilir avcılık, “Bütün dünya da doğanın önemli bir unsurunu oluşturan, serbest yaşayan tüm hayvanların bilinçli korunması, çevre ile yaban hayvanlarının sayısal varlıkları arasında gerekli olan dengenin bilinçli şekilde sağlanabilmesi ve mümkün olduğu kadar çok sayıda yaban hayvanı çeşitlerinden sürekli yararlanabilme olanağı” şeklinde tanımlanabilir (Ege,1996). Bu tanım, aynı zamanda sürdürülebilir avcılık kavramını da gündeme getirmektedir.

Yukarıda belirtilen “sürdürülebilir avcılık” anlayışına göre, avcılığın amaçlarını aşağıdaki şekilde sıralamak olasıdır (Alpat,1989):

1. Çok değişik türdeki yaban hayvanlarının varlığını, yaşam ve beslenme alanları ile dengeli bir şekilde korumak,
2. Bitki çeşidi zenginliği de dahil, her cins av hayvanı için gerekli olan yaşama ortamlarının korunması suretiyle barınma ve beslenme alanlarının tahrip edilmesini önlemek,
3. Yaban hayvanlarının soylarının tükenmemesi için gerekli önlemleri almak,
4. Devamlı izlemek suretiyle av hayvanlarının aşırı üremesine engel olmak,
5. Yasak avlanmalara ve bulaşıcı hastalıklara karşı koruyucu önlemler almak,
6. Yaban hayvanlarının korunmalarını sağlamak amacı ile yapılan çalışmalara yardımcı olmak,
7. Tarımın, ormanların ve balıkçılığın korunmasına aykırı olan karar ve uygulamalara mümkün olduğu ölçüde engel olmak ve
8. Avcılığın yasa ve kurallara uygun olarak yapılmasını ve bunun için gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

2.5.2. Türkiye’de Sürdürülebilir Avcılık Anlayışı

Avcılık olayına Türkiye açısından baktığımızda, değişik türde avcılık anlayışına sahip olan ve anlayışları doğrultusunda av yapan iki grup karşımıza çıkmaktadır.

Birinci grup; evrensel anlamdaki avcılık tanımına uygun olarak, profesyonel seyahat acenteleri tarafından yapılan av turizmine katılan yerli ve yabancı avcılar ile yine bu tanıma uygun hareket eden, ama av turizmi kapsamı dışında avcılık yapan (az sayıda da olsa belli bir kültürel ve ekonomik düzeye ulaşmış) yerli avcılardan oluşmaktadır.

İkinci grup; evrensel anlamdaki avcılık tanımının tam tersine çoğunlukla, öldürme ve kendini tatmin etme güdüsüyle, çok ender olarak da beslenme güdüsüyle ve bilinçsizce avlanan avcılardan oluşmaktadır. “Türkiye’de bulunan 4.5 milyon civarındaki avcının” (Karakaya,1995) büyük çoğunluğunu oluşturan bu grup için avcılık, sorumluluktan uzak ve oldukça kolay olan bir uğraştır. Bu gruba giren avcılarının yalnızca hayvan öldürmek amacıyla hareket eden, doğaya saygı göstermeyen insanlardan oluştuğu söylenebilir.

“Sürdürülebilir avcılık anlayışının” amaçları olarak belirtilen ölçütler göstermektedir ki; avcılık, ikinci grupta yer alan ve eline tüfek alan her insanın yapabileceği sıradan bir iş değildir. Avcılığı sıradan ve eline tüfek alan her insanın katılacağı bir faaliyet olmaktan çıkarabilmek ve “sürdürülebilir avcılık anlayışı”nı Türkiye’de geçerli kılabilmek için çok ciddi hazırlanan yasal düzenlemelerin uygulamadaki eksiklikleri giderilmelidir.

“Geçmişten günümüze yapılan yasal düzenlemelerin kaçak, düzensiz ve bilinçsiz avlanmayı tam olarak engellediğini söylemek olası değildir. Bunun bir göstergesi olarak, yıllarca sürdürülen bu tip avlanmalar, çevre kirliliği, av hayvanlarının yaşam alanlarının yok edilmesi vb. gibi olumsuz dış etkiler sonucunda, Türkiye’nin bir çok bölgesinde yaşayabilen hayvanların bir kısmının tamamen yok olması ve bir kısmının ise çok dar alanlarda yaşamaya mahkum olmalarıdır. Örneğin; geyik, karaca, yaban keçisi, yaban koyunu gibi nadide av hayvanları, neredeyse nesli tükenecek derecede azalmışlardır” (Umar,1995).

Doğadaki varlıkların kendi doğal süreçleri dışında yok edilmeleri veya işlevlerinin yerine getirilmesinin engellenmesi, zincirleme bir etkiyle doğanın içinde var olan

dengeyi bozabilmektedir. Örneğin; Denizli’de Milli Parklar Av Yaban Hayatı Mühendisliği’nin doğaya saldığı 300 sülün kuşu uyum sağlayamayıp tilkilere yem olunca, köylüler, tilkilerin yuvalarına zehirli yiyecek koyarak ölmelerine, tilkilerin ölmesi ise bölgedeki fare sayısının artmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda sayıları artan fareler, ekili tarım arazilerine zarar vermeye başlamışlardır.⁹

“Av ve yaban hayvanlarının soylarının tükenmesini önlemek amacıyla, dünyanın pek çok ülkesinde koruma programları geliştirilmiş ve uygulamaya konulmuştur. Söz konusu bu koruma programları, bütün dünya da avcılığın ve av turizminin gelişmesinde önemli bir yer tutmaktadır (Ege, 1996). Örneğin, Amerika Kıtası keşfedildiğinde sayıları birkaç yüz bin olarak öngörülen geyiklerin, sürdürülebilirlik ile uyumlu av turizmi uygulamaları sonucu, her yıl 12 milyona yakını avlanmasına karşın, şu andaki sayıları milyonlarla ifade edilmektedir. Bu göstermektedir ki; av turizmi, bu ülkedeki geyikleri tüketmemiş aksine çoğaltmıştır” (Karakaya, 1995).

Sonuç olarak ülkemizde de sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde av ve yaban hayvanlarının soylarının tükenmemesi için acil olarak tedbir almamız gerekmektedir. Yukarıda belirtilen gruplardan olan ikinci grup avcılar yalnızca kendini tatmin etmek için avlanma yapmaktadırlar. Bu avcılara soyları tükenen hayvanların doğal ekosisteme ne kadar yararlı olduğu anlatılmalıdır. Avcıların psikolojik, sosyal ve ekonomik koşullarına göre gerekli eğitim verilmelidir.

2.6. AV HUKUKUNUN GELİŞİMİ

Bu bölümde av hukukunun ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı, hangi aşamalardan geçtiği anlatılmaya çalışılmıştır.

Av ve avcılık konusunda yapılan ilk düzenlemeler ortaçağda görülmektedir. Av hukuku, kralların avcılığa ilgi duymaya başlamaları üzerine ortaya çıkmıştır. O zamanın kralları kendi zevki için yeterli ölçüde açıklık ve sulak alan içeren belli orman alanlarını kraliyet ormanı ilan etmişlerdir. Bu ormanları koruma altına almaları sonucu av hukukunun ilk düzenlemeleri ortaya çıkmıştır.

⁹ “Tilkileri Zehirlediler Fareler Bastı”, Hürriyet Gazetesi, 10 Ağustos 1999.

“Örneğin; İngiltere’de Norman istilasından sonra Norman Kralları 11. yüzyıldan itibaren avlandıkları alanlardaki ağaç servetinin korunması için ilk orman kanunlarını yürürlüğe koymuşlardır. Buna göre orman hukuku genel hukuktan farklıdır ve kralın emrinde bulunan özel mahkemeler tarafından uygulanır. Orman örgütü; görevi ormanları kralın zevki için korumak olan muhafızlar, avda kullanılan hayvanların eğitim ve bakımıyla ilgilenen görevliler ve orman davalarına bakan mahkemelerden oluşmaktadır” (Ayanoglu, 2002).

“Bu ormanlarda geleneksel kullanma biçimlerine izin verilmiş ve bu haklar “common rights” (genel haklar) şeklinde adlandırılmıştır. Sınırlı olan bu haklar dışında bitki örtüsü ve yaban hayatına zarar verebilecek eylemler suç olarak kabul edilmiştir. Orman muhafızlarına suçluları tutuklama, suçluların kaçmaya çalışması veya direnmeleri halinde silah kullanma yetkileri de verilmiştir.” Bu şekilde belirlenen alanlar dışında kalan ormanlarda avcılık faaliyetleri hiçbir kısıtlama olmadan sürdürülmüştür. (a.g.y.)

Avrupa ülkelerinde de durum pek farklı değildir. “Başlangıçta mülk edinme bakımından hiç kimsenin dikkatini çekmeyen ormanlar ve av sahaları 10-11. yüzyıllardan itibaren kilisenin ve kralların dikkatini çekmiş ve av hayvanları bakımından zengin olan orman alanları soylular tarafından sahiplenilmiştir”(a.g.y.).

Avrupa’da derebeylik rejiminin sonucu büyük miktarlarda orman alanları soylu ve asil aileler tarafından paylaşılmıştır. Bunun sonucu av hayvanları ve yaban hayatı bir süre bu asil sınıflar tarafından korunmuştur.

“Bu durum 19. yüzyılın başlarına kadar devam etmiştir. Sanayileşme ve nüfus artışına paralel olarak av hayvanlarının sayısında ciddi azalmalar ortaya çıkınca her ülke aşağı yukarı benzer yasaları yürürlüğe koyarak av ve yaban hayatını korumaya yönelmiştir. Örneğin; Fransa’da 1844 yılında avcılığı düzenleyen bir yasa yürürlüğe konularak avlanmanın mülkiyet hakkına ve avlanma belgesine bağlanması av sezonunun belirlenmesi konuları yasal esaslara dayandırılmıştır. Bu gün artık kara Avrupa’sında Medeni Kanuna göre sahipsiz mal kabul edilen av hayvanlarının serbestçe avlanması sistemi sona erdirilmiştir” (Ayanoglu, 2002).

Özel mülkiyetteki arazilerde yaşayan av hayvanlarının arazi sahibine, devlete ait alanlarda yaşayanların Devlete aidiyeti kabul edilmekte, avlanma sıkı şartlara tabi tutulmakta, avlanan hayvanın eti açık artırma ile satılmakta, derisi veya trofesi¹⁰ bir anı olarak avcıya verilmektedir.

İslam kaynaklarına bakıldığında avlanmanın mümkün ve serbest olduğu görülüyor. “Avın hükmü; mülkiyetin ispatı ve avın yenmesi için gerekli şartların yerine gelmesi ile onun helal olmasıdır. Av hayvanlarının mülkiyeti konusunda İslam Hukuku kaynakları da Türk Medeni Kanununun benimsediği sistemi oluşturmuştur. Av hayvanları sahipsiz maldır ve bunlar üzerinde mülkiyet hakkı ihraz (ele geçirme) yoluyla kazanılır. Avı başkasının mülkünde ele geçirilmesi durumunda; havada tutulmuşsa avcının, yerde tutulmuşsa mülk sahibinin olur. İhraz yoluyla mülkiyet hakkının kazanılması ancak; ormanda veya kırdaki padişahın izni veya yasalara uygun olarak ele geçirme ile mümkündür” (Ayanoğlu, 2002).

2.6.1. Eski Türklerde ve Osmanlı Devletinde Avcılık

Eski Türklerde de avcılık önem verilen faaliyetlerden biridir. Eski Türkler tazı, zağar ve yırtıcı kuşları kullanarak geleneksel avlanma yöntemlerini oluşturmuşlardır. Çocuklar küçük yaşlardan itibaren ata binmeyi, kılıç, ok ve mızrak kullanmayı öğrenmeye başlamışlardır. Avcılığa ilişkin bu etkinlikler savaş eğitimi amacına da hizmet etmiş, savaş taklidi oyun ve eğlenceler ile süreklilikleri de düzenlenmiştir.

“Eski Türklerin bu adetleri Selçuklu ve Osmanlı Toplumuna da intikal etmiştir. Barış zamanlarında padişahların çoğu maiyetleri ile birlikte büyük av partileri düzenlemiş, böylece savaş sırasında gerekli olan çeviklik, beceri ve cesaret gençlere aşılanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla sarayda özel bir örgüt oluşturulmuş, bu örgüt Yeniçeri ocağını da kapsamış, av işlerine bakanlar “Hassa Avcıları” olarak adlandırılmıştır.

Avcılar pars, tazı, zağar ve yırtıcı kuşları ava alıştıran onları avda kullanmışlardır. Hassa Avcıları uzmanlık alanlarına göre; Doğanacı, Sekban, Zağarcı, Turnacı, Çaylak, Atmaca avcısı olarak adlandırılmış, çeşitli kıyafet ve üniformalarla donatılmışlardır. Osmanlı sultanlarının avcılığa verdiği önemi anlayabilmek için Yıldırım Beyazıt'ın av

¹⁰ Trofe: Yaban hayvanlarının boynuz, diş, post ve derilerinin içinin doldurulmuş hali

şöleninde 6000 Sekban¹¹ ve 7000 Doğancının¹² katıldığı, II. Murat'ın 1000'den fazla zağarı ve 200'den fazla avcı kuşu bulunduğu, Avcı olarak adlandırılan IV. Mehmed'in dönemine kadar sarayda istihdam edilen avcı sayısının 592'ye ulaştığı belirtilmektedir” (Huş, 1974).

2.2. ÜLKEMİZDE AVCILIK

Yukarıda açıklanan geleneksel ve serbest avcılık dışında Ülkemizde uzun süre avcılıkla ilgilenilmemiş, avlanma faaliyeti tamamen serbest bir şekilde cereyan etmiştir. “Tanzimat'ın ilanından sonra her ne kadar “Hassa Örgütü'ne” ve başıboş avcılığa son verilmiş ise de av ve avcılığı kesin hükümlerle düzenleyen bir mevzuata ulaşılamamıştır. Bu dönemde sadece barut ticareti ve imalatı ile ilgili “Barut Bey'iyesi Hakkında Nizamname” çıkarılmış, dışarıdan barut ithali ve içeride barut imali yasaklanarak, barutun Baruthane-i Amire idaresi tarafından imal edilerek güvenilir bayiler tarafından satılması, bu patlayıcı maddenin emin eller tarafından korunması esasları geliştirilmiştir. Ancak, bu düzenlemeler etkili olamamıştır” (Huş, 1974).

“1869-1877 yılları arasında yürürlüğe konulan “Mecelle-i Ahkamı Adliye” ile de bu hususlar bir düzene sokulamamıştır. Mecelle sadece evcil hayvanlar ile evcilleştirilmiş yaban hayvanlarının avlanmasını yasaklamış, sahipli köpekler ile ücretle tutulmuş avcılarının avladıkları hayvanların sahiplerine ait olacağını belirtmekle yetinmiştir” (Çanakçıoğlu ve Mol, 1996).

“1876 tarihli Belediyeler Kanunu ile av kuşlarının Şubat ayı sonundan Ağustos ayı sonuna kadar avlanması yasaklanmasına rağmen uygulanamamıştır. 1882 yılında “Zabıta-i Saydi-i Berri ve Bahri Nizamnamesi” çıkarılarak av hayvanlarının korunmasına dair bazı düzenlemeler yapılmışsa da bu nizamname devlete bir parça gelir temin etmekten başka bir işe yaramamıştır” (Çanakçıoğlu ve Mol, 1996).

Yukarıda kısaca açıklandığı şekilde avcılık, geçici, güçsüz ve yetersiz önlemlerle uzun yıllar başıboş bir durumda ve kendi haline bırakılmıştır. Cumhuriyet döneminde eğitsel,

¹¹ Sekban: Osmanlılarda, sınır boylarında görev yapan bir sınıf asker.

¹² Doğancı: Avcı doğan yetiştiren veya doğanla avlanan kimse.

kültürel, sosyal, endüstriyel ve ekonomik yararlarının tümü dikkate alınarak hazırlanmış olan 5.5.1937 gün ve 3167 sayılı “Kara Avcılığı Kanunu” ile bir disiplin altına sokulmuştur. “Yayın tarihinde bir reform sayılabilecek nitelikte olan bu kanun, bugünün görüş ve anlayışına göre çok eksik ve hatalı yönlere sahiptir. 3167 sayılı Kanun ülke avcılığını istenen gerçek niteliğe kavuşturamamış, gerek İl, gerekse Merkez Av Komisyonu Kararları da uygulanamayan ve sadece formel birer belge kimliğinde kalmıştır” (Çanakçıoğlu ve Mol, 1996).

Kara Avcılığı Kanunu’nu yurdumuz gerçeklerine uygun bir duruma getirmek için 1952 yılından bu yana, bir çok kanun tasarısı hazırlanmışsa da olumlu bir sonuç alma olanağı elde edilememiştir. 1956 yılında hazırlanmış olan tasarı da Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Genel Kurulu’nda 18. maddeye kadar görüşüldükten sonra, çalışma döneminin sona ermesiyle görüşülmesi tamamlanmadan kadük¹³ kalmıştır.

1979 yılında düzenlenen 2. Kara Avcılığı Danışma Toplantısından sonra yeniden hazırlanan yasa tasarısı Adalet, Maliye ve Gümrük, İçişleri gibi ilgili Bakanlıkların da görüşleri alınarak 1983 yılında Danışma Meclisi’nden geçmiş ve fakat Güvenlik Konseyi’nin görev bitimine denk geldiği için yasalaşmamıştır.

2003 yılında İ.Ü. Orman Fakültesinin ve diğer sivil toplum örgütlerinin katılımıyla yeni bir tasarı hazırlanmış ve Meclis Temmuz’un 1’nde başlayan görüşmeler sonucunda, 11.07.2003 tarihinde tasarıda bazı değişiklikler yapılarak kabul edilmiştir. 25165 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Türkiye Silah Sanayicileri ve İşadamları derneği Başkanı Cemil Eryürek’e göre Ülkemizde halen 1850 avcı derneği, 4 federasyonu ve kuruluş aşamasında bir konfederasyonu bulunmaktadır. Avcılar bilinçli olarak bir araya gelip örgütlenmeye başlamışlardır.

¹³ Kadük: Tasarının işe yaramaz hale gelmesi.

2.7. KARA AVCILIĞINI DÜZENLEYEN YASALAR

Ülkemizde kara avcılığı konusunda gerek Osmanlı İmparatorluğu zamanında ve gerekse Cumhuriyet döneminde birçok yasal düzenleme yapılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında yapılan düzenlemelerin başlangıcı, yukarıda belirtildiği gibi “Zabıta-i Saydi-i Berri ve Bahri Nizamnamesi” ne kadar dayanmaktadır. Adı geçen Nizamnameden sonra, kara avcılığının Cumhuriyet döneminde ilk olarak 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile düzenlendiğini görmekteyiz.

Kara avcılığına ilişkin yasal düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır. Bunun yanında anayasada yer alan bazı temel maddelerin de kara avcılığını düzenlediğini belirtmek gerekir. Bu düzenlemeleri kısaca da olsa incelemek ve önemli noktalarını vurgulamak, çalışmanın daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

2.7.1. Anayasal Düzenlemeler

1961 anayasasından sonra çıkarılan 1982 Anayasası'nda kara avcılığı ile ilgili düzenlemelerin olduğunu belirtmek gerekir. Bu anayasanın 45, 56, 59, 63, 169 ve 170. maddeleri av ve yaban hayatı ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgilidir.

Anayasanın 45. maddesi “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.” şeklindedir.

Bu maddeye göre Devlet, tarım alanları, çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek zorundadır. Bu alanların korunması av ve yaban hayatı açısından son derece önemlidir. Çünkü, bu alanlar üzerinde de av hayvanları barınmakta ve beslenmektedir. Orman dışı sayılan bu alanlarda da yaban hayvanları yaşamını sürdürmektedir.

Aynı maddenin 2. fıkrasına göre hayvansal ve bitkisel ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin belirlenmesinin devlet tarafından yapılması gereklidir.

Görüldüğü üzere devlet bu maddeye dayanarak avda vurulan veya vurulacak her hayvanın değerini Merkez Av Komisyonu Kararları ile belirler. Böylece ortaya çıkacak haksızlıkların önüne geçmiş olur. Ayrıca, devlet kaçak avlanma sonucu ele geçirilen hayvanları tespit ettiğinde gereken tedbirleri alır. Her türlü tazminat bedellerini Merkez Av Komisyonu aracılığıyla belirler.¹⁵

Devlet bu bedelleri rasgele değil, Merkez Av Komisyonu aracılığıyla belli zamanlarda illerden gelen İl Av Komisyon raporu ve hazırlanan belgeleri inceleyerek yasadışı avlanma sonucu ele geçirilen her hayvanın türüne göre uygulanacak tazminat bedellerini belirler.

Anayasamızın 56. maddesine göre;

“Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir.”

Anayasamızda yer alan bu hak Birleşmiş Milletler Örgütü’nce de 1972 yılında İsveç’in Başkenti Stockholm’de toplanan konferansta insan hakkı olarak kabul edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce onaylanan bu sözleşme iç hukukumuzun bir parçası olmuş ve daha sonra anayasa hükmü haline gelmiştir.

Herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamak en doğal hakkıdır. Bu hakkını kullanırken de diğer kişilerinde aynı hakka sahip olduğunu unutmaması gerekmektedir. Avcılık için de aynı kural geçerlidir. İnsanlar avlanırken tabiatın dengesini bozmamaya dikkat etmelidirler. Sadece vatandaşlar değil, devletler de her hangi bir yatırım yapmadan önce tesis yapılacak sahadaki canlı yaşamının ne kadar etkileneceğini hesaplamak zorundadır.

Anayasamızın 59. maddesine göre;

“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.” demektedir.

Avcılık bir spordur. Avcılık konfederasyonları bu amaçla kurulmuşlardır. Avrupa Birliğini oluşturan ülkelerin Avcılık ve Korumacılık Federasyonları'nın oluşturduğu Avrupa Avcılık ve Korumacılık Federasyonu'na (F.A.C.E.) 4 Mart 2006 Cumartesi günü itibarı ile Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu Tam Üye olmuştur.

Görüldüğü üzere toplum, avcılık sporuna da gerekli desteği vermektedir. Unutulmamalıdır ki, bugün avcılık doğal dengenin korunması esas tutularak yine spor ve turizm aracı olarak kullanılmaktadır.

Günümüzde artık insanlar gıda elde etmek için avcılık yapmamaktadırlar. Avcılığı keyif, eğlence, spor ve ticaret için yapmaktadırlar. Bu da av turizminin gelişmesini sağlamaktadır. Bunun için av turizmi ve sporu konusunda halka yönelik eğitici programların hazırlanması yerinde olacaktır.

Anayasamızın 169. maddesine göre;

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.” demektedir.

82 Anayasası'nın 169. maddesi orman alanlarının korunmasını amaçlayan en temel düzenlemedir. Maddenin esas amacı, ormanların korunması ve işletilmesi iken, uygulamada bu işletmenin daha çok odun üretimi amaçlı olması en büyük eksikliklerdir. Oysa, ormanların işletilmesinde yalnızca odun hammaddesi amacının ön planda olması hemen hemen bütün dünya da terk edilmiş bir işletme anlayışıdır. Durum böyle iken ülkemiz ormancılığında en önemli işletme amacı olması ormanların ve dolayısıyla bitki ve hayvan türlerinin korunmasına zarar vermektedir.

Av ve Yaban Hayatının büyük bir bölümü orman sahaları içerisinde bulunmaktadır. Devlet burada gerekli düzenlemeleri yaparak ormanları dolayısıyla yaban hayvanlarını da güven altına almalıdır.

Orman yangınları sonucu o bölgede flora ve fauna büyük bir zarar görmekte, hatta tamamen yok olmaktadır. Devlet yanan ormanların yerine en kısa sürede yeni ormanlar yetiştirmek ve orada yaşayan yaban hayvanlarının tekrar çoğalmasını sağlamak zorundadır.

Anayasanın 170. maddesi ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkınmasının desteklenmesi ile ilgilidir. Bu destek aynı zamanda ormanların korunması amacını güder. Ancak, ormanların korunması aynı zamanda av ve yaban hayatının korunması anlamına gelmektedir.

Ayrıca geçim kaygısıyla orman köylüsünün sürdürdüğü avcılığın önüne geçileceği düşünülmüştür. Orman köylüsü kalkındığı sürece yapılan yasa dışı avcılığı azaltma yönünde etkili olabileceği düşünülerek düzenleme yapılmıştır.¹⁶

2.7.2. 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu

Yurdumuzda av ve yaban hayatının yönetimi 1937 tarihli 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile Orman Bakanlığı'na görev olarak verilmiştir. Ancak, bu kanunda uygulamada yetersiz kalmış, kaçak avcılık nüfus artışına paralel olarak artarak devam etmiş, yaban hayvanlarından pek çoğu tükenme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. 1937 yılının durum ve şartlarına göre çok iyi hazırlanmış olan kanun aradan geçen 66 yıl içinde değişen şartlar karşısında güncelliğini kaybetmiştir. Ayrıca 3167 sayılı kanunda sözleşmelere aykırı hükümlerin varlığını sürdürmesi uygulamacının kafasını karıştırmıştır (Ayanoğlu, 2002).

¹⁶ **B. Orman köylüsünün korunması**

MADDE 170. – Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsis kanunla düzenlenir.

2.7.2.1. Kanunun Amacı ve Kapsamı

Kanunun amacı açıkça belirtilmemekle beraber birincil amacın Türkiye’de yabancı olarak yaşayan faydalı ve zararlı hayvanların her türlü vasıta ile avlanmasını bir düzen altına almıştır. Av İşlerinin Bakımı başlığını taşıyan 4. fasılda yer alan hükümler incelenecek olursa; av ve yaban hayvanlarının korunması geliştirilmesi ve devamlılığın sağlanması amacının da güdüldüğü anlaşılmaktadır.¹⁷

Şu halde yürürlükten kaldırılan 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanununun amacı; av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi, devamlılığının sağlanması ve kara avcılığının düzenlenmesi olarak tespit edilebilir.

3167 sayılı yasanın 1. maddesinde avlanmanın kapsamı da belirtilmiştir. Avın tanımı yapılmamıştır. Ancak avcılığın tanımı çıkarılabilir. Buna göre avcılık “Yabancı olarak yaşayan faydalı ve zararlı hayvanların her türlü vasıta ile avlanması” diye tanımlanabilir. Ancak, hayvanları faydalı ve zararlı olarak ikiye ayırmak bilimsel dayanağı olmayan çağ dışı bir kavramdır. Bilimsel olarak doğal denge açısından bütün hayvanların faydalı olduğu kabul edilmektedir.

2.7.2.2. Hayvanların Sınıflandırılması

Kanunun 2. Maddesinde¹⁸ her zaman avlanılabilecek hayvanlar 1. sırada sayılmaktadır. Bir hayvanın yılın 365 günü ava açık olmasının mantığını bugün için anlayabilmek ve

¹⁷ 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu Madde 1 - Türkiye’de yabancı olarak yaşayan faydalı ve zararlı hayvanların (Memeliler, kuşlar, yerde sürünenler) her türlü vasıta ile avlanması bu kanun hükümlerine bağlıdır.

¹⁸ Madde 2 - Av hayvanları üç gruba ayrılmıştır:

I - Her vakit avlanabilenler:

- A) Memelilerden (Vaşak, kurt, çakal, yaban domuzu, pars, sırtlan, kaplan)
- B) Kuşlardan (Kargalar);
- C) Yerde sürünenlerden (Yılanlar, kaplumbağalar).

II - Belli edilen zamanlarda avlanabilenler:

- A) Memelilerden (Yaban kedisi, zerdeva, kokarca, sincap, sansar, susamuru, ceylan, gelincik, porsuk, kunduz, tavşan, tilki, karaca, dağ keçisi, ayı);

kabullenebilmek olanaksız gibi gözükmektedir. Çünkü, kanun bu hayvanların yavrulama döneminde avlanmasını serbest bırakmıştır. Bu dönemde öldürülen bir hayvanın hamile olup olmaması ya da henüz annesinin bakımına gereksinim duyan bir yavrusunun olup olmaması kanun koyucu tarafından dikkate alınmamış gibi gözükmektedir. Kanunda her zaman avlanılabilecek bu hayvanlar açıkça zararlı hayvanlar olarak belirtilmemiş olmalarına rağmen, kanun koyucunun bu hayvanları zararlı gördüğü ve dolayısıyla yok edilmeleri gerektiğini düşündüğü söylenebilir. Ne yazık ki kanunda sayılan bu hayvanlardan pars, sırtlan ve kaplanın artık Anadolu da yaşamadığı bilinmektedir. Bütün yıl boyunca avlanmalarına rağmen hala soyunu sürdürebilen hayvanların da Anadolu topraklarında sonunun gelmesini beklemeden, çok daha önce gerekli değişikliklerin yapılmasının iyi olacağı düşünülmüştür.

Kanunun 2. Maddesinin 3. fıkrasında avlanması yasak olan hayvanlar sayılmaktadır. 63 yıldır sayılan türlerin avlanmasının yasak olmasına rağmen, yasağın uygulanabilmesi için gerekli olan hem uygulayıcı ve denetleyici birimlerin görevlerini gerektiği düzeyde yapamamaları ve hem de sosyo-kültürel altyapının yetersiz oluşu nedeni ile bu hayvanların bilinçsizce avlanılmasına devam edildiği gözlemlenmektedir. Bir taraftan, bu bilinçsiz avlanma sonucunda avlanılması kanunla yasaklanmış olan geyik, karaca vb. gibi kimi türlerin Anadolu'daki yaşam alanı oldukça daralmıştır. Öte taraftan, koruma alanı ilan edilen alanlardaki kimi türler belli bir sayısal büyüklüğe ulaşmış olmasından dolayı, her yıl yaşlılıktan ve diğer doğal yollardan ölen hayvan sayısı da oldukça fazladır.

Örneğin, “Konya’da ki dağ koyunu. Koruma alanlarında belli bir sayıya ulaşan türlerin av turizmine açılarak doğal yollardan ölecek olan hayvanlardan gelir elde edilmelidir. Kaldı ki av turizmi, av turizmine açılan hayvanların sayılarını azaltmanın ötesinde

B) Kuşlardan (Keklik, yabani horoz, erkek sülün, tavus familyası, çil familyası, bıldırcın familyası, yaban ördeği, sarıasma, yabankazı, kuğu kuşu, çulluk, turna, toy, kuzgun, bataklık kuşları).

III - Avlanması yasak olanlar:

A) Memelilerden (Geyik,dağ koyunu,dağ keçisi yavrusu,karaca yavrusu,yarasa, kirpi);

B) Kuşlardan (Turaç, ehli kumrular, kerkenez, çalığıkuşu, guguk, ağaçkakan, çobanaldata, dişi sülün, yaban tavuğu, bülbül familyası, çekirge kuşu, kırlangıç, leylek, puhu,baykuş, sığırcık).

artırmaktadır. Örneğin; Antalya bölgesinde ki dağ keçisinin av turizmine açıldıktan sonra bölgedeki sayıları önemli oranda artmıştır. Çünkü, gerek yerli halk ve gerekse Devlet (Orman Bakanlığı Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü) bu hayvanların avlanmasından ekonomik gelir elde etmeye başlamışlardır. Dolayısıyla hem yerel halk hem de devlet bu hayvanların değerini daha iyi kavramış ve daha ciddi korunmaya başlamıştır” (Karakaya, 1995).

Bu örnekte görüldüğü gibi devlet ile halk aynı amaç altında birleşince istenilen sonuca ulaşılmıştır. Bu hayvanlardan ekonomik gelir elde eden halk hayvanları gönüllü olarak koruma yoluna gitmiştir.

Sonuç olarak 3167 sayılı kanun bu açıdan yetersiz kalmıştır. Bir başka deyişle, yasaklanan sahalarda av hayvanlarının ne kadar çoğaldığı, ne kadarının erkek ve dişi olduğu tespit edilemediğinden belli bir sayıya ulaştıklarından yaşlılıktan ya da diğer yollarla yok olmuşlardır. Bunun sonucu yaban hayvanı envanterinin sağlıklı bir şekilde hazırlanamaması planlama yapılamamasına sebep olmuştur.

2.7.2.3. Avlanma Zamanının Belirlenmesi

3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda 3. maddede¹⁹ 2. maddede ki sınıflandırmada belirtilen hayvanlardan sadece belli edilen zamanlarda avlanabilen hayvanlardan, soyu azalanların avlanması av komisyonlarının teklifi üzerine veya Orman Bakanlığınca re’sen (bağımsız) mahalli olarak yasaklanmıştır. Diğer iki grupta yer alan hayvanlar için bu yetki tanınmamıştır. Bu sınıflandırmada yer almayan hayvanların avlanıp avlanmaması konusunda karar vermeye Merkez Av Komisyonu yetkili kılınmıştır.

Avlanma zamanı 3167 sayılı yasanın 4. maddesinde belli edilen zamanlarda avlanabilen hayvanlar için tespit edilmiştir. Bu maddeye göre belli zamanlarda avlanabilen hayvanların Nisan-Temmuz ayları arasında avlanması yasaklanmıştır. Bu süre

¹⁹ Madde 3 - 16 ncı maddede yazılı av komisyonları yukarı ki maddede adı geçmeyen hayvanların avlanıp avlanılmamasına karar vermek yetkisini haizdir.

Madde 4 - Belli edilmiş zamanlarda avlanılan hayvanların bütün Türkiye içinde Nisan, Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında avlanması yasaktır.

16 ncı maddede yazılı av komisyonları bu müddet haricinde dahi avlanılmağı men edebilir ve memnu (yasak) saydığı zamanları belli ederek gününden evvel ilan eder.

sözleşmelere nazaran daha kısa olmuştur. Sözleşmeye göre av yasağı Mart-Ağustos ayları arasında kalan süredir. Bu bakımdan da uyumsuzluk meydana gelmiştir.

Yasa ayrıca, belli zamanlarda avlanabilen hayvanlardan soyu azalanların avlanmasının Orman Bakanlığı'nca mahalli olarak yasaklanabileceğini belirtmiştir. Ancak bu düzenleme sözleşmelere uygun düşmemiştir. Zira, soyu azalan hayvanların korunması ve biyolojik çeşitlilik konusunda imzalanan anlaşmalar Türkiye'ye sorumluluk yüklemiştir.

2.7.2.4. Yetkili Kurumlar ve Yasaklamaları

5. maddede Ziraat Bakanlığı'nın yetki alanlarından birisine değinilmiştir²⁰. Belli edilen zamanlarda avlanılan hayvanlardan (memelilerden, kuşlardan) soyu azalanlar tespit edilmiştir. Av komisyonlarının incelemeleri sonucunda belli bölgelerde yasaklanacağı belirtilmiştir.

6. Maddede²¹ herhangi bilimsel bir araştırma için yapılacak avlanmanın Ziraat Bakanlığı'nın izni ile olacağını belirtmiştir. Burada bir istisna olarak av hayvanlarının ıslahı, koruma ve üretilme yerleri sayılmıştır. Bu sayılan yerlerde izin verilemeyeceğinin üzerinde durulmuştur.

7. Maddede yasaklar getirilmiştir. Memelilerden (Vaşak, kurt, çakal, yaban domuzu, pars, sırtlan, kaplan) Kuşlardan (Kargalar); Yerde sürünenlerden (Yılanlar, kaplumbağalar) başka hayvanların yavru ve yumurtalarını ve bunların her nevi yuvasını bozmak yasaklanmıştır. Ancak, bu yasak özel mülkiyette bulunan araziyi kapsamamıştır. Zira, bu yasak biyolojik çeşitliliğin korunması açısından tüm hayvanları ve her türlü araziye kapsamasının daha iyi olacağı düşünülmektedir.

²⁰ Madde 5 - Belli edilen zamanlarda avlanılan hayvanlardan soyu azalanların avlanılması, av komisyonlarının teklifi üzerine, veya re'sen Ziraat Bakanlığı mahalli olarak yasak edebilir.

²¹ Madde 6 - Avcılığın yasak edildiği yerlerde ve zamanlarda ilmi ve fenni araştırmalar için her hangi bir usul ile avlanmak Ziraat Bakanlığının iznine bağlıdır. Aynı maksat için, avlanılması yasak edilen av hayvanlarının avlanmasına da Ziraat Bakanlığı izin verebilir. Ancak av hayvanlarının ıslahı, koruma ve üretilme yerleri için izin verilemez.

Madde 7 - Her vakit avlanılabilenlerden başka hayvanların yavru ve yumurtalarını ve bunların her nevi, bağ ve bahçeler haricindeki yuvalarını bozmak yasaktır.

Ayrıca bu madde her zaman avlanılabilecek hayvanların adeta soyunun tüketilmesini teşvik eder niteliktedir. İster zararlı isterse faydalı olarak kabul edilsin, hiçbir hayvanın yavrusunun öldürülmesinin, yumurtasının çalınmasının ve yuvasının bozulmasının yasaklanmamış olması, bilakis serbest bırakılması günümüzde ne bilimin ne de aklın kabul edebileceği bir olgudur.

2.7.2.5. Avlanmanın Yasak Olduğu Yerler

Avlak kavramına da açıklık getiren 8. madde²² de ülke toprakları üç kısma ayrılmıştır;

1. İskan Alanları; Yasaya göre şehir, kasaba ve köy hudutları içinde avlanmak yasaktır. Asayiş ve huzurun bozulmaması için meskun mahallerde avlanma faaliyeti yasaklanmıştır. Ayrıca 6136 sayılı kanuna göre iskan alanlarında silah taşımak belli kurallara tabidir ve kullanmakta yasaklanmıştır. Bu yasak Merkez Av Komisyonu kararları ile meskun mahallere 300 metre dahilinde avlanmak yasaktır şeklinde genişletilmiştir.

2. Özel Araziler; Her şeyden önce etrafı çevrilmiş veya çevrili olmasa bile ekilmiş yerlerde sahibinin rızası olmaksızın avlanmak yasak sayılmıştır. Bu hükmün karşıt anlamı; nadasa bırakılan veya hasat işleminin tamamlandığı alanlar ile etrafı çevrili olmayan boş alanlarda avlanmanın serbest olduğudur. Özel avlaklar, av üretme istasyonları avlanmanın yasak edildiği alanlardır. Burada mülkiyet ayrımı yapılmadığından devlet av üretme sahalarını da kapsamaktadır.

3. Ormanlar; 3167 sayılı yasa mülkiyet ayrımı yapmadan ormanlarda avlanmayı orman idaresinin iznine tabii tutmuştur. Mülkiyeti kime ait olursa olsun ormanlarda avlanabilmek için orman idaresinden izin almak şarttır demiştir. Ancak, 6831 sayılı Orman Kanunu ile 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu hükümlerinin de göz önünde tutulması gerekmiştir. Orman Kanununun 14/D maddesi orman içi sularda dinamit ve zehirle avlanmayı yasaklamaktadır.

²² Madde 8 - Aşağıda yazılı yerlerde avlanmak yasaktır:

A) Şehir, kasaba ve köyler içinde;

B) Sahibinin rızası olmaksızın belediye ve köy sınırları içinde veya dışında içine girilmemesi için etrafı hendek veya sair her hangi bir suretle çevrilmiş veya ekilmiş yerlerle hususi avlanma yerleri ve av hayvanı üretme yerleri,yoncalık veya bunun gibi yetiştirilen çayırarda muhafaza işareti konmuş çayırlar, bağ, bahçeler ve fidanlıklarda;

C) Orman İdaresinden izin almaksızın alelumum (genel) ormanlarda,

Bu hüküm dışında Orman Kanunu'nda herhangi bir kısıtlama bulunmamıştır. Kural olarak tüm ormanlarda avlanmak serbest sayılmıştır. Ancak Orman Bakanlığı çeşitli gerekçelerle muhafaza ormanlarında, milli parklarda ve gençleştirme sahalarında avlanmayı yasaklayabilmiştir. Nitekim Merkez Av Komisyonu kararlarında bu ormanlarda avlanma yasaklanmıştır. Ayrıca Orman Kanununun 74. maddesine göre tehlikeli dönemlerde ormana giriş ve çıkışlar kaymakamlar ve valiler tarafından yasaklanabilmiştir. Bu sınırlandırmalar dışında ormanlarda avlanmaya engel eski kanunumuzda kanunda yer almamıştır.

Yasada sayılan bu alanlar dışında kalan mera, yaylak ve kışlak gibi köy orta malları ile devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahihsiz araziler için bir kısıtlama yoktur. 3167 sayılı yasa belli zamanlarda avlanabilen hayvanların zehirle avlanmasını yasaklamakta²³, her zaman avlanabilen hayvanlar için Zararlı Hayvanların İtlafları Hakkında 393 sayılı kanuna atıfta bulunmaktadır. Şu halde Tarım Bakanlığı tarafında zararlı olduğu tespit edilen hayvanlar her zaman avlanabilen av hayvanlarından ise 393 sayılı kanunun tespit ettiği usule göre zehirle avlanabilmiştir. 3167 sayılı yasa sadece zehirle avlanmayı yasak etmiş diğer yöntemlerden söz etmemiştir.

Sonuç olarak 3167 sayılı Yasa'da sayılan bu alanlar dışında kalan mera, yaylak ve kışlak gibi köy orta malları ile devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahihsiz araziler için bir kısıtlama getirilmemiştir.

2.7.2.6. Av Tezkeresi

10. maddede²⁴ yer alan hükümlere göre; avcılık izni vali, kaymakam veya nahiye müdürleri tarafından 5 yıllığına verilen ve Türkiye'nin her tarafında geçerli olan av

²³ Madde 9 - Belli edilen zamanlarda avlanılabilen hayvanları zehirle avlamak yasaktır.

Her vakit avlanılabilen hayvanların zehirle avlanması muzır hayvanların itlafları hakkındaki 393 sayılı kanun hükümlerine göre olur.

²⁴ Madde 10 - Avcılık izni av tezkeresi ile alınır. Bu tezkere vilayetlerde valiler, kazalarda kaymakamlar ve nahiyelerde müdürler tarafından verilir. Her hangi bir yerden alınmış av tezkeresi Türkiye'nin her yerinde avlanmak için muteberdir. Sürek avı gibi toplu olarak yapılan avcılıkta avcılara yardım için bulunacak kimselerden tezkere aranmaz.

tezkeresi ile alınmıştır. Av tezkeresi sadece kanunen silah taşıma yetkisine sahip bulunan gerçek kişilere verilmiştir. Av tezkerelerini belli bir bedel karşılığında verilmesi öngörülmüş ise de bedele ilişkin 11. madde 2/7/1964 tarih ve 5887 sayılı Harçlar Kanunu ile kaldırılmıştır.

Herhangi biri avcılık yapmak isterse av tezkeresi almak zorunluluğu getirilmiştir. Bu tezkere illerde Valiler, İlçelerde Kaymakamlar tarafından taşıma salahiyetine sahip kişilere verilmiştir. Her hangi bir yerden alınmış av tezkeresi Türkiye'nin her yerinde avlanmak için yeterli olmuştur. 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu şu kuralları getirmiştir:

a) Av tezkereleri 5 yıl için verilir. Bu tezkereler ne vakit verilirse verilsin hükmü ancak verildiği tarihten sonra gelen altıncı mali yılın başlangıcına kadar sürer.

b) Av tezkereleri şahsa mahsustur. Bunlarda sahibinin adı, soyadı, yaşı, tabiiyeti, işi, ikametgahı ve verildiği tarih gösterilir.

c) Her avcı tezkeresini yanında taşımaya ve istenildiği zaman ilgili memurlara göstermeye mecburdur.

d) Av tezkeresinde veya yivsiz tüfek sahiplik belgesinde kayıtlı olmayan yivsiz av tüfekleri ruhsatsız silah sayılmakta ve müsadere edilmektedir.

Avlanma hakkı hiçbir ayırım gözetmeden kişilere tanınmış doğal bir hak sayılmıştır. Bu hakkın kullanılması devlet tarafından toplum yararına kısıtlanabilmiş veya bir takım koşullara tabi tutulmuştur.

13. Madde de²⁵ belgenin nasıl hazırlanacağı, nasıl tanzim edileceği, neler yazılacağı ayrıntısıyla belirtilmiştir. Ayrıca, her avcı av tezkeresini yanında taşımaya ve talep halinde ilgili memura göstermek mecburiyetindedir.

²⁵ Madde 12 - (Değişik:30/6/1988-KHK-334/1 md;Aynen kabul:12/1/1989-3519/1 md.) Av tezkeresi beş yıl için verilir.Bu tezkereler ne vakit verilirse verilsin hükmü ancak verildiği tarihten sonra gelen altıncı mali yılın başlangıcına kadar sürer.

Madde 13 - Av tezkereleri şahsa mahsustur. Bunlarda sahibinin adı, soyadı, yaşı, tabiiyeti, işi, ikametgahı ve tezkerenin verildiği tarih gösterilir. Bu kanunun cezaya ait hükümleri tezkerenin arkasına yazılır. Tezkerelerde verildiği makamın resmi mühür ve imzası ile avcının fotoğrafı bulunur. Her avcı tezkeresini yanında taşımaya ve istenildiği zaman alakalı memurlara göstermeğe mecburdur.

Madde 14 - Kanunen silah taşımak salahiyetini haiz olmayanlara avcılık tezkeresi verilemez.

Madde 15 - Karşılıklı olarak yabancı siyasal memurlara parasız av tezkeresi verilir.

Sonuç olarak 3167 sayılı yasaya göre avlanmak isteyen şahıslara talepleri halinde bedeli yatırılma karşılığında av tezkeresi verilmiştir. Böylece avlanma hakkı kazanılmıştır. Herhangi bir eğitim alma söz konusu olmamıştır. Doğal olarak her eline silah alan avlanmaya çıkabilmesine imkan vermiştir.

2.7.2.7. Merkez Av Komisyonu

Komisyonlar²⁶ senede en az bir defa toplanmaya ve bu kanunda yazılı işler hakkında karar vermeye ve verecekleri kararları derhal yukarı komisyona bildirmeye mecbur tutulmuşlardır. Bu kararlar yukarı komisyonlarca değiştirilinceye kadar geçerli olmuştur.

Sonuç olarak bu komisyonlar avcıları ve toplumu yeterince temsil etmemiştir. Böyle olunca alınan kararlar toplum tarafından benimsenmemiştir. Bir başka deyişle Merkez Av Komisyonu toplumu ve özellikle avcıları ilgilendiren kararları alırken bu kesime sorunlarının ne olduğu sorulmamıştır. Bu sebeple çözümü hep başka şekillerde aranmıştır.

2.7.2.8. Ceza Hükümleri

Av suçları ve bunlar için ön görülen cezalar 3167 sayılı Yasanın “Ceza Hükümleri” başlığı altında düzenlenmiştir²⁷. Suçların takibi görevi orman ve kır bekçilerine

²⁶ Madde 16 - Av işlerine orman idareleri bakar. Ziraat Vekilinin Başkanlığı altında orman, baytar, ziraat işleri umum müdürleri ile her hangi bir avcı cemiyetine mensup olanlardan her yıl için Ziraat Vekilinin seçeceği iki zattan mürekkep olmak üzere merkezde (Merkez Av Komisyonu) namile bir komisyon kurulur.

Madde 17 - Komisyonlar yukarıdaki maddelerle kendilerine verilen vazifelerden başka şu işleri de görürler:

A) Soyu azalmış veya tükenmiş faydalı av hayvanlarının çoğalması veya yeniden türemesi için icap eden tedbirleri almak;

B) Zararlı hayvanların öldürülmesine çalışmak ve bunun için süre avları yaptırmak;

C) Av hayvanlarını üretmek için tedbir almak ve her yerde avcılığı ve av cemiyetleri şeklini teşvik etmek.

Madde 18 - Avcılığın ilerlemesi ve faydalı av hayvanlarından damızlık tedariki ve av hayvanlarının yaşamasının araştırılması için Ziraat Bakanlığı uygun göreceği yerlerde av hayvanları araştırma istasyonları ve av hayvanları üretme yerleri yapacaktır.

Madde 19 - Av hayvanlarının artırılması ve üretilmesi için diri olarak dışarıdan getirilecek hayvanlarla yumurtalardan gümrük resmi alınmaz.

²⁷ Madde 20 - Orman, köy ve kır bekçileri de kendi muntakalarında bu kanuna aykırı hareket edenleri tüfek, fişek ve av malzemesi ve avları ile birlikte yakalamağa ve bunları en yakın karakola veya muhtar veya köy ihtiyar meclisine teslimine mecburdurlar. Buralarda, vaka derhal bir zabıt varakası ile tespit olunur. Zabıt varakasının tanziminden sonra suçlu alıkonulamaz.

Madde 21 - Tezkeresiz avlananlardan 10 lira, avlandıkları zaman tezkeresini yanında bulundurmayanlardan 1 lira hafif para cezası alınır. Bu gibilerin bu hareketlerinden dolayı av tüfekleri ayrıca müsadere edilmez.

verilmiştir. Köy veya kır bekçileri; Köy kanununda köy ihtiyar heyetlerince görevlendirilen kişileri ifade etmektedir. Orman bekçilerinden kastedilen orman muhafaza memurlarıdır. Bu memur ve görevliler yasalara aykırı davranan kişileri av araç ve gereçleri ile birlikte yakalamaya yetkili kılınmıştır. Görevliler yasayı ihlal edenleri en yakın karakola veya köy muhtarına ve yahut köy heyetine teslim etmeye mecbur tutulmuştur. Yasayı ihlal edenin teslim edildiği yerde olay derhal bir zabıt varakası ile tespit olunur, zabıt varakasının tanziminden sonra suçlu alıkonulamaz hükmü getirilmiştir. Av tüfekleri müsadere edilemez denilerek bir düzenleme getirilmiştir.

3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na muhalefet suçları kabahat nevinden suçlardandır. Zira, öngörülen cezalar hafif para cezası ve hafif hapis cezasıdır. Kanunda yargı mercii gösterilmediğinden görevli mahkeme Sulh Ceza Mahkemeleridir. Görevli mahkeme ise suçun işlendiği mahal mahkemesidir.

2.8. 4915 SAYILI YASA VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Yok olan ormanlar ve meralar nedeniyle, yaban hayatı yanında, gerek sel ve taşkınlarla gerekse aşırı kullanılan tarımsal ilaç ve gübrelerle, tarım alanları verimlerini kaybetmiş ve insanları doyuramaz hale gelmiştir. Bunun sonucu olarak da, açlık ve göç yaşanmıştır. Ortaya çıkan bu durum nedeniyle, dünya da doğal kaynakların korunmasında, geliştirilmesinde ve işletilmesinde, sürdürülebilirlik ilkesi esas alınmaya başlanmıştır. Bu ilke çerçevesinde, doğal kaynakların, sadece o ülkenin değil, dünyanın ortak mirası olduğu görüşü hâkim olmuştur.

Madde 22 - Bu kanun hükümlerine göre avlanması yasak olan hayvanları ve belli edilen zamanlarda avlanılabilecekleri bu zaman haricinde avlayanlardan avlanılan hayvanın cins ve miktarına göre beş liradan yüz liraya kadar hafif para cezası alınır.

Madde 23 - Yedinci madde hükmüne aykırı hareket edenlerden 25 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu suç hususi surette av hayvanları yetiştirmek üzere ayrılan yerlerde işlenirse verilecek ceza iki kat olarak hükmolünür.

Madde 24 - Sekizinci maddeye göre yasak edilen yerlerde avlananlardan beş liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınır.

Madde 25 - Dokuzuncu madde hükmüne aykırı olarak zehirle avlananlardan elli liraya kadar hafif para cezası alınmakla beraber ayrıca üç aya kadar hafif hapis cezası ile de cezalandırılırlar.

Madde 26 - Avlanması yasak olan hayvanlarla mevsimi haricinde avlanılan hayvanları, avlayanlardan başkaları satarsa, onlar da avlayanlar gibi ceza görürler.

Bu kapsamda uluslararası sözleşmeler hazırlanmış; av ve yaban hayatı için hazırlanan sözleşmelerde, nesli tehlikede olan türlerin, tür bazında veya bunların yaşam alanlarının korumaya alınması için alan bazında koruma tedbirleri getirilmiştir. İnsanî olmayan avlanma metotlarının yasaklanması öngörülmüş, koruma altında olan yaban hayvanlarının, gerek kendilerinin gerekse deri ve post gibi ürünlerinin uluslararası ticaretine kısıtlama ve yasaklamalar getirilmiştir.

Türkiye'de, özellikle yaban hayatı açısından meydana gelen değişikliklere bakacak olursak; yurdumuzda, son yüzyılda, tarım ve yerleşim alanları, yaban hayatının yaşam alanları olan ormanlar, meralar ve fundalıkların aleyhine genişleme göstermiştir. Sulak alanlar ve bataklıklar, özellikle su kuşlarının barınması ve yaşaması için hayati öneme sahip alanlardır. Bu alanlar, tarım alanı elde etmek veya sivrisinekle mücadele gibi çeşitli gerekçelerle kurutulmuştur.

Sulak alanlar, sulama veya şehir suyu temin etme amacıyla da kullanılmaktadır. Ancak, özellikle kurak dönemlerde bu alanların su seviyesi iyice düşmekte ve burada yaşayan ve barınan hayvanlar zarar görmektedir. Bunlarla birlikte, tarımda bilinçsizce kullanılan kimyasallar, orman ve anız yangınlarıyla çevre kirliliği, yaban hayatını olumsuz yönde etkilemiştir.

Avcılık açısından da durum çok değişmiştir. Avcılığın, gıda temin etmek yerine, boş vakitlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılan sosyal bir etkinlik olması özelliği öne çıkmıştır. Bu arada, av araç ve gereçleri, yaban hayatının aleyhine çok gelişmiştir. Otomatik tüfekler, dürbünlü tüfekler, her yere ulaşabilen arazi araçları, kar motosikleti, göllerde hız motorları, kuş avında kullanılan ve hayvanları aldatmaya dönük teypler, gece görüş dürbünü gibi araç ve gereçler, ilk akla gelenlerdir. Peşinden gidilen hayvana üstünlük sağlamayan, onlara kaçma ve kurtulma şansı tanımayan ve avcı etiğiyle bağdaşmayan araç ve gereçler hızla gelişmiştir.

Sonuçta, Ülkemizde yaban alanları daralmış, yaşam alanları kirlenmiş ve bilinçsiz avcılık sonucu oluşan av baskısı, yaban hayatını olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz tablonun ortadan kaldırılması, Ülkemizin en önemli doğal kaynaklarından olan av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetimi için gerekli yasal

zemini sağlamak üzere, yeni bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Daha önceki yasama dönemlerinde yasalaşma şansı bulamayan kanun tasarısı, Acil Eylem Planı kapsamında ele alınmış, uluslararası sözleşmeler, Avrupa Birliği mevzuatı ve ülkemizdeki yasal mevzuat değişiklikleri göz önünde bulundurulmuştur.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 11.07.2003 tarihinde yapılan meclis oturumunda kabul edilmiştir. 25165 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun sürdürülebilirlik ilkesini getirerek gelecek nesillere de av hayvanlarının belli bir sayıda ulaşmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu kanunun çıkarılmasındaki temel düşüncelerden en önemlisi bu ilke omuştur.

Bu bölümde 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun getirdiği yenilikler anlatılmaya çalışılacaktır. Bu yeniliklerin en başında yasanın hazırlanmasında öngörülen ilkeler büyük önem taşımaktadır.

2.8.1. Sürdürülebilirlik İlkesi

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk defa ormancılar tarafından 1850 yıllarında kullanılmıştır. Daha sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri eski İsveç Başbakanı Gro Harlem Brundtland'ın oluşturduğu Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu tarafından 1987 yılında hazırlanan ve aynı yıl Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na sunulan "Ortak Geleceğimiz" adlı raporda yer almıştır.

"Brundtland Komisyonu olarak da adlandırılan bu komisyonun hazırladığı raporun temel amacı; çevre sorunlarının uzun vadeli çözümleri ile çevreye uygun ekonomik kalkınmanın ön koşullarını incelemek, geleceğe ilişkin yeniden değerlendirilmelerin yapılmasına ve yeni bir kalkınma şablonunun oluşturulmasına öncülük etmektedir. Rapor sürdürülebilir kalkınmayı, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye atmaksızın, mevcut ihtiyaçları karşılamaya çabalamak olarak tanımlamaktadır" (Ankara, 2001).

"Sürdürülebilirlik kavramı, gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasını güvence altına almak amacıyla mevcut ihtiyaçların karşılaşmasına sınırlamalar getirmektedir. Bu açıdan kaynakların kullanımı, yatırımların, ekolojik kalkınmanın ve değişimin yönü,

kurumların güçlendirilmesi ve kalkınmaya yönelik her türlü çaba, insanoğlunun ihtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli olan insan yetilerinin daha iyi bir hale sokulması bakımından, uyum içinde bulunmalıdır. Mevcut ihtiyaçlar, gelecek kuşakların ihtiyaçları göz önüne alınarak değerlendirilmelidir” (Ankara, 2001).

Bu kavramın altında yatan bütün fikirler kuşaklar arası adalete ilişkindir. Zira, kalkınma ancak gelecek nesilleri de düşünerek kendi ihtiyaçlarımızı karşıladığımız sürece sürdürülebilir bir kalkınmadır. Doğal kaynakların tüketilmeden kullanımı anlamına gelen sürdürülebilirlik ilkesi zorunlu bir biçimde miras alınan doğal kaynakları ve çevre değerlerini de kapsamaktadır.

“Yaban Hayatı yönetimi açısından ise bu ilke, av yaban hayatı kaynaklarından elde edilecek ürün, hizmet ve faydaların hem belli bir zaman kesitinde hem de bütün zamanlar için bireyler ve kuşaklar arası adil paylaşımı gerçekleştirebilecek bir yararlanma yaklaşımını temel almaktadır. Bu bağlamda, yıllık artım oranında avlanacak hayvan sayısının tespiti ve yaşama alanlarında bulunması gereken hayvan sayısının devamlılığı ve bu parametrelerle amaçlar arasında stratejik ilişkinin sürdürülmesi gerekmektedir” (Ankara, 2001).

Sonuç olarak Kara Avcılığı Kanununun bir çok temel ilkesi vardır; bu ilkelere bir tanesi sürdürülebilirlik olarak belirlenmiştir. Sürdürülebilirliği, tüketmeden yararlanmak veya doğal kaynaklardan, gelecek nesillerin de en az bugünküler kadar yararlanmalarını sağlamak şeklinde tanımlamak mümkündür. Bunun için, kanun, nesli azalan yaban hayvanlarının tür bazında korunması yanında, bunların yaşam ortamlarının korunması ve geliştirilmesini hedefleyen tedbirler getirmektedir. Bu maksatla, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretim istasyonlarının oluşturulması öngörülmektedir.

2.8.2. Katılımcılık İlkesi

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda Sürdürülebilirlik ilkesinin yanında, katılımcılık ilkesi yer almaktadır. Bu ilkeye göre avcılık konusunda ilgili herkesin karar alma sürecine katılmasını sağlamaktır. Avlanacak yaban hayvanlarının hangi şartlarda, ne kadar ve nasıl avlanacağına ilişkin kuralları belirlemek üzere Merkez Av Komisyonu’na yetki verilmektedir. Böylece, Merkez Av Komisyonu katılımcı bir anlayışla, günün

değişen şartlarına göre ava yasak alanları, avlanması yasak türleri, avına izin verilen türlerin ne kadar avlanılabileceğini, avlanma zamanlarını ve insanî olmayan avlanma metotlarını ve araçlarını belirleyecektir.

Katılımcılık konusunda, 3167 sayılı yasadan farklı olarak, çok farklı kesimlerin Merkez Av Komisyonu içerisinde bulundurulmaları noktasında bir gelişme sağlanmıştır. Bu çerçevede, konuyla ilgili, merkezî ve mahallî kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin Merkez Av Komisyonu'nda ve il av komisyonlarında temsili öngörülmüştür. Böylece, kararlar, ilgili tarafların ortak görüşleri doğrultusunda alınacağı için, toplum tarafından kabul gören kararlar olacaktır. Bu da, kuralların uygulanmasını kolaylaştıracak ve hem avcılık yapan hem de doğal kaynakların korunmasını isteyen vatandaşların memnuniyetini sağlayacaktır.

2.8.3. Yararlanan Katkı Sağlar İlkesi

Av yaban hayatı kamusal hizmet üreten alanlar olduğundan, bu kaynakların ürün ve hizmetlerinden yararlananların kaynağı yöneten sisteme, başka bir deyişle topluma bir katkı sağlaması gerekmektedir.

4915 sayılı Kara Avcılığı kanunu bu ilkeyi göz önünde tutularak hazırlanmıştır. Avcılık belgesi alınırken, avcılık izni için belirli miktarlarda ücret ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca katılım payı adı altında av gereçleri satan yerlerden belli bir miktar ücret alınmaktadır.

2.8.4. Geri Kazanım İlkesi

Geri kazanım ilkesi, doğada mevcut olan ekosistemlerin doğal olarak uyguladıkları geri kazanım süreçlerini insanların benimsenerek, diğer sistem öğeleri üzerindeki baskı ve zorlamaları ortadan kaldırmalarını, hep birlikte ve sürekli olarak var olabilmek üzere uygulaması gerektiğini vurgulamaktadır.

Yürürlükte olan Kara Avcılığı Kanunu'nda bu doğrultuda maddeler koyulmuştur. Örneğin; kurtarma merkezleri, av üretme istasyonları bu amaçla kurulmuşlardır.

2.8.5. Etkin Bir Koruma

Bu kanunla birlikte gündeme gelen bir diğ er konu, etkin bir korumayı sağlamış olmasıdır. Bu çerçevede özellikle "sürdürülebilirliğin temeli, doğal kaynaklardan dengeli yararlanmaktır" ilkesinden hareket ettiğimizde etkin bir korumayla bunun ancak sağlanabileceğini söylemek mümkündür.

Etkin koruma için, öncelikle Çevre ve Orman Bakanlığı personelinin korumada görevlendirilmesi öngörülmektedir. Bu maksatla, 4915 sayılı Kanun kapsamındaki suçların takibi; av ve yaban hayatı yaşama ortamlarının ve avcılarının kontrolü; av ve yaban hayvanlarının bakımı, korunması, geliştirilmesi, gözlenmesi ve sayımı ile bu konularda gerekli tespitleri yapmak üzere eğitilen Çevre ve Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünde her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlar, av koruma memuru olarak görevlendirilebilecektir.

Av koruma memurları görev yaparken, Bakanlıkça belirlenecek resmî kıyafetleri giyecekler ve bu görevlilerin resmî kıyafeti, silahı, telsizi ve diğ er donanımları Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından sağlanacaktır.

Düzenlemeyle, kanunda fahrî av müfettişliğinin tanımı yapılmakta, yetki ve sorumlulukları da belirtilmektedir. Fahrî av müfettişleri, kara avcılığı konusundaki mevzuata aykırı davrananlar hakkında, sadece tutanak tutmakla yetkili olacaklardır.

Köy ve kır bekçileri ile köy muhtarlarına da, av koruma konusunda yetki verilmektedir. Köy tüzelkişiliği eliyle de koruma imkânı bu kanunda gündeme gelmektedir. Bu kapsamda, yaban hayatı sahasının bulunduğu sahaya mülkî hududu olan köy muhtarlıklarıyla bir sözleşme imzalanacak ve korumanın şartları belirlenecektir. Bu hizmetin karşılığı olarak, köy tüzelkişiliğine belirli bir miktar ücret ödenecektir.

2.8.6. Fahrî Av Müfettişliği

Merkez Av Komisyonunun 1999-2000 yılı av sezonu için aldığı 41 numaralı kararı Fahrî Av Müfettişlerinin seçilme esasları, görev ve sorumluluklarını tanımlamıştır. Buna göre Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu kararlarına aykırı hareket edenleri uyarmak ve ilgili makamlara bildirmek üzere, avcı kuruluşlarının önerisi üzerine, en az

beş yıl deneyimli avcılardan bazıları Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Fahri Av Müfettişi olarak görevlendirilmiştir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 20. maddesinin 4. fıkrasında “Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir.” diyerek kanun maddesine konmuştur. Daha sonra Fahri Av Müfettişlerinin Seçimi, Eğitimi, Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik çıkarılarak yasal düzenlemeye gidilmiştir.

Müfettişler, genellikle Başmühendislik koruma ekipleri ile birlikte görev yapmakta, gerektiğinde bağımsız olarak tutanak düzenleyerek gerekli yasal işlem yapılmak üzere Başmühendisliğe vermektedirler. Ayrıca av ve yaban hayatındaki mahalli gelişmeleri içerir periyodik raporlar düzenlemektedirler.

Fahri Av Müfettişlerin hiçbir maddi yarar beklemeden verdikleri destek; av ve yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi çalışmalarına önemli katkılar sağlarken, katılımcılığın sağlanması ve avcı dernekleri ile olan işbirliğinin geliştirilmesine de önemli katkı yapacağı öngörülmüştür.

2.8.7. Gelir Kaynakları

Tabii ki, bu çalışmaları yürütmek için de, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda kaynak yaratılmış ve kaynak sağlanmıştır. Bu kaynakların başında, bir katılım payı söz konusudur. Av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetimi için gerekli çalışmalarda kullanılmak üzere “yararlanan katkı sağlar” ilkesinden hareketle, çalışmalar için kaynak yaratılması hedeflenmiştir.

Avlanma planı yapılmış avlalarda, av hayvanlarının türlerine, ağırlıklarına ve trofelerine göre avlama ücreti alınacaktır. Avcılık belgesi sahibi avcılar, içinde bulunulan av yılına ait Bakanlıkça belirlenecek avlanma bedelini ödeyerek, avlanma izni alabileceklerdir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, her türlü av tüfeği ile bunların mermi ve kovanlarının perakende satış bedeli üzerinden yüzde 2'lik katılım payı²⁸ alınmasını öngörmektedir. Özel avlakların elde ettiği avlanma gelirinin yüzde 10'u; avcılık belgesi, yivsiz tüfek ruhsatnamesi harçlarının da yüzde 30'u, Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesindeki döner sermaye işletmesine aktarılacaktır. Bakanlık Döner Sermaye bütçesinde toplanan kaynak, yine av ve yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi için kullanılacaktır.²⁹

2.8.8. Avcılık Belgesi

3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlükte iken kullanılan Av Tezkeresi 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. Artık sadece yivsiz tüfeklerin taşınabilmesini için Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi, avcılık yapılabilmesi için Avcılık Belgesi verilecektir. Geçerlilik süresi dolmamış Av Tezkeresi ise süresi sonuna kadar geçerli olacaktır. Av Tezkeresinin süresi dolduktan sonra yivsiz av tüfeği taşımak isteyenler Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı'ndan Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi, avcılık yapmak isteyenler ise Çevre ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüklerinden Avcılık Belgesi ve Avlanma İzni alacaktır.

Avcı eğitimine katılan ve başarılı olan herkese bir kereye mahsus Avcılık Belgesi verilecektir.³⁰ Bu belge yıllık harca tabii olduğundan her yıl vize edilecektir. Vize işlemi

²⁸ Madde 8. - Av ve yaban hayatı yönetimi ile avlanma plânlarına göre yapılacak avlanmalar için; av hayvanlarının türlerine, ağırlıklarına ve trofelerine göre alınacak avlama ücretleri Bakanlıkça tespit edilir. Avlama ücretleri, Genel Müdürlükçe tahsil edilir ve Döner Sermaye İşletmesine yatırılır.

Ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların perakende satışında satış bedelinin % 2'si Döner Sermaye İşletmesine katılım payı olarak satışı takip eden üçüncü ayın son gününe kadar yatırılır. Bu ödemelerle ilgili olarak düzenlenecek katılım payı cetvelleri aynı süre içinde Genel Müdürlüğe gönderilir. Katılım payları süresi içinde yatırılmadığı takdirde; yatırmayanlar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

²⁹ Madde 10. - Bakanlık, av ve yaban hayvanlarının korunması, geliştirilmesi ve av ve yaban hayatı yönetimi, avlakların kurulması, bakımı, işletilmesi ve avlanmaların kontrol altına alınması, üretme istasyonları, koruma ve geliştirme sahaları kurulması, yaban hayvanlarının hastalıkları ile mücadele edilmesi, avcılarının eğitilmesi, avcılığın ve av turizminin geliştirilmesi için Döner Sermaye İşletmesinde bu Kanun uyarınca toplanan gelirin tamamını kullanır.

³⁰ Madde 13. - Avcılık belgesi, Türk vatandaşlarına bir defaya mahsus olmak üzere verilir ve her yıl vize edilir. Avcılık belgelerinin vize edilmesine ilişkin iş ve işlemler Bakanlıkça belirlenir.

esnasında 492 sayılı Harçlar Kanunu ile belirlenen o yıla ait harcın yatırılması zorunludur. Avcılık Belgesinin süresi yoktur. Kaybedilmesi durumunda yenilenebilmektedir.

Yasada 18 yaşını doldurma şartı nüfustaki doğum tarihine göredir. “Eğer o tarihle gerçek doğum tarihi farklı ise sonuncuya itibar edilmez. Ayrıca, kadın erkek ayrımı da yoktur. İsteyen herkes avcılık belgesi alabilir” (Çalışkan, 2006).

Avcıların Kanunu' nun 13. maddesine göre Avcılık Belgesi alabilmesi için;

- 1- Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi veya süresi dolmamış Av Tezkeresi,
- 2- İkametgah Senedi,
- 3- Avcılık Belgesi harcının Vergi Dairesine yatırıldığını gösterir makbuz,
- 4- 2 Fotoğraf,
- 5- Nüfus Cüzdanı Sureti (T.C. Kimlik Numarası)

ile birlikte ikamet ettikleri yerin İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine başvurdukları takdirde bu belgeyi ücret ödmeden alabilmektedirler. Av Tezkeresi veya Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi olmayanlar ise yukarıdaki belgelere ilave olarak silah taşıma ehliyetine sahip olduklarına dair sağlık raporu ve sabıka kaydını da ibraz etmek zorundadırlar.

Önceki dönemde açılan kurslar yeni kanun döneminde de açılacaktır. Süresi dolan Av Tezkeresine sahip olanlar, ruhsatlarını Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi olarak yenileyenler

10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesine göre alınan yivli av tüfekleri sahiplerinden avlanmak isteyenler ayrıca bu Kanun gereğince alınması gerekli avcılık belgesini almak zorundadırlar.

Avcılık belgesi alacak olanlar, eğitime ve yeterlik sınavına tâbi tutulur.

Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklulara avlanabilmeleri için yabancı avcılık belgesi verilmesinde müteakabiliyet esası aranır. Avcı turistlere ise geçici avcılık belgesi verilir. Eğitim, yeterlik sınavı ve avcılık belgelerinin verilmesine dair esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Avcılık belgelerine ait iş ve işlemler Bakanlıkça yürütülür ve bu belgeler olmadan avlanılamaz.

veya ilk defa Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi alanlardan avcılık yapacak olanlar Avcılık Belgesi almak zorundadır.

Bu kişiler kursa katılıp başarılı oldukları ve gerekli diğer belgeleri ibraz ettikleri takdirde Avcılık Belgesi alabileceklerdir. Daha önce Bakanlığımızca açılan avcılık kurslarına katılarak sertifika alanların kurslara yeniden katılma zorunluluğu yoktur. Süresi dolmayan Av Tezkeresine sahip olanlar süre sonuna kadar Avcılık Belgesi almak zorunda değildir.

Okur yazar olmayanlar, silah taşımaya engel sabıkası bulunanlar, sağlık raporu verilmeyenler, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 21/2, 24/2 ve 29uncu maddeleri kapsamında Avcılık Belgesi iptal edilenlere Avcılık Belgesi verilmemektedir.

2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun'da yapılan değişiklikle yivsiz av tüfeklerinin taşınması ve bulundurulması için Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi alınması zorunludur. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile değişiklik yapılan 2521 sayılı Kanun çerçevesinde Av Tezkeresi verilmesi uygulaması kaldırılmıştır. Bunların yerine Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi verilmektedir.

Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı tarafından verilmektedir. Bu belge yivsiz av tüfeklerinin taşınması ve bulundurulmasına ilişkin bir belgedir. Sadece Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi almakla avcılık yapılamaz. Süresi dolan Av Tezkeresine sahip olanlar yivsiz tüfek taşıyabilmek için Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı'ndan Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi alabilmektedirler.

2.8.9. Avlanma İzni

Avcılık Belgesi sahibi avcılar, avlanmak istedikleri av yılına ait Avlanma İzin³¹ Ücretini buldukları ilin İl Çevre ve Orman Müdürlüklerinin Döner Sermaye İşletmelerine yatırmak suretiyle Avlanma İzni almak zorundadırlar. Avlanma İzni bir av yılı içindir.

Avlalarda Avcılık Belgesi ve Avlanma İzni olmadan avlanılamaz. Avlanma Pulu alan kişi avlalarda, geçerli gün ve sürelerde, Merkez Av Komisyonunca belirlenen limitlerde, avı serbest olan hayvanları başka bir ücret ödemedi avlayabilirler.

Avlanma İzin Ücreti her av yılı için, av hayvanı gruplarına ve avcılık belgesi çeşitlerine göre Bakanlıkça tespit edilen bir ücrettir. Avlanma İzin Ücreti Bakanlıkça hayvan gruplarına, avlanmanın il, bölge veya ülke genelinde yapılmasına göre farklı olarak tespit edilebilir.

Yabancı avcılar için Av İzin Belgeleri'nde; av partisine katılacak avcının adı, soyadı, uyuşu, yurdumuza giriş ve çıkış yapacakları gümrük kapıları ve tarihleri, avlanacakları yer, avlanma tarihleri ve avlayabilecekleri av hayvanı türleri ve sayıları belirtilmektedir.

2.8.10. Av Turizmi

Bu kanunla, sadece et, hayvan yönünden değil, aynı zamanda av turizmi³² yönünden de ülke ekonomisine ciddi bir katkı sağlanması öngörülmektedir. “Son on yılın değerlerine

³¹ MADDE 14. - Avcılık belgesi sahibi avcılar, avlanmak istedikleri av yılına ait avlanma izin ücretini Döner Sermaye İşletmesine yatırmak suretiyle avlanma izni almak zorundadırlar. Avlanma izin ücreti Bakanlıkça, hayvan gruplarına, avlanmanın il, bölge veya ülke genelinde yapılmasına göre farklı olarak tespit edilebilir. Avlanma izni bir av yılı içindir.

Avlalarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz.

Özel avlalarda üretilip salınan türlerin avlanması için gerekli izin, avlak sahibi veya işletenlerce ücreti karşılığı verilir. Bu ücretin %10'u Döner Sermaye İşletmesine yatırılır, aksi takdirde özel avlak kuruluş izni iptal edilir.

Avlanma izin ücretlerinin tahsili ve Döner Sermaye İşletmesine yatırılması ile ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

³² MADDE 15. - Türkiye'de av turları, fotoğraf ve film çekimleri ile av ve yaban hayvanları gözlem turları yaptıracak seyahat acenteleri, Bakanlıktan av turizmi izin belgesini almaya; seyahat acenteleri vasıtasıyla veya münferiden sadece özel avlaklar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen avlalarda avlanmak üzere yurdumuza gelen avcı turistler ise 13 üncü maddede belirtilen geçici avcılık belgesini almaya ve avlayacakları av hayvanlarını bu belgeye kaydettirmeye mecburdurlar. Av turizmi izin belgesinin verilmesine dair esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

bakıldığında, yurdumuza, yılda ortalama sadece 500 avcı turist gelmektedir. Orman teşkilatının elde ettiği yıllık ortalama av turizmi geliri 200 000 Amerikan Dolardır. Hizmet sektörünün -ki, buna organizasyon, otel, rehberlik, ulaşım da dahil- elde ettiği gelir ise yılda 1 500 000 Amerikan Doları olarak tahmin edilmektedir. Türkiye'den 8 defa küçük Macaristan'a, yılda ortalama 20 000-25 000 avcı turist gelmekte ve yılda ortalama 40 000 000 Amerikan Doları karşılığı döviz bırakmaktadır” (Kirişçi, 2003).

Türkiye'nin coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı bakımından av turizminin gelişmesine elverişli konumdadır. Av turizmine açılacak avlaklar, ülkemizin av hayvanı potansiyeli dikkate alınarak, Orman Bakanlığı (Milli Parklar, Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü) tarafından tespit ve ilan edilmektedir. Yabancı turist avcılar, Orman Bakanlığınca A Grubu Seyahat Acentelerine verilen Av Turizmi İzin Belgesi ile avlanabilmektedirler. Ayrıca, yabancı turist avcılar Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-yaban Hayatı Genel Müdürlüğü'nce tescil edilen özel avlaklarda, sadece buralarda üretilip serbest bırakılan türleri avlayabilmektedir.

Seyahat Acenteleri aracılığıyla avlanabilen yabancı turist avcılar, 6136 Sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelik ve Merkez Av Komisyonunun (MAK) ilgili kararına göre, av tüfeği ve aksamını beraberlerinde getirebilmektedirler.

2.8.11. Merkez Av Komisyonu

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 3 üncü maddesine³³ dayanılarak, Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında toplanan üyeler ile Merkez Av Komisyonu teşkil edilir.

Merkez Av Komisyonu, illerden gelen il av komisyonlarının kararları ile bu konuda hazırlanan raporu ve komisyona sunulan diğer belgeleri inceler, 4915 sayılı Kara

Av turizmine ilişkin esas ve usuller ile avcı turistlerin avlayabilecekleri av hayvanlarının tür, cinsiyet ve miktarları, bunlardan alınacak avlanma ücretleri ve diğer ücretler Bakanlıkça tespit edilir.

³³ 4915 sayılı Kara Avcılığı kanunu 3. maddesinde “Merkezde, Bakanın veya Müsteşarın başkanlığında, Bakanlık ve Genel Müdürlük merkez teşkilâtı ilgili birimlerinden üç, bir bitki koruma uzmanı ve bir veteriner hekim olmak üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığında iki, Jandarma Genel Komutanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile orman fakülteleri ve gönüllü kuruluşları temsilen birer, dokuz coğrafi bölge esas alınarak belirlenecek avcı kuruluşlarından dokuz, özel avlak temsilcisi bir olmak üzere toplam yirmi bir üyeden teşekkül eden Merkez Av Komisyonu kurulur.”

Avcılığı Kanunu ve genel hükümleri dahilinde, komisyon üyelerinin önerileri doğrultusunda o av dönemi için bütün yurdu kapsayan hususları karara bağlamaktadırlar.

Kanunun hazırlanmasında göz önünde bulundurulmuş katılımıcılık ilkesi gereği avcılıkla ilgili her kurum ve kuruluştan kişilerin katılımıyla toplam 21 kişidir. Burada hemen dikkati çeken sayı 9 dur. Türkiye’de 7 coğrafi bölge olmasına karşın bu kanunda 9 bölge belirlenmiştir. Avcıların oranı yüzde olarak hesaplandığında % 47 olduğu görülmektedir. 2 kişi daha bulunduğunda salt çoğunluğu elde etmeleri mümkün olmaktadır. Avcı sayısını 7 olarak sınırlamanın daha adil olacağı düşünülmektedir.

Kanunun getirdiği bir yenilik de aynı madde de il av komisyonlarının kurulabileceğini de belirtmektedir. “İllerde ise valinin veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında; Bakanlıktan iki, Tarım ve Köy işleri Bakanlığı ile millî eğitim müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, jandarma teşkilâtı ve gönüllü kuruluşları temsilen birer, mahalli avcı kuruluşlarından üç üye olmak üzere toplam on bir üyeden teşekkül eden il av komisyonu kurulur.” demektedir.

Bu Komisyonların görev ve yetkilerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Korunacak Av Hayvanlarının Belirlenmesi
2. Avlanmasına İzin Verilecek av Hayvanlarının Avlanma Süreleri, Zamanı ve Günlerinin Tespiti
3. Avlanma Miktarlarının Tespiti
4. Yasaklanan Avlanma Araç ve Gereçlerinin Tespiti
5. Yasaklanan Avlanma Sahalarının Tespiti
6. Mücadele Maksatlı Avlanma Esas ve Usulleri

Merkez Av Komisyonu üyelerinden birisi de Orman Fakültelerini temsilen bir öğretim görevlisidir. Türkiye’de 9 Orman Fakültesi bulunmaktadır. Bu fakültelerin ya tamamı temsil edilmeli ya da hiç temsil edilmemelidir. Fakültelerin temsilci seçimi nasıl olacaktır? Seçilen bu kişi her sene belli zamanlarda toplanan Merkez Av Komisyonu toplantılarına her zaman mı katılacak? Her sene ayrı bir fakülte öğretim üyesi mi katılacak? Gibi sorular ortaya çıkmaktadır.

2.8.12. İstihdam ve Ekonomi

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu istihdam ve ekonomiye de önemli bir kaynak sağlayacaktır. Bütün maddeler tam olarak uygulanması sonucu önemli miktarda insanımıza gelir olarak yansıtacaktır. “4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu tam olarak uygulanan on onbeş yıl içerisinde, avlak sistemine geçildiğinde, av potansiyeli yeterli düzeye getirildiğinde, altyapı hizmetleri tamamlandığında, altı ay süreyle 41 000 kişiye istihdam sağlanacaktır. Ülkemizde 7 500 000 orman köylüsü olduğu ve bunların gelir düzeyinin düşüklüğü de dikkate alındığında, bu 41 000 rakamının çok anlamlı olduğunu söylemek yerinde olur. Yılda yaklaşık 500 000 000 Amerikan Doları tutarında bir katma değer, bu şekilde sağlanmış olacaktır” (Kirişçi, 2003).

2.8.13. Medyaya Eğitici Yayın Zorunluluğu

Kanunda, bilinçli bir avlanmayı sağlayabilmek için, özellikle TV'lere eğitici yayın zorunluluğu da getirilmiş bulunmaktadır³⁴. Bu yayınlar yılda en az üç saat süreyle, ücretsiz bir şekilde, av sezonunun başlamasına on beş gün kala ve bitiminden on beş gün sonraki zaman diliminde yapılacaktır. Yılda üç saatten az olamayacak bu yayın ve tanıtım programları, ana haber bülteninden sonraki kuşakta ve ücretsiz olarak yayınlanacaktır. İlgili yayın kuruluşu, bu konuda Çevre ve Orman Bakanlığı'yla işbirliği yapacaktır.

2.8.14. Avlak Yönetimi

Bu kanunda gündeme gelen bir diğer konu, avlak yönetiminde sağlanan gelişmedir. Kanunda, avlaklar, dört ayrı statüde tanımlanmaktadır. Burada önemli olan, avlakların profesyonel kişi veya kurumlarca işletilmesi imkânının getirilmiş olmasıdır. Kanuna göre, avlanma planları yapılmış, örnek avlakların planda belirtilen esaslara göre işletilmesinin gerçek veya tüzel kişilere verilebilmesi imkânı bulunmaktadır.

³⁴ Madde 5 son fıkrası: Av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetiminde; kamuoyu desteğinin sağlanması için toplumun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ile avcılarının ve toplumun eğitilmesi amacıyla; Türkiye sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar; av sezonunun başlamasından onbeş gün önce ve sona ermesinden itibaren de onbeş gün süreyle eğitici, uyarıcı ve tanıtıcı yayın yapmak zorundadırlar. Bu yayın ve tanıtım faaliyetleri her kuruluşun ana haber bültenlerinden sonraki kuşakta ve ücretsiz olarak yayınlanır. Bu programların süresi yılda toplam üç saatten az olamaz. Bu hizmetlerin yürütülmesinde kurum ve kuruluşlar Bakanlık ile işbirliği yaparlar.

Bu tez hazırlanırken Milli Parklar Genel Müdürlüğü yetkilileri henüz avlak yönetimi için gerekli olan avlak planlarının hazırlanmadığını belirttiler. Bunun nedeni sorulduğunda avlaklarla ilgili olan yönetmeliğin geç çıktığını ileri sürdüler.

Bu planlar hazırlanıp avlaklar bu planlara göre işletilirse Ülke ekonomisine, av ve yaban hayatına önemli faydalar sağlayacaktır.

2.8.15. Avlaklar

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu avlakları ayrı ayrı tanımlamış ve 4 gruba ayırmıştır. Bunların içinde özel teşebbüs sahipleri için özel avlak kurma izni de verebilmektedir.³⁵

Kara Avcılığı Yasası'na dayanılarak düzenlenen Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri ile İlgili Yönetmelik, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğe göre, devlet avlakları kapsamına giren ancak ilgili kuruluşun muvafakatı olmayan alanlar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ve Milli Parklar Kanunu kapsamında olan sahalar ile Merkez Av Komisyonu statüsü belirtilerek yasaklanan sahalar, avlak olarak ayrılmayacaktır.

4915 sayılı yasa avlakları 4 ayrı gruba ayırmıştır:

Devlet avlakları; Ormanlık alanlar, toprak muhafaza ve ağaçlandırma sahaları ile devlet tarım işletmeleri sahaları, baraj gölleri ve bunların emniyet sahalarından uygun görülenler, ilgili kuruluşun da oluru alınarak devlet avlakları olarak ayrılacaktır.

³⁵ MADDE 11. - Özel avlaklar Bakanlıktan izin alınarak kurulur, sahipleri veya kiracıları tarafından yönetilir, işletilir veya işletirilir. Diğer avlaklar ise Genel Müdürlükçe yönetilir, işletilir veya işletirilir. Genel Müdürlükçe yönetilen, işletilen veya işletirilen avlakların plânlanması, kuruluşu, sınıflandırılması, alanlarının belirlenmesi, işaretleme, yönetimi, işletilmesi, işletirilmesi ve denetimine ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça düzenlenir.

Özel avlaklar dışındaki avlakların işletilmesi amacıyla bu avlaklarda sahası bulunan köy tüzel kişilikleri ve belde belediyeleri ile koruma, üretim, bakım ve avcılığın düzenlenmesi karşılığı işbirliği yapılabilir. İşbirliği yapılan avlaklardan sağlanan gelirden, köy tüzel kişiliklerine ve belde belediyelerine verilecek miktar, sahaların özelliğine göre Bakanlıkça belirlenir.

Avlanma plânları yapılmış örnek avlakların, plânda belirtilen esaslara göre işletirilmesi Bakanlıkça gerçek veya tüzel kişilere verilebilir. İşletmeci avlak işletmesinde istihdam edeceği iş gücünü öncelikle mahalli köylerden sağlar. Bu hususlarla ilgili esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Bütün avlaklar Bakanlıkça denetlenir.

Genel avlaklar; Orman içinde kalan tarım arazileri ile 300 hektardan küçük hazine arazileri, devlet avlakları içinde gösterilecektir. Devlet avlakları, özel avlaklar ve meskûn mahaller haricindeki yerler, genel avlak olarak adlandırılmaktadır.

*Örnek Avlaklar*³⁶; Devlet avlakları ve genel avlaklar içerisinde ön etüt ve envanter çalışmalarına göre popülasyonu yeterli olan türlere yönelik örnek avlaklar kurulabilecek. Bu avlaklar, av ve yaban hayvanlarının barınabileceği, beslenebileceği, dinlenebileceği ve üreyebileceği, planlı avlanmanın yapıldığı korumalı alanlardan seçilecektir.

Örnek avlaklar, salgın hastalık çıkması, türlerin çeşitli nedenlerle azalması, yangın, sel ve benzeri nedenlerle habitatın zarar görmesi nedenleriyle ava kapatılabilecektir.

Devlet ve genel avlak olarak sınıflandırılan sahaları ve özel avlak olarak ayrılmayan özel mülkiyetteki arazilerin avlanmaya açılması veya ava yasaklanması ile bu sahalarda avcılığın düzenlenmesi, Merkez Av Komisyonu kararı doğrultusunda yapılacaktır.

Özel Avlaklar; Özel veya tüzel kişiler, özel avlak kurabilecek. Başvuru tarihinden geriye doğru son 5 yıl içinde Kara Avcılığı Kanunu ile Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a muhalefet suçu işleyen kişiler, özel avlak kurucusu ve işletmecisi olamayacaklar.

³⁶ MADDE 12. - Özel avlaklarda avlanmak avlak sahibinin, Devlet avlakları, genel avlaklar ve örnek avlaklarda avlanmak Bakanlığın iznine bağlıdır. Sahipli arazilerde avlanmayla ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

Özel kanunlarla veya Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasak edildiği yerlerde ve 2 nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlanılamaz. Buralarda, ancak av ve yaban hayvanlarının çoğaldığı ve zararlı olduğu hâllerde avlanmaya Bakanlıkça izin verilebilir. 2 nci maddenin 12 nci bendinde tanımlanan sahalarda ise özel avlanma plânlarına göre Bakanlıkça verilecek izinle avlanılabilir.

Av yılı içinde bazı av hayvanı türlerinin nesillerini devam ettiremeyecek sayıya düşmesinin söz konusu olduğu hâllerde, avlanmanın açık olduğu avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya ve gerektiğinde yeniden açmaya Bakanlık yetkilidir. Bu hususlarla ilgili esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Özel avlaklarda avlanma, Merkez Av Komisyonu kararları çerçevesinde izin verilen doğal türler için yapılabilecektir. Avlaklarda av hayvanlarından elde edilecek her türlü ürünün yurtiçi veya yurtdışına nakli, devredilmesi, ticareti, kullanılması ve benzeri işlemler, kanunlar ve uluslararası sözleşme esaslarına göre yapılacaktır.

2.8.16. Av Yaban Hayatı Yönetimi

Av Yaban Hayatı kaynakları bakımından aslında umut dolu bir geleceğe sahip olan ülkemizde, bu kaynakların yeterince korunup geliştirilmediği, yaşama ortamlarının kaldırıldığı, kirlenme ile bozulduğu ve usulsüz ve aşırı avlanmanın önüne geçilemediği bilinen bir gerçektir.

Batılı ülkeler bu konudaki sorunlarını 20. Yüzyıl başlarında çözüme kavuşturmuştur. Bu ülkelerde Av Yaban Hayatı yönetimi sorun olmaktan çıkmış, aksine Av Yaban Hayatı kaynakları olağanüstü düzeyde gelişmiş, ülke ekonomisine ve sosyal hayatına katkı sunan önemli bir sektör haline gelmiştir.

Ülkemizin bu kaynaklarının harekete geçirilerek akılcı bir yönetime kavuşturulması, günün ihtiyaçlarına cevap veremeyen mevcut düzenin çağdaş bir anlayışla ele alınmasına bağlıdır.

Ülkemizde Av Yaban Hayatı yönetimi hep ormancılık örgütleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Elbette bunda büyük bir isabet bulunmaktadır. Zira orman kaynaklarının yönetimi sorumluluğu, teknik ve hukuki olarak belli bir mesleğe ve belli kurumlara tevdi edilmek zorundadır. Ayrıca, eksiklikleri açık olmakla birlikte, bugüne kadar bu alanda kazanılan bilgi ve birikim de yine aynı çevrelerin çabalarının ürünüdür. Av Yaban Hayatı'nın Orman Bakanlığı ile kesin anlamda birliği ve bağımlılığı ortak düşünce olarak açıklığa kavuşmuştur.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu bu yönde düzenlemeler yaparak bu kanunun maddelerinin yürütmesini Çevre ve Orman Bakanlığı'na vermiştir.

2.8.17. İdari Para Cezası Getirilmesi

Yürürlükten kaldırılan 3167 Sayılı Kara Avcılığı kanununda kanuna muhalefet halinde uygulanacak cezalar adli ceza olarak düzenlenmiş idi. 3167 sayılı yasada düzenleme yapılmayan hususlarda ise Merkez Av Komisyonu kararları ile düzenlemeler yapılmış ve MAK Kararlarında düzenlenen hususlara aykırılık halleri ise TCK 526 'ncı maddeye muhalefet suçunu oluşturduğundan bu maddeye istinaden ceza tayin edilmiştir.

07.06.2004 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4915 sayılı yasa ile yasada yeniden tanımlanan kanuna muhalefet hallerinde uygulanacak cezalar 4/4,6/2,18/1-2 ve 19 ncu maddelere muhalefet halleri hariç idari para cezası olarak düzenlenmiştir.³⁷

İdari para cezası olarak düzenlenmesi hem mahkemelerin iş yükünün azaltılması ve hem de uzun süren ceza yargılamaları nedeniyle sonuca ulaşmanın uzun zaman alması göz önüne alınarak yapılmıştır. Buna rağmen, suçun sonucu müsadere ve tazminat söz konusu olduğundan 4915 sayılı yasanın uygulamasında mahkemelerin iş yükünde azalma görülmemiştir.

³⁷ MADDE 30. - Bu Kanuna göre verilecek idarî para cezaları 4856 sayılı Kanunda yer alan İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki verdiği elemanlar ile 31.10.1985 tarihli ve 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda yer alan orman işletme şefi tarafından verilir.

Verilen para cezaları, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre sahiplerine tebliğ edilir. Bu cezalara karşı, tebellüğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. Bu konuda idare mahkemelerince verilen kararlar kesindir.

Kesinleşen idarî para cezaları, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yukarıda birinci fıkrada sayılan idarî para cezası vermeye yetkili makamlar tarafından tahsil edilir.

2.9. 6831 SAYILI ORMAN KANUNU

6831 Sayılı Orman Kanunu’da avlanmaya ilişkin hükümler içermektedir.

6831 Sayılı Orman Kanununun; (Değişik 3/11/1988 tarih ve 3493/1 md.) 14. maddesi (d) fıkrası³⁸ “ormanlarda göl, gölet, baraj ve derelerde dinamit atmak veya zehir bırakmak suretiyle avlanmak” yasaklanmıştır.

Suçların takibi ile ilgili olarak, 6831 Sayılı Orman Kanununun 79. maddesinin 2. paragrafında “talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburlardır.” hükmü yer almaktadır.

Aynı kanununun 80. maddesinde “orman memurları; av tezkeresi olmayanların ve orman idaresinden izin almamış olanların ormanlarda ve orman göl ve derelerinde 14. maddenin (c) fıkrası hilafına avlanmalarını mene, avlarını ve vasıtalarını zapt etmeye yetkilidir.” denmektedir.

Bu kanununun 81, 82, 83 ve 84. maddelere suçların takibi ile ilgili diğer maddeler olup, ceza hükümleri başlığı altındaki 91. madde hükümlerine aykırı hareket edenlere verilecek cezaları belirlemiştir.

6831 Sayılı Orman Kanununun 111. maddesi ise “Bu kanunun 3. maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 23, 24, 25. maddeler gereğince muhafaza ormanı ve milli park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara ilişkin suçları işleyenlerin müstahak olacakları ceza iki misli olarak hükmolunur.” demektedir.

³⁸ Madde 14 - Devlet ormanlarında:

A) Yetiştirilmiş veya yetiştirilmemiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak veya ağaçlardan yalamak, pedavra hartama çıkarmak;

B) Dikili yaş veya kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak;

C) (Değişik: 3/11/1988 - 3493/1 md) Palamut, ihlamur çiçeği, her çeşit orman örtüsü, mazı kozalağı tıbbi ve sınai nebatları veya orman tohumlarını toplayıp götürmek;

D) (Ek: 3/11/1988 - 3493/1 md.) Ormanlardaki göl, gölet, baraj ve derelerde dinamit atmak veya zehir bırakmak suretiyle avlanmak;

E) (Ek: 3/11/1988 - 3493/1 md) Ticaret amacıyla olmaksızın kendi ihtiyacı için toprak, kum ve çakıl çıkarmak; Yasaktır.

2.10. 4386 SAYILI ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Bu Kanunun amacı, 1, madde de belirtilmiştir. Kanun amaçlarına baktığımızda “...çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ...” ifadesinin kara avcılığıyla ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

2. madde de Çevre ve Orman Bakanlığının görevleri sayılmıştır. Aşağıda verilen tüm görevler kara avcılığı ve av yaban hayatı ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgilidir.

a) Çevrenin korunması, kirliliğinin önlenmesi ve iyileştirilmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede, araştırmalar ve projeler yapmak, yaptırmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek, uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak.

d) Atık ve yakıtlar ile ekolojik dengeyi bozan, havada, suda ve toprakta kalıcı özellik gösteren kirleticilerin çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi için denetimler yapmak; ülke genelinde tüm uygulayıcı kurum ve kuruluşların bu konudaki taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak; ülkenin atık yönetimi politikasını belirlemek ve bu konuda gerekli tedbirleri almak; tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetlerin durdurulması ile ilgili usul ve esasları yönetmelikle belirlemek.

g) Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde, çevreye olumsuz etki yapabilecek her türlü plân, program ve projenin, fayda ve maliyetleriyle çevresel olguların ortak bir çerçeve içinde değerlendirilmesini gerçekleştirecek çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmasının yapılmasını sağlamak, bu çalışmaları denetlemek ve izlemek.

ı) Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların işbirliği ile yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek ve denetlenmesini sağlamak.

i) Çevre konusunda görev verilmiş olan özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak; bu konuda faaliyette bulunan

gönüllü kuruluşları yönlendirmek, desteklemek ve bakanlıklar arası işbirliği esaslarını yönetmelikle belirlemek.

k) Çevre uygulamalarına etkinlik kazandırmak için başta mahalli idareler olmak üzere, sürekli bir eğitim programı uygulamak, bu amaçla yapılan eğitim faaliyetlerini izlemek, desteklemek, yönlendirmek, çevre bilincini geliştirmek ve çevre problemleri konusunda kamuoyu araştırmaları yapmak.

v) Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve orman içi mesire yerleri ile biyolojik çeşitliliğin, av ve yaban hayatı alanlarının tespiti, yönetimi, korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak.

Kara Avcılığı ile de ilgilenen Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün madde 13'deki görevlerine baktığımızda kara avcılığı ile ilgili maddeler şunlardır:

a) Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve yeterli mesire yerlerinin ayrılması, korunması, plânlanması, düzenlenmesi, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettilmesi ile ilgili işleri yürütmek.

c) Yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, plânlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak ve yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak ve kurdurmak.

d) Kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

e) Uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını çevre mevzuatı dikkate alınarak tespit etmek ve yeni düzenlemeler yapmak.

f) Uluslararası sözleşme ile koruma altına alınan, canlı türleri (flora, fauna) ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak.

g) Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütleriyle işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek ve denetlenmesini sağlamak.

h) Ülkenin bitki ve hayvan türü genlerinin muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

Bu maddeler tam anlamıyla uygulanabilse bugün karşılaştığımız sorunlar en aza indirilmiş olacaktır. Bu yüzden maddelerin kağıt üstünde kalmaması gerekmektedir.

2.11. 6136 SAYILI ATEŞLİ SİLAHLAR VE BIÇAKLAR HAKKINDA KANUN

6136 sayılı Kanunun 4/son maddesine göre Avda veya sporda kullanılan her nevi ateşli yivli silahlar bu Kanunun 7 nci maddesine göre ruhsata tabidir. Bu yasayla ilgili 21.03.1991 gün ve 91/1779 Sayılı Yönetmeliğin 47. maddesine göre, yivli av tüfekleri için valiliklerce 5 yıl için taşıma veya bulundurma belgesi verilebilir. Süre sonunda yapılacak tebligat üzerine 6 ay içerisinde ruhsatın yeniletilmemesi halinde ruhsat iptal edilir ve silah engel hali bulunmayan kişilere devrettirilir. Ruhsatı iptal edilen ve devrettirilen silah için aynı kişi adına bir daha ruhsat düzenlenmemektedir.

Bu yönetmeliğin 2. maddesinde 99/13740 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yapılan değişiklikle yarı otomatik yivli av tüfekleri, av tüfeği standardından çıkarılmıştır. Yarı otomatik yivli av tüfekleri av tüfeği standardından çıkarıldığından ve bu tüfeklerle av yapılamayacağından dolayı 29/12/1999 tarihinden itibaren bu tüfeklere ruhsat verilmemektedir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 13. maddesi avcılık belgesi almak isteyenlerin, bu belgeyi aldıktan sonra ayrıca yivli av tüfek ruhsatı almak mecburiyetindedirler. 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesine göre alınan yivli av tüfekleri sahiplerinden avlanmak isteyenler ayrıca bu Kanun gereğince alınması gerekli avcılık belgesini almak zorundadırlar.

Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı tarafından verilmektedir. Bu belge yivsiz av tüfeklerinin taşınması ve bulundurulmasına ilişkin bir belgedir. Sadece Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi almakla avcılık yapılamaz. Süresi dolan Av Tezkeresine sahip olanlar yivsiz tüfek taşıyabilmek için Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı'ndan Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi alabilirler.

2.12. 2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU

Çevre Kanunu'nun amaçları 1. madde de³⁹ sayılırken "...ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak..."denilerek hayvan varlığının da gelecek nesillere bırakılmasını belirtmiştir.

Çevre Kanunu'nun 9. maddesinde⁴⁰ "bitki ve hayvan türlerinin nesillerinin tehlikeye düşürülmesi..." yasaklanmış olduğundan, hayvanların korunmasına ilişkin alınan önlemlere uymamak, yasanın 20. maddesine göre idari para cezası gerektirmektedir.

Çevre Kanunu'nun 19. maddesi⁴¹ hayvan ve bitki ıslahı için yapılacak çalışmalara bir katkı sağlamak amacıyla bir fonun kurulmasını belirtir.

2.13. 2873 SAYILI MİLLİ PARKLAR KANUNU

Bu Kanun, yurdumuzdaki Ulusal ve Uluslararası değerlere sahip Ulusal Park alanların belirlenmesi ve özelliklerin bozulmadan korunup geliştirilmesi ve yönetilmesi amacıyla

³⁹ Madde 1 - Bu kanunun amacı, bütün vatandaşların ortak varlığı olan çevrenin korunması, iyileştirilmesi; kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun şekilde kullanılması ve korunması; su, toprak ve hava kirlenmesinin önlenmesi; ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlık, uygarlık ve yaşam düzeyinin geliştirilmesi ve güvence altına alınması için yapılacak düzenlemeleri ve alınacak önlemleri, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleriyle uyumlu olarak belirli hukukî ve teknik esaslara göre düzenlemektir.

⁴⁰ Madde 9 (Değişik: 3416 - 3.3.1988) Kırsal ve kentsel alanda arazi kullanım kararına uygun olarak tespit edilen koruma alanları ve bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanım esasları yönetmelikle belirlenir. Tespit edilen bu esaslar çerçevesinde aşırı ve yanlış kullanım, her türlü çöp ve atıkların yurt dışından getirilmesi nedeniyle ülkenin temel ekolojik sistemlerinin dengesinin bozulması, hayvan ve bitki türlerinin nesillerinin tehlikeye düşürülmesi, doğal zenginliklerin bütünlüklerinin tahribi yasaktır.

⁴¹ Madde 19 Fon ancak aşağıdaki maksatlar için kullanılır.

- a) Çevre kirliliğini önleyici araştırma faaliyetleri,
- b) Çevrenin temizlenmesi,
- c) Çevre kirliliğini önleyici eğitim faaliyetleri,
- d) Personel yetiştirilmesi,
- e) Teknoloji ve proje satın alınması,
- f) Proje yarışmaları düzenlenmesi,
- g) Arıtma tesisi yapacak olan gerçek ve tüzel kişilere kredi yardımı,
- h) (Değişik: 3416 - 3.3.1988) Çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılacak olan her türlü araç gereç alımı, bu araçların bakımı, onarımı ile bu tür araç gerecin yapımı için kurulacak tesis ve işletmeler,
- ı) Ağaçlandırma,
- j) Hayvan ve bitki nesillerinin ıslahı için yapılacak çalışmalar.

çıkarılmıştır.⁴² Ulusal Parkların diğere bir amacı da, alandaki yaban hayvanlarının korunmasıdır.

2.13.1. Ulusal Parklarda Avlanma ve Turizm

Merkez Av Komisyonu kararlarında belirtilen esaslara uyulmak koşuluyla Ulusal Park alanlarında belirli sürelerde ve belirli yerlerde üretim ve avlanma faaliyetlerine izin verilebilir. “Bu duruma göre, Ulusal Park ve yasa ile belirtilen Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve tabiatı koruma alanlarında, alanın özelliklerini korumak ve geliştirmek koşulu ile ve mevcut türleri koruyarak peyzaj planlamaları yapılabilir ve bunların tamamlayıcısı olan yaban hayatını düzenleme işleri de yürütebilir.” (Çanakçıoğlu ve Mol, 1996). Sonuç olarak, artan ve zararlı olabilecek hayvan miktarının avlanması yoluna da yine gerekli izinler alınarak gidilebilir.

Ulusal parklarda esas amaç, doğanın bozulmadan korunması ve geliştirilmesi olduğundan, bu alanlarda mevcut çeşitli yaban hayvanlarının korunması yasa ile emniyet altına alınmış demektir. Bu da uygulayıcı için büyük kolaylık sağlar. Yapılacak iş, yaban hayvanları için gerekli ortamın en kısa zamanda hazırlanması ve zararlılarla savaştan ibarettir. Böylece kısa bir süre için turizm bakımından aranılacak alanlar elde etmekte kolaylaşacaktır.

Milli Parklar çerçevesinde yapılacak bu düzenlemeler öncelikle Av Yaban Hayatına ve Ülkemiz ekonomisine büyük yararları olacağı şüphesizdir.

2.13.2. İlgili Diğer Maddeler

Milli Parklar Kanunu 13. maddesinde⁴³ çevre ve ekosistemlerin korunması için bilimsel yöntemlere göre düzenlenen raporlara dayanılarak hazırlanan amenajman planları doğrultusunda üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebilir.

⁴² Madde 1 - Bu Kanunun amacı, yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

⁴³ Madde 13. Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki ormanlarda, makilik ve fundalıklarda ve diğere arazi kullanma şekillerinde, koruma ve çok taraflı kullanımı esas tutan orman amenajman planlarına dayanılarak, tabiat varlıklarının korunmasını, geliştirilmesini ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetler yapılır.

Tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebilir.

Kanunun 14. maddesinde⁴⁴ Ulusal parklardaki yasaklamalar sayılmıştır. Bu maddeye göre yaban hayatını tahrip edilemeyeceğini, tabii dengeyi bozacak her türlü avlama yapılamayacağı gibi çeşitli yasaklar sıralanmıştır.

20. Madde⁴⁵; “Kara Avcılığı Kanunu’nda yasaklanan fiiller Ulusal Parklarda işlendiğinde bir misli cezalandırır.” demektedir.

Böylece Av Yaban Hayatını tahrip edecek her türlü hareketin önlenmesi hedeflenmiştir. Ulusal Parklarda işlenen av suçlarına verilecek cezaların daha caydırıcı olması gerekmektedir.

2.14. 5199 SAYILI HAYVANLARI KORUMA KANUNU

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’ndan sonra 01.07.2004 tarih 25509 sayılı Resmi Gazete’de Yayınlanarak yürürlüğe giren Hayvanları Koruma Kanunu’nun amacı⁴⁶; hayvanların iyi ve rahat yaşamalarını ve onlara karşı yapılan kötü, davranışların önlenmesini ve korunmasını sağlamaktır.

Adı geçen kanun belirtilen amaçlara uygun olarak yapılan düzenlemeleri, alınacak önlemleri, sağlanacak eşgüdümü, hayvanların korunmasının denetimi, getirilen sınırlama ve yükümlülükleri ve cezai hükümleri kapsamaktadır.⁴⁷

⁴⁴ Madde 14 - Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;

- a) Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,
- b) Yaban hayatı tahrip edilemez,
- c) Bu sahalarda özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,
- d) Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz,
- e) Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne suretle olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sahaları dışında iskan yapılamaz.

⁴⁵ Madde 20 - 6831 sayılı Orman Kanunu ile 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 1380 sayılı Su ürünleri Kanununda yasaklanan fiillerin bu Kanunun uygulandığı yerlerde işlenmesi halinde, cezalar bir misli artırılarak hükmolünür.

⁴⁶ MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; hayvanların rahat yaşamalarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamaktır.

⁴⁷ MADDE 2. — Bu Kanun, amaç maddesi doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri, alınacak önlemleri, sağlanacak eşgüdümü, denetim, sınırlama ve yükümlülükler ile tâbi olunacak cezaî hükümleri kapsar.

Hayvanların korunmasına ve rahat yaşamalarına ilişkin temel ilkeler kanunda 4. maddede⁴⁸ sayılmıştır. Bu madde öncelikle her hayvanın eşit doğduğunu ve yaşama hakkına sahip olduğunu belirtmektedir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu daha çok evcil hayvanları kapsamaktadır. 4. maddeye bakıldığında daha çok evcil hayvanların bakımına, korunmasına ve kötü muamelelerden uzak tutulmasına değinmektedir. Aynı maddenin e) fıkrasında nesli yok olma tehlikesi altında bulunan tür ve bunların yaşama ortamlarının korunmasına değinerek nesli tükenen yaban hayvanlarını da belirtmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nu 8. Maddesinde⁴⁹ “Bir hayvan neslini yok edecek her türlü müdahale yasaktır” denilerek avcılıkta toplu katliam yapılmasını bu madde de yasaklamıştır. Ayrıca hayvanların tıbbi amaçlar dışında hiçbir şekilde organ ve dokuların alınıp tahrip edilemeyeceği belirtilmiştir

-
- ⁴⁸ a) Bütün hayvanlar eşit doğar ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde yaşama hakkına sahiptir.
 b) Evcil hayvanlar, türüne özgü hayat şartları içinde yaşama özgürlüğüne sahiptir. Sahipsiz hayvanların da, sahipli hayvanlar gibi yaşamları desteklenmelidir.
 c) Hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması için gerekli önlemler alınmalıdır.
 d) Hiçbir maddî kazanç ve menfaat amacı gütmeksizin, sadece insanî ve vicdanî sorumluluklarla, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakan veya bakmak isteyen ve bu Kanunda öngörülen koşulları taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin teşviki ve bu kapsamda eşgüdüm sağlanması esastır.
 e) Nesli yok olma tehlikesi altında bulunan tür ve bunların yaşama ortamlarının korunması esastır.
 f) Yabani hayvanların yaşama ortamlarından koparılması, doğada serbestçe yaşayan bir hayvanın yakalanıp özgürlükten yoksun bırakılmaması esastır.
 g) Hayvanların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında; insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri de dikkate alınmalıdır.
 h) Hayvanların türüne özgü şartlarda bakılması, beslenmesi, barındırılma ve taşınması esastır.
 i) Hayvanları taşıyan ve taşıyanları onları türüne ve özelliğine uygun ortam ve şartlarda taşımaları, taşıma sırasında beslemeli ve bakımını yapmalıdırlar.
 j) Yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri ve hastaneler kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlamaları ve eğitim çalışmalarını yapmaları esastır.
 k) Kontrolsüz üremeyi önlemek amacıyla, toplu yaşanan yerlerde beslenen ve barındırılan kedi ve köpeklerin sahiplerince kısırlaştırılması esastır. Bununla birlikte, söz konusu hayvanlarını yavrulamak isteyenler, doğacak yavruları belediyece kayıt altına alarak bakmakla ve/veya dağıtımını yapmakla yükümlüdür.

⁴⁹ MADDE 8. — Bir hayvan neslini yok edecek her türlü müdahale yasaktır.
 Hayvanların, yaşadıkları sürece, tıbbî amaçlar dışında organ veya dokularının tümü ya da bir bölümü çıkarılıp alınmaz veya tahrip edilemez.

Aynı Kanununun 14. maddesinde⁵⁰ hayvanlarla ilgili yasaklar sayılmıştır. 4915 sayılı Kara Avcılığı Yasasına da değinilmiştir.

2.15. 5237 SAYILI YENİ TÜRK CEZA KANUNU

5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu, 26 Eylül 2004 tarihinde kabul edilerek 12 Ekim 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Yeni Kanun, yürürlük maddesine göre 1 Nisan 2005 tarihinde, eski 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun yerini alarak yürürlüğe girmiştir. Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, "Esaslar", "Cürümler" ve "Kabahatlar" başlıklı üç kitaptan oluşmuştur. Suçlar da, Cürümler ve Kabahatlar olmak üzere iki grupta toplanmış iken, yeni Ceza Kanunu, "Genel hükümler" ve "Özel hükümler" olmak üzere iki kitaptan oluşmaktadır. Cürüm ve kabahat ayrımı ise yeni kanunda terk edilerek, sadece "suç" kavramı esas alınmıştır.

Avrupa Birliği sürecinin de etkisi ile eski kanunda öncelikle devlet aleyhine işlenen suçlar düzenlenirken, yeni kanunda önceliği bireylere karşı işlenen suçlar almıştır.

İlk defa ve yeni Türk Ceza Kanunu ile madde içerisinde fıkralardan numaralandırılarak gösterilmektedir. Bu yeni düzenleme şeklinin gerek uygulamada gerek yazımında, atıf tekniği açısından büyük bir kolaylık getireceği düşünülmektedir.

“Yeni kanunda kabahat-cürüm ayrımının kaldırılması sebebi ile eski yasada kabahat olarak düzenlenen birçok fiil (örneğin, halkı rahatsız eden fiiller, bina yıkılması ve tamiratta ihmal, işaret ve engel koymama, hayvanların muhafazasında kusur, kumar oynatma, çocuklara veya akıl hastalarına alkollü içki satma vb.) yeni kanunda suç olarak kabul edilmiştir” (Doğrusöz, 2004).

⁵⁰ MADDE 14. — Hayvanlarla ilgili yasaklar şunlardır:

a) Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çekirmek.

b) Hayvanları, gücünü aştığı açıkça görülen fiillere zorlamak.

c) Hayvan bakımı eğitimi almamış kişilerce ev ve süs hayvanı satmak.

d) Ev ve süs hayvanlarını onaltı yaşından küçüklere satmak.

e) Hayvanların kesin olarak öldüğü anlaşılmadan, vücutlarına müdahalelerde bulunmak.

f) Kesim hayvanları ve 4915 sayılı Kanun çerçevesinde avlanmasına ve özel üretim çiftliklerinde kesim hayvanı olarak üretimine izin verilen av hayvanları ile ticarete konu yabancı hayvanlar dışındaki hayvanları, et ihtiyacı amacıyla kesip ya da öldürüp piyasaya sürmek.

l) Pitbull Terrier, Japanese Tosa gibi tehlike arz eden hayvanları üretmek; sahiplendirilmesini, ülkemize girişini, satışını ve reklamını yapmak; takas etmek, sergilemek ve hediye etmek.

“Eski kanunda cezalar; ağır hapis, hapis, hafif hapis, kamu hizmetlerinden sürekli yasaklılık, ağır para cezası, para cezası, hafif para cezası ve muayyen bir meslek veya sanatın tatili şeklinde düzenlenmişken, yeni kanunda cezalar, ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis, süreli hapis olarak düzenlenmiş; para cezaları da tek suçta indirgenerek sadece adli para cezası öngörülmüştür. Gerek ağırlaştırılmış müebbet hapis, gerek müebbet hapis, hükümlünün hayatı boyunca devam etmekle birlikte, infaz şekilleri yönünden farklılaştırılmıştır” (Doğrusöz, 2005). Diğer yandan, yeni kanun ilk defa olarak, güvenlik tedbirlerine de yaptırımlar arasında yer vermiştir.

Yeni kanunda para cezası, eskisindeki hafif ağır para cezası ayrımı kaldırılarak, adli para cezası olarak düzenlenmiştir. “Ayrıca bir yıl veya daha kısa süreli hapis cezalarının para cezasına çevrilmesinde uygulanacak tutarın tespiti, yargıca bırakılmıştır. Ceza yargıç, 20 ila 100 YTL arasındaki bir tutarı, sanığın ekonomik ve şahsi hallerine göre belirleyerek gün para cezası olarak uygulayacaktır. Yeni yasa bu yolla, cezanın kişileştirilmesini sağlamaya çalışmıştır” (Doğrusöz, 2005).

Yeni kanun, müsadere müessesesini de yeniden düzenlemiştir. “Bu konudaki en önemli gelişme, "orantılılık" esasının benimsenmesidir. Bir başka anlatımla, suçta kullanılan eşyanın müsaderesinin, suçta nazaran daha ağır sonuçlar meydana getireceği hallerde, yargıç suç eşyasının kısmen müsaderesine de karar verebilecektir. Öte yandan müsadereye konu eşyaya el konulmadığı hallerde yargıç, bunların karşılığını oluşturan değerlere el konulmasına da artık karar verebilecektir” (Doğrusöz, 2005).

Yeni kanun, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamayacağını kabul etmekle birlikte, müsadere yahut alınan iznin iptali gibi çeşitli güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceğini de kabul etmiştir.

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun 5. maddesinde, ceza kanununun ceza hükmü taşıyan diğer özel kanunlarla olan ilişkisi düzenlenmiştir. “Bu düzenlemeye göre yeni kanunun genel hükümleri (iştirak, teşebbüs, suçların içtimai, cezaların paraya çevrilmesi, erteleme), özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanacaktır. Bu hükümle, özel ceza kanunlarının benzeri konulardaki hükümleri zımnen ilga olunmaktadır” (Doğrusöz, 2005).

Adı geçen Kanunun 182. maddesi 2. fıkrası İnsan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya taksirle verilmesine neden olan kişileri cezalandırmaktadır.

Çalışmanın bu aşamasında kısaca ceza hukuku konusuna değinmek konunun daha iyi anlaşılması bakımında iyi olacağı düşünülmektedir.

2.15.1 Ceza Hukuku

Ceza hukuku, suç oluşturan eylem ve davranışların nelerden ibaret bulunduğunu, bu eylem ve davranışlarda bulunanlara ne gibi yaptırımlar, yani cezalar uygulanacağını gösteren hukuk kurallarının tümünden meydana gelmektedir. Ceza hukukumuzun başta gelen kaynağını, sonradan birçok değişikliğe uğramış bulunan 1926 tarihli "Türk Ceza Kanunu" oluşturur. Ancak, "Türk Ceza Kanunu" bütün suç ve cezaları içermez. Başka bir deyişle, bütün suç ve cezalar "Türk Ceza Kanunu"nda yer alan suç ve cezalardan ibaret değildir. "Türk Ceza Kanunu"nın dışında birçok özel kanunlar da suç ve ceza koymak suretiyle genel Ceza hukukunu tamamlarlar. Örneğin "Askeri Ceza Kanunu", "Kaçakçılık Kanunu", "Dernekler Kanunu", "Tebliğat Kanunu", "Harçlar Kanunu" gibi kanunlarda da cezai hükümler vardır (Doğrusöz, 2005).

Hangi eylem ve davranışların suç oluşturacağını ve bunlara ne gibi cezaların verileceğinin önceden bir kanunla belirtilmesi gerekir ki, buna Kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi denir. O halde, kanunla suç sayılmamış bir eylem ve davranış suç olarak nitelendirmek mümkün olmadığı gibi, hiç kimse kanunda belirtilmiş olan cezalardan başka bir ceza ile de cezalandırılmaz.

Devlet, suç işlemek suretiyle toplumun huzur ve sükununu bozan, toplum düzenini sarsan kişileri takip ederek cezalandırmakta olduğundan, yani suçluların takibi ve cezalandırılması hakkı toplum adına devlete ait olduğundan dolaydır ki, ceza hukuku kamu hukukuna giren bir hukuk dalıdır (Doğrusöz, 2005).

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, ceza hukukunun ana konularından biri *suç* diğeri ise *cezadır*. Bir sonraki bölümde bunlar ele alınmaktadır.

2.15.2. Suç ve Suçun Unsurları

Suç, kanunun ceza tehdidiyle (korkutmasıyla) yasaklamış olduğu fiillerdir. Bir başka deyişle suç, "hukuk düzeninin veya ceza kanunlarının çiğnenmesi (ihlali) şeklinde tanımlayabiliriz. Suçun ne olduğu sorunu, yalnız hukukçuları değil, sosyolog ve kriminologları da ilgilendirmektedir; çünkü suç, hukuki bir olay olduğu kadar, sosyolojik ve kriminolojik bir olaydır" (Doğrusöz, 2005).

Suçun unsurları 'na gelince: Suçun unsurları demek, bir fiilin suç sayılabilmesi için bulunması gerekli olan unsurlar demektir. O halde, bu unsurlar bir arada bulunmadıkça bir fiili suç olarak nitelendirmek mümkün değildir. Suçun unsurlarını, *kanuni unsur*, *maddi unsur* ve *manevi unsur* olmak üzere başlıca üç noktada toplayabiliriz.

Suçun kanuni unsuru, fiilin ceza kanununda yazılı tanıma uygun olmasıdır. Eğer fiil, kanundaki tanıma uymamaktaysa, bünyesinde bütün suç unsurlarını toplamış olsa bile suç sayılmaz. "O halde, işlenmiş bir fiilin suç sayılıp sayılmayacağı hususunda ilk defa bu fiilin kanundaki tiplerden birine uyup uymadığını araştırmak gerekir. Suçun kanuni unsuruna *tipiklik* de denilmektedir. Bu unsur, "Kanunsuz suç olmaz" ilkesinin sonucudur" (Doğrusöz, 2005).

Suçun maddi unsuru, harici bir fiilin varlığıdır. Başka bir deyişle, kanundaki tanıma uygun tipik bir fiil, her şeyden önce icra veya ihmal hareketinin yapılmış olmasını gerektirir. Çünkü çağımızda insanları İcra veya ihmal hareketinde bulunmaksızın, yalnız düşünce ve kanaatlerinden ötürü cezalandırmak imkanı artık tanınmamaktadır. Bu nedenle ki icra veya ihmal biçiminde beliren bir hareketin mevcudiyeti şarttır. Suçun varlığı için bulunması gereken icra veya ihmal hareketine doktrinde kısaca hareket denilmektedir.

Hareket denilen suçun maddi unsuru iki şekilde ortaya çıkabilir. Bir şeyi yapmak veya yapmamak. Hareket, bir şeyi yapmamak şeklinde ise ihmali hareket adını alır. Örneğin, geçit bekçisinin tren yolunu kapatmaması, hemşirenin ölmesini istediği hastaya ilaç

vermemesi gibi. “Buna karşılık, hırsızlık suçu taşınır (menkul) bir malın bulunduğu yerden alınmasıyla işlendiği, yani bir yapmayı gerektirdiği için icrai suçtur. Ancak, icrai bir hareketle işlenebilen suçların, örneğin adam öldürme suçunun bazen ihmali bir hareketle işlenmesi de mümkündür. Nitekim yukarıda verdiğimiz örnekte hemşirenin "hastasını öldürmek kasdıyla ona ilaç vermemesinde ihmali hareketle işlenen bir İcra suçu vardır” (Doğrusöz, 2005).

Suçun manevi unsuru, fiilin kusuru bir irade tarafından yaratılmış olmasıdır ki, buna da kısaca *kusurluluk* denilmektedir. O halde, suçun meydana gelebilmesi için, failin kanundaki tanıma uygun ve hukuka aykırı olan fiile kusuru iradesinin katılmış olması da gerekecektir. Kusurlu bir irade tarafından yaratılmış olmayan fiiller suç sayılmazlar.

Kusurluluk kast veya taksir biçiminde ortaya çıkar. Kusurluluğun tipik biçimi olan kast, "kanunun suç saydığı bir eylemi ve onu meydana getirecek hareketin sonuçlarını bilerek ve isteyerek işlemek iradesidir Failin, kanunun suç saydığı bir sonucu bilmesi ve istemesi ve bunun için bir harekette bulunması, kasdın varlığı bakımından yeterlidir. Ayrıca sonucun kanuna ve hukuka aykırı olduğunu bilmek şartı aranmaz. Ceza kanununun (hukuku bilmemeyi) özür (mazeret) saymayan" hükmü, böyle bir araştırmayı gereksiz kılmıştır. Kural olarak, bir fiilin suç sayılması için kasden işlenmiş olması yeter; hareketin belli bir güdüye (saıke) bağlanması şart değildir. Ancak, güdü (saık) bazı suçlarda cezayı azaltıcı, bazı suçlarda cezayı ağırlaştırıcı etkilerde bulunur. Kusurluluğun ikinci türü olan taksir ise, iradi olarak işlenen bir icra ya da ihmal eyleminden, fail tarafından istenmemiş olmalarına karşın, kanunun cezalandırdığı sonuçların meydana gelmesi halidir. Taksir, kasta göre istisnai bir durumdur. Bu nedendir ki; kanunda açıkça gösterilen haller dışında taksirden ötürü ceza verilmez. Taksir kasttan sonucun istenmemiş olması ile ayrılır; yani fail, kastta kanunun cezalandırdığı sonuçların meydana gelmesini istediği halde, taksirde bunları istememiştir, fakat onlar gene de meydana gelmişlerdir. Örneğin bir kimsenin düşmanı bellediği bir kimseyi (hasmını) bilerek ve isteyerek silahla öldürmesinde kast bulunduğu halde, bir sürücünün otomobilini kullanırken tedbirsizlik ve dikkatsizlik bir yayanın ölümüne sebebiyet vermesi halinde taksir vardır” (Doğrusöz, 2005).

Önceden, Türk Ceza Kanunu suçları, *cürüm ve kabahat* olarak ikiye ayırmakta iken yeni Ceza Kanunu, sadece suçları düzenlemekte ve Kabahatleri ise ayrı bir kanun olan Kabahatler Kanununa bırakmıştır. Cürümler, toplum düzenini ağır biçimde sarsan suçlardır ve bu nedenle bunlara verilecek cezalar da ölüm, ağır hapis, hapis ve ağır para cezası gibi ağırdır. Kabahatler ise, toplum düzenini sarsma bakımından daha hafif olan suçlardır, dolayısıyla bu suçların cezaları da hafif hapis, hafif para cezası, belli bir meslek veya sanatın icrasının geçici olarak durdurulması gibi, cürümler için öngörülen cezalardan daha hafiftir. Daha sonraki bölümlerde Kabahatler Kanunu'na da yer verilecektir.

2.15.3. Ceza ve Ceza Ehliyeti

Ceza, kanunun suç işleyen kimseye uygulanmasını öngördüğü yaptırımdır. Cezanın amacı, suçtan zarar görmüş olan kimsenin öcünü (intikamını) almak değildir. Cezanın biri suçlunun islahı, diğeri ise suç işlemeyi önleme olmak üzere başlıca iki amacı vardır. Diğer bir deyişle, ceza suç işlemiş olan kimseyi (suçluyu) islah etmeli, fakat aynı zamanda suç işleme eğiliminde olanları da korkutarak suç işlemelerini önlemelidir.

Cezaların da suçlar gibi önceden kanunla belirlenmesi şarttır. Hiç kimse kanunun öngörmediği bir ceza ile cezalandırılmaz. Türk Ceza Kanunu cürüm ve kabahatlere uygulanacak cezaları saymıştır. Gerçekten, cürümlere uygulanacak olan cezalar; ölüm (idam), ağır hapis, hapis, ağır para cezası, kamu hizmetlerinden yasaklanma (hıdmatı ammeden memnuiyet); kabahatler için öngörülen cezalar ise; hafif hapis, hafif para cezası ve belli bir meslek ve sanatın icrasının geçici olarak tatil edilmesidir.

Ceza ehliyeti'ne gelince: "Türk Ceza Kanunu" ceza ehliyetini ayırt etme gücü ve yaş bakımından özel şekilde düzenlemiştir. Ceza Kanununa göre, fiili işlediği zaman şuurunun ve hareketinin serbestliğini kaldıracak surette akıl hastalığına tutulmuş olan kimseye ceza verilemez. "Ancak, bu kimsenin serbest bırakılmasının tehlikeli olduğu mahkemece kabul edildiği takdirde, onun bir sağlık kurumunda tedavi edilmesi lazımdır. Sanığın akli durumu, ceza sorumluluğunu tamamen kaldıracak durumda değil, fakat önemli derecede azaltacak nitelikte ise, cezalarda belli ölçüde indirim yapılır" (Doğrusöz, 2005).

Suçlunun yaşı bakımından ceza ehliyeti kademeli bir biçimde düzenlenmiştir. İlk kademedede tam ehliyetsizlik yer alır. Tam ehliyetsizlik on bir yaşın sonuna kadar uzanır. Gerçekten, fiil işlendiği zaman on bir yaşını bitirmemiş olanlar hakkında takibat yapılamaz ve ceza verilemez (TCK. m.53). İkinci kademedede tam olma, yani ehliyet gelmektedir. Bu kademe ikiye ayrılmıştır. Birincisi, on bir yaşını bitirmiş, on beş yaşını bitirmemiş küçükleri kapsar. Bu küçükler işledikleri fiilin suç olduğunu fark ve temyiz edebilecek (anlayabilecek) olgunlukta iseler, cezalandırılmaları mümkündür. Fakat verilecek cezadan indirim yapılır. Aksi halde, yani bu küçükler işledikleri fiilin suç olduğunu fark ve temyiz edemeyecek durumda iseler, on bir yaşından küçük olanlar gibi cezalandırılmazlar. Tam olmayan ehliyetin ikinci kısmında, on beş yaşını bitirmiş, on sekiz yaşını doldurmamış küçükler yer alır. Bunların fark ve temyize sahip oldukları kabul edilir; ancak, aynı durumdaki on bir yaşını bitirmiş, on beş yaşını doldurmamış küçükler gibi bunlara verilecek cezadan indirim yapılır. Ceza ehliyetinin üçüncü kademesini *tam ehliyetliler* oluşturur ki, bu da on sekiz yaşın bitirilmesiyle başlamaktadır. Ancak, sağır-dilsizler bakımından tam ehliyet yirmi dört yaşın bitirilmesiyle başlar.

Suçlar ve Kabahatler hakkında verilen temel bilgilerden sonra, her bir fiilin düzenlendiği kanunlar ayrılmış ve suçlar Türk Ceza Kanununda düzenlenirken, kabahat teşkil eden fiiller ise esas olarak Kabahatler Kanununda düzenlenmiş fakat ilgili sair kanunlarda düzenlenen ve kabahat teşkil eden fiillere de yer verilmiştir.

2.16. 5326 SAYILI KABAHAHLER KANUNU

Kabahatler Kanunu, 31 Mart 2005 tarih ve 25778 sayılı resmi Gazete de yayımlanarak 1 Haziran 2005'te yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla hazırlanmıştır.

Kabahatler kanununun 2. maddesi; “Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.”, 3. maddesi ise; “Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır” hükümlerini amirdir. Buna göre, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nu ele alacak olursak, idari para cezası başta olmak üzere idari yaptırımları gerektiren fiiller “kabahat” olarak

adlandırılacak, Kabahatler Kanunu'nun birinci kısmındaki genel hükümler, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanacaktır. Bir başka deyişle idari para cezası öngörülen fiillerin tamamı için bu hükümler geçerli olacaktır. Ancak, Kabahatler Kanununun 3. maddesinde yer alan bu düzenleme, Anayasa Mahkemesi tarafından⁵¹ iptal edilmiş olup iptal hükmünün yürürlüğe giriş tarihi 22 Ocak 2007 olarak belirtilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 11. maddesinin 1. fıkrasında; "Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanmaz", 2. fıkrasında ise; "Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari para cezası uygulanmaz." düzenlemesi getirilmiştir.

5326 sayılı kanunun 13. maddesinde teşebbüs düzenlenmiş olup, kabahatte teşebbüsün cezalandırılmayacağı, ancak kanunda açık hüküm varsa cezalandırılacağı belirtilmiştir.

5326 sayılı kanunun 14. maddesinde⁵² iştirak düzenlenmiş olup, "kabahatin işlenmesine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında fail olarak idari

⁵¹ Anayasa Mahkemesine Yapılan İtirazın Gerekçesi

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 6.10.2006-26311 Esas Sayısı : 2006/54 Karar Sayısı : 2006/47

Karar Günü : 6.4.2006

Başvuru kararının ilgili bölümleri şöyledir:

"...Anayasa, bir defa idari yargı ve adli yargı ayrımını benimseyip bu ayrımı yargı sisteminin odağına yerleştirdikten sonra, hangi tür yargısal uyumsuzlukların adli, hangisinin idari yargının görev alanına gireceği konusunda anayasal bir belirleme yapılmadığı, bir ilke getirilmediği, dahası bu konuda belirleme yapmak üzere kanun koyucuya mutlak bir yetki verildiği düşünülemez.

...5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27 ve 28. maddeleri ile geçici 3. maddesi Anayasa'nın 2.,125., 155. ve 157. maddelerine aykırı görüldüğünden bu konuda bir karar verilmesi için Anayasa'nın 152. maddesine göre Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluna başvurulmasına, karar verildi."

⁵² MADDE 14.- (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.

(2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idarî para cezası verilir.

(3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idarî para cezası verilir.

(4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

para cezası verilir” düzenlenmesi yapılmıştır. Buna göre yasadışı avlanma eylemine birden fazla kişinin katılması halinde hepsine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir. İncelediğimiz 5326 sayılı kanunun 15. maddesinde suçların içtimaı konusu düzenlenmiş olup “bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir.” şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

5326 Sayılı Kanununun 18. maddesinde, idari tedbir olarak idari para cezasının yanında mülkiyetin kamuya geçirilmesi de düzenlenmiştir. 4915 sayılı Kanunda ise bu tedbiri verecek kişi açısından hüküm bulunmadığından, 5326 sayılı Kanununun 22. maddesinin 2. fıkrası gereğince, idari yaptırım kararını vermeye yetkili kişi tarafından verilmesi gerektiği sonucuna da varılabilir. Kural olarak, idari para cezasını vermeye yetkili kişi, idari yaptırım kararını verecek kurum veya kuruluşun en üst amiri olduğundan, mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararını içeren idari yaptırım kararını da bu şahıs vermeye yetkili olacaktır. Oysa bu düzenleme eleştiriye açıktır. Kabahatin konusunu oluşturan veya suçtan elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi, ceza hukukunda müsadere müessesesiyle mümkün iken ve müsadere kararını verme yetkisi de yargı organlarına tanınmış iken, Kabahatler Kanununda yer alan bu düzenlemeyle, idareye de aynı yetkinin tanınması eleştiriye açıktır.

5326 sayılı kanununun 22. maddesinin 3. fıkrası gereğince; idari kurul, makam veya kamu görevlileri ancak görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idari yaptırım kararı verilebilmektedir.

Buraya kadar olan bölümde kara avcılığı ile ilgili kanunlar incelenmiştir. Görüldüğü üzere kara avcılığı konusu hakkında ilgili bir çok kanundan en önemlileri incelenmiştir.

3. MALZEME VE YÖNTEM

Çalışmanın konusunun temelini “avcılık” kavramı oluşturmasından dolayı konu Av Hukuku kriterleri ile birlikte ele alınmıştır.

Çalışmanın teoriye dayalı kısmının büyük bölümü İstanbul’da tamamlanmıştır. Çalışmaya öncelikle İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Kütüphanesi ve Ormancılık Hukuku AnaBilim Dalı kütüphanesinde literatür taraması yapılarak başlanmıştır. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi kütüphanesine gidilerek av hukuku konusundaki yayınlar ve lisans üstü tezleri taranmıştır.

Konu ile ilgili uygulama hakkında bilgi edinebilmek için İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü’ne gidilerek yetkililerle, bölge müdürlüğü avukatları ile görüşülmüştür.

İstanbul’da yapılan inceleme sonunda önemli ilerleme kaydedilmiş ise de, av hukuku hakkında konuyla ilgili kaynakların yetersizliği, olanların ise sınırlı olması nedeniyle orman teşkilatının merkezinin bulunduğu, adalet mekanizmasının en üst düzeyde temsil edildiği yer olan Ankara’da çalışmaya devam edilmiştir.

Ankara’da öncelikle Orman Genel Müdürlüğü’ne gidilmiş, Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nde yetkililer ile görüşülmüş, çalışmalar hakkında bilgi alınmış ve son yıllara ait veriler toplanmıştır.

Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde yapılan araştırmada daha sonra birimin avukatları ile görüşülmüş, özel kütüphanelerinden yararlanmak suretiyle kendilerinden örnek yargı kararları ile uygulamada çıkan sorunlar hakkında bilgi alınmıştır.

Çalışmanın Ankara’da yürütülen bölümünde Orman Bakanlığı ziyaret edilmiştir. Öncelikle Orman Bakanlığı Hukuk Müşavirliği’ne gidilerek Orman Bakanlığı Baş Hukuk Müşaviri ile yüz yüze görüşülmüş ve kendilerinden konuyla ilgili belge ve kararlar alınmıştır.

Daha sonra Orman Genel M¼d¼rl¼g¼'nde Milli Parklar Şube M¼d¼r¼ ile y¼z y¼ze g¼r¼Ő¼lm¼Ő ve kendilerinden çeşitli konularda bilgi ve kararlar alınm¼Őtur.

ÇalıŐmada ayrıca elektronik veri tabanından da yararlanılm¼Ő ve konuyla ilgili bilgiler kullanılm¼Őtur.

Bulunan kaynaklar içerisinde av hukukuna y¼nelik olanların sınırlılığı nedeniyle, uygulama sırasında diğer kanun maddeleri de incelenmiştir.

ÇalıŐmada t¼mdengelim y¼ntemi tercih edilmiştir. ¼ncelikle kara avcılığını ilgilendiren Anayasa maddeleri incelenip daha sonra kanunlara bakılm¼Őtur. Kanunlara başlamadan ¼nce y¼r¼rl¼kten kaldırılan 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanununun incelenmesinin konunun daha iyi anlaşılması bakımından iyi olacağı d¼Ő¼n¼lm¼Őtur.

4. BULGULAR

4.1. 4915 SAYILI KARA AVCILIĞI KANUNUNUN UYGULAMASINDAN KAYNAKLANAN HUKUKSAL SORUNLAR

2003 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi 22. Dönem 1. Yasama Yılında kabul edilen Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girdikten sonra uygulama aşamasında bir çok sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunlar başlıca;

1. Avcılık belgesi
2. Av bayilerinin yatıracağı katılım payı
3. Teşebbüs
4. İdari para cezası
5. İçtima
6. İştirak
7. Zapt ve müsadere
8. Ceza hukukunda arama ve el koyma
9. Suçların takibi
10. Cezaların tahsili
11. Haciz işlemleri
12. Orman koruma memurlarının sorunları
13. Yaban hayvanı üretme istasyonları
14. Eğitim ve araştırma
15. Av turizmi
16. Fahri av müfettişliği
17. İl av komisyonları
18. Avcılıkta teknoloji kullanımı
19. Avlanmanın tüm yurttta yasaklanması konularında tespit edilmiştir.

Çalışmanın bu aşamasında yukarıda sayılan sorunlara değinilecek ve çözüm önerileri sunulacaktır. Bu sorunların tespitinde Orman Genel Müdürlüğü ve Orman Bakanlığı bünyesindeki yetkililer ile yüz yüze yapılan görüşmeler sonucu alınan bilgilere ve belgelere ayrıca yer verilmiştir

4.1.1. Avcılık Belgesi

Kara Avcılığı Kanunu 13. maddesine göre; “Avcılık belgesi, Türk vatandaşlarına bir defaya mahsus olmak üzere verilir ve her yıl vize edilir. Avcılık belgelerinin vize edilmesine ilişkin iş ve işlemlerin Çevre ve Orman Bakanlığı’nca belirleneceği belirtilmiştir.

Maddede ayrıca “Avcılık belgesi alacak olanlar, eğitime ve yeterlik sınavına tâbi tutulur” denilerek belli bir eğitimden geçirilmesi zorunluluğu belirtilmiştir.

10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanununun 7. maddesine göre alınan yivli av tüfekleri sahiplerinden avlanmak isteyenler ayrıca bu kanun gereğince alınması gerekli avcılık belgesini almak zorundadırlar.

Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklulara avlanabilmeleri için yabancı avcılık belgesi verilmesinde mütekabiliyet esası aranır. Bir başka deyişle, devletler arasında karşılık olup olmadığına bakılır. Avcı turistlere ise geçici avcılık belgesi verilir. Eğitim, yeterlik sınavı ve avcılık belgelerinin verilmesine dair esas ve usuller Çevre ve Orman Bakanlığı’nca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Avcılık belgelerine ait iş ve işlemler Bakanlıkça yürütülür ve bu belgeler olmadan avlanılamaz.”

Bu düzenlemelere göre avcılık belgesi, Türk vatandaşlarına bir defaya mahsus olmak üzere verilen ve her yıl vize edilen belgedir. Bu belge konusunda avcılık belgesi ile ilgili tespit ettiğimiz 4 sorunla karşılaşmıştır.⁵³

1. Avcılık belgesinin geçerli olması için her yıl yatırılan vize ücreti,
2. Her yıl belli miktar para yatırılarak vize edilen avcılık belgesinin vize süresi,
3. Avcılık belgesi alan kişi herhangi bir nedenle kendi rızası ile belgesini iptal ettirmek isterse yapacağı işlemler,
4. Avcılık belgesini iptal ettiren kişi bir süre sonra tekrar belge almak isterse avcılık eğitimini alıp almayacağı konularında sorunlar tespit edilmiştir.

⁵³ Milli Parklar Şube Müdürü Celal Acar ile yüz yüze yapılan görüşme sonrasında alınan bilgilere göre derlenmiştir.

3167 sayılı yasa yürürlükteyken av tezkeresi hem ruhsat hem de avcılık belgesiydi. 5 yılda bir yenileniyordu. 5 yıllık harcı bir defada yatırdıkları için çok yüksek bir meblağ tutuyordu. Bu da avcılar arasında sorunlara sebep oluyordu. Daha sonra 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girince bu süreyi 5 yıldan 1 yıla düşürmüştür. Böylece 5 yılda alınacak miktar 5 takside bölünerek ödemede kolaylık sağlanmıştır.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girdiğinde yıllık harç miktarı 16 YTL yapıp ve her yıl ödeme zorunluluğu getirmiştir. Bir süre sonra Maliye Bakanlığı bütün harçları % 800 artırmıştır. Böyle olunca 16 YTL olan harçlar bir anda 110 YTL üzerine çıkmıştır. Bir de bu miktarın üzerine Özel Tüketim Vergisi gelince 137 YTL olmuştur.

Böyle bir durumun hiç kimseye fayda getirmeyeceği açıktır. Zira, aktif avcılıktan dolayı gerçekleşmesi beklenen gelir devlet kasasına girmeyecek, yasadışı avcılığa yönelenlere ilgililerce kesilecek idarî para cezaları nedeniyle de, avcılar ile devlet görevlileri arasında sıkıntılar yaşanacaktır. Avcılar ile devlet görevlileri arasında yaşanan bu sıkıntılar, özellikle Çevre ve Orman Bakanlığına duyulan sempatiyi ve onun görevlerini yerine getirmesi noktasındaki gücünü zayıflatacaktır.

Daha sonra çeşitli avcı derneklerin baskısı, avcıların talepleri ve Orman Genel Müdürlüğünün görüş bildirmesiyle yaklaşık % 50 düşürülmüştür. Böylece yıllık miktar 60 YTL olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne 2005 yılında sunulan tasarıya göre; Avcılık Belgesi'nin vize ücretini tüm avcılardan ve bundan sonra belge alacak kişilerden bir defaya mahsus alınacak ve bu ödemeden sonra vize ücreti alınmayacaktır. Eğer bu tasarı yasalarsa yukarıda anlatılan tüm sorunlar kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

İkinci sorun ise avcılık belgesinin geçerli olmasını sağlayan vize ücretinin yatırılma süresinin ne kadar olmasıdır. Önceki kanunumuz bu süreyi 5 yıl olarak belirlemiştir. 5 yıllık harcı bir defada yatıran avcılar için çok yüksek bir meblağ tutuyordu. Bu da avcılar arasında sorunlara sebep oluyordu. Vatandaşlarımız taksitli ödemeleri sevdiği göz önünde tutularak 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girince bu süreyi 5 yıldan 1 yıla düşürmüştür. Böylece 5 yılda alınacak miktar 5 takside bölünerek ödemede kolaylık sağlanmıştır.

Ancak, bu defa başka sorunlar ortaya çıkmıştır. Avcılar 5 senede bir Vergi Dairelerine giderken 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girince her sene gidilme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu bir yandan Vergi dairelerinin iş yükünü artırırken bir yandan avcılarının vaktini almıştır. Bu durum Orman Genel Müdürlüğü ile avcılar arasında çeşitli sorunlara yol açmıştır. Ancak Meclise sunulan yeni tasarının kabulü ile bu sorun da aşılmış olacaktır.

Üçüncü sorun ise Avcılık belgesi alan kişi herhangi bir nedenle kendi rızası ile belgesini iptal ettirmek isterse ne yapması gerektiğidir. Avcılık Belgesi Verilmesi Avcı Eğitimi ve Avcılık Belgesi Verilmesi Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 35. maddesi; “4915 sayılı Kanunda belirtilen hükümler çerçevesinde suç işleyenlerin avcılık belgesi, belgeyi veren makam tarafından iptal edilir. Avcılık belgesi iptal edilen yerli avcılar il müdürlüğü tarafından beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe bildirilir.” demektedir.

Burada görüleceği gibi sadece suç işleyenlerin avcılık belgeleri iptal edilir denmektedir. Örneğin avcılık belgesi sahibi bir kişi askerlik yükümlülüğünü yerine getirmek için görev yerine sevk edildiğinde bu iki sene zarfında bu belgeyi kullanamayacağından dolayı belgesini iptal ettirmek isterse ne yapılacağı tam belirtilmemiştir. Ancak Meclise sunulan yeni tasarının kabulü ile bu sorun da aşılmış olacaktır.

Bir diğer sorun da herhangi bir şekilde iptal edilen avcılık belgesini tekrar almak için başvuruda bulunulduğunda, tekrar eğitim alınıp alınmayacağıdır. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun 13 maddesinin 3. fıkrasına göre; “Avcılık belgesi alacak olanlar, eğitime ve yeterlik sınavına tâbi tutulur.” denilmektedir. Bu hüküm Avcılık belgesini ilk defa alacaklar için konulmuştur. Ancak belgesini iptal ettirip almak için tekrar başvuran kişi de bu eğitimden geçecek midir?

Burada söz konusu olan vatandaş belgeyi almaya başvurduğunda daha önce bir eğitimden geçmiş ise ve Avcılık Belgesi için verilen eğitimin niteliğinde bir değişiklik yapılmamışsa o kişiyi muaf tutmak gerekir denilebilir.

11. maddenin içerisine avcılarının ve av ve yaban hayatı denetleyicilerinin eğitilmesi zorunluluğunun eklenmesi gerekmektedir. Milli Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü personelinin bu eğitimi almış olması zorunluluğu da kanunla getirilmelidir. Bu amaçla Orman veya Ziraat fakültelerinde konuyla ilgili derslerin okutulması yanında

ayrıca avcılıkla ilgili yüksekokulların açılarak mezun edilenlerin bu alanlarda istihdam edilmesi avcılığın geleceği açısından şarttır. Ayrıca Orta öğretim ve jandarma kışlalarında avcılık ile yaban hayatı konusunda eğitim verilmesi bu doğal hazinelerin korunmasına büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

Avcılık belgesinin vizeye tabi tutulması, sadece ekonomik amaçla hareket edildiğini göstermektedir. Avcılık belgesinin tüfek ruhsatından ayrılması ile zaten avcılığa has bilgilere haiz kimselerin bu belgeyi almaya ve taşımaya hak kazandığı belgelenmektedir. Bu bakımdan bu belgenin ancak kayıp ve yenileme durumlarında tekrar onaya tabi tutulması, bunun dışında geçerliliğini sürdürmesi hem akıl, hem de hukukun gereği olmalıdır.

4.1.2. Av Bayilerinin Yatıracağı Katılım Payı

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 8. maddesine göre; Ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların perakende satışında satış bedelinin % 2'si Döner Sermaye İşletmesine katılım payı olarak satışı takip eden üçüncü ayın son gününe kadar yatırılmaktadır. Bu ödemelerle ilgili olarak düzenlenecek katılım payı cetvelleri aynı süre içinde Genel Müdürlüğe gönderilmektedir. Katılım payları süresi içinde yatırılmadığı takdirde; yatırmayanlar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu maddeye göre av bayilerine; sattığı ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların perakende satışında, satış bedelinin % 2'si Döner Sermaye İşletmesi'ne katılım payı olarak yatırılması gerektiği belirtilmektedir.

Ancak, bu maddenin belirttiği katılım payı ile ilgili herhangi yaptırım gücü yoktur. Ayrıca, payın yatırılıp yatırılmadığını takip edecek merci belli değildir. Bu durumda inisiyatif tamamen av bayilerinin elinde bulunmaktadır. Kimi bayiler sattığı kadarını

getirip yatırmakta, kimi bayiler sattığının çok altında bir değer göstermektedir. Bazı av bayileri de hiç yatırmamaktadır. Bunun sonucunda bir adaletsizlik ortaya çıkmaktadır.⁵⁴

Bu adaletsizlik şöyle giderilebilir; bu katılım payını av bayilerinden değil de doğrudan ithalatçılardan ve üreticilerden kesilmesi şeklinde bir değişiklik önerisinin verilmesi gerekmektedir. Çünkü maddede sayılan av malzemelerini üreten yerler bellidir. İşte bu üretim yerlerinde üretilen av malzemeleri topluca satışa sunulduğunda katılım payının kesilmesi daha doğru olacaktır. Yurt dışından ithal yollarla gelen av malzemelerinden katılım payının gümrükten geçerken alınması yoluna gidilebilir.⁵⁵

4.1.3. Av Suçlarında Suçun Özel Görünüş Halleri

Bu bölümde suçun özel görünüş halleri olan teşebbüs, sorumluluk, iştirak ve içtima kavramlarına dayanılarak incelediğimiz 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda oluşan sorunlara değinilerek çözüm önerilerine yer verilmiştir.

4.1.3.1. Teşebbüs

Yürürlükten kaldırılan 3167 sayılı kanuna göre teşebbüs halinde yakalanan kişilere ceza verilememiştir. Çünkü kabahatte teşebbüs olmayacağına ilişkin verilen Yargıtay kararları gereğince; fiili olarak av hayvanı vurulmamış bir başka deyişle avlanılmamış ise ceza verilmesi mümkün olmamıştır.

Avcı avlanmaya gittiğinde belli bir süre avını aramakta veya beklemektedir.. Zamanının büyük kısmını arazide dolaşarak geçirmektedir. Bunlar yakalandığında mahkemeye sevk edilmiştir. Yakalanan kişilere Sulh Ceza Mahkemeleri bu konuyu incelerken av hayvanı vurulmadığından yola çıkarak ya da av hayvanı ele geçirilmediğinden verilen para cezasının kaldırılması kararı verilmiştir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girdiğinde avlanma eylemini “Bu Kanun kapsamında avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile belirlenen esas ve usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye

⁵⁴ Milli Parklar Şube Müdürü Celal Acar ile yüz yüze yapılan görüşme sonrasında alınan bilgilere göre derlenmiştir.

⁵⁵ Orman Bakanlığı Hukuk Müşaviri Şerife Kuşçuoğlu ile yüz yüze yapılan görüşme sonucu alınan bilgilere göre derlenmiştir.

“çalışmayı veya ele geçirme” olarak tanımladığından av hayvanı vurulmamış ta olsa fiil “avlanma” tanımı içinde olduğundan, teşebbüsünde cezalandırılması kabulü gerekmektedir. Oysa mahkemeler yürürlükten kaldırılan 3167 sayılı kanunun getirdiği alışkanlık sonucu verdiği kararlarda teşebbüse ceza verilmemiştir. Uygulama da bir süre böyle devam etmiştir. Orman Genel Müdürlüğü 1. Hukuk Müşavirliğinin görüşü doğrultusunda bu kararlara itiraz edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, av hayvanı vurulmadığı için avlanmanın fiilen gerçekleşmediği nedeniyle idari yaptırım kararını kaldıran mahkeme kararlarına şu nedenlerle itiraz edilmesi gerekmektedir:

1. Cezalandırma için mutlak suretle av hayvanı vurulmasının gerekmediği,
2. 4915 Sayılı Kanunda avlanma fiilinin av hayvanlarını ölü ya da canlı olarak ele geçirmeye çalışmak olarak da tanımlandığı,
3. 4915 Sayılı Kanunun 2/26 ve 27. bentleri ile diğer hükümleri gereğince av hayvanlarını avlamaya çalışmanın yani teşebbüsünde cezalandırılacağına açık olması.

4.1.3.2. İctima

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 79. maddesi ile 5237 sayılı Türk ceza Kanunu'nun 44. maddesi, işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişinin, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlerin uygulanmasında ayırdedici ve belirleyici unsur, fiil ile bu fiilin karşılığı suçların tespitidir. Kişi, işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olabilir. Ancak bu fiilden dolayı sadece bir defa cezalandırılabilir. Gerçekleştirildiği fiilin birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olması durumunda, failin bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren suç nedeniyle cezalandırılması yoluna gidilmelidir. Böylece, bir fiilden dolayı kişinin birden fazla cezalandırılmasının önüne geçilmek amaçlanmıştır.

“Fikri içtimanın kabulü için kanunun başka hükümleri ihlal edilmiş olmalı ve tek fiil olmalıdır. Farklı kanun hükümlerinden amaçlanan, farklı suç tiplerini düzenleyen hükümler olmasıdır. Bunların aynı bölümde hatta aynı maddede yer alıp almamaları önemli değildir. Aynı madde de olsa, farklı suç tiplerinin düzenlenmiş olması fikri

içtima için yeterlidir. Somut bir örnekle açıklamak gerekirse, hasmını kasten öldürmek için ona ateş açan kişinin, kurşunun bir kişinin ölümüne sebep olduktan sonra vücudundan çıkıp bir başkasını da yaralaması gibi çift neticeli ya da asıl hedefi bulmamakla birlikte açılan ateş sonucu yoldan geçen birinin yaralanması gibi tek neticeli (biri teşebbüs aşamasında kalmış, diğeri tamamlanmış) sapma sonucu, tek bir fiil ile iki farklı suç oluşmakta, bu durumda kişi fikri içtima kuralı gereği bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılmaktadır.⁵⁶

Fikri içtima konusuna yeni Ceza Kanununda 44. maddede yer verilmiştir. Fikri içtimada, fail işlemiş olduğu tek bir fiile birden fazla suç tipini ihlal etmektedir. Bu durumda faile tek ceza verilmektedir. Ağır cezayı gerektiren suçun cezası verilmektedir. Örneğin, bir kişi diğerini öldürmek için ateş ediyor, kişi yaralanıyor fakat seken kurşunla bir arabanın camını kırıyor veya bir kişi sopayla diğerine vuruyor fakat fırlayan sopa bir eşyaya zarar veriyor. Bu gibi durumlarda, tek bir fiil olduğu için, esasında birden çok ihlal olmasına rağmen en ağır suçun cezasının verilmesiyle yetinilmektedir. Buna karşın bir kişi diğerinin dükkanına giriyor. Dükkanını dağıtıyor adamı yaralıyor. Polis geliyor. Polislere saldırıyor. Bunlar tek bir fiil olmadığından, birden çok fiili ve birden çok ihlal söz konudur ve bağımsız suçlar söz konusudur.

4915 sayılı yasaya bu açıklamalar ışığında bakıldığında, avlanma izni olmadan avlanmak, avcılık belgesi olmadan avlanmak, ava yasak sahada avlanmak ve yasaklanmış günde avlanmak suçlarının her birinin birbirinden ayrı fiillere dayandığı; örneğin avlanma izninin bulunması şartının ihlali doğrudan yasaklanmış günde avlanmak suçunun oluşturmadığı; dolayısıyla bunların tek fiilden kaynaklanan suçlar olarak kabul edilmeyeceği sonucuna varılmıştır. Bir başka deyişle fikri içtima uygulamasının şartları bulunmamaktadır.

4.1.3.3. İştirak

5237 sayılı TCK, iştirak müessesesini, tamamıyla yeniden düzenlemiştir. Bu bağlamda, "iştirak kategorilerini üç temel noktada toplamış, uzun süredir eksikliği duyulan "dolayısıyla faillik (dolaylı faillik)" müessesesini tanzim etmiş, bağlılık kurallarını düzenleyerek, köklü bir çözüme kavuşturmuştur. Bu düzenlemeler, dili bir yana

⁵⁶ Sivas İdare Mahkemesi; Esas no: 2005/510 Karar no: 2005/808

birakılacak olursa, modern ceza hukukunun gereklerine uygundur” (Darende, 2005). TCK'daki iştirak kurallarını, kavramın niteliğini de göz önünde bulundurarak incelemekte fayda bulunmaktadır:

Bir kişi tarafından işlenebilen bir suçun, birden çok şahıs tarafından, önceden anlaşarak işbirliği içinde işlenmesi halinde, failer arasında iştirak bulunduğu kabul edilmektedir. “Bir görüşe göre, bir eylemin suç teşkil etmesi için, yapılan hareketin, kanunda düzenlenen suç tiplerinden birine ait olması gerekmektedir. Eğer faillerden bir kısmının hareketi kanuni tipe uygun değilse, bu duruma ilişkin özel kurallar bulunmadıkça, o failerin cezalandırılması mümkün değildir” (Darende, 2005) İşte bu sebeple kanun koyucu, asıl failerle işbirliği içinde hareket eden bu faileri de cezalandırabilmek için, iştirak kurallarını düzenlemiştir.

İştirak kurallarının uygulanabilmesi için gereken ilk şart, birden fazla fail tarafından yapılmış birden fazla hareket bulunmasıdır. “Bu hareketlerinin tümünün icrai nitelik taşıması gerekmemektedir. Ortaklardan bir kısmı menfi hareket yapmış olsa da, diğer şartlar da mevcut ise iştirak kuralları uygulanacaktır” (Darende, 2005). Örneğin; ortaklardan birinin, failin eve girebilmesi için kapıyı açık bırakmasında olduğu gibi kapıyı açık bırakan kişinin suçlanmasında olduğu gibi.

İkinci şart, her bir hareketin nedensellik değeri taşımasıdır. “Nedensellik değerinin, şerikin hareketiyle netice arasında bulunması, yani doğrudan olması şart değildir. Şerikin hareketi bulunmasaydı, diğer şeriklerin neticeye başka şekilde ulaşmak zorunda kalacaklarını kabul ettiğimiz zaman, nedensellik şartı yerine gelmiş demektir. Ancak şerikin hareketi neticeye ulaşmada etkili olmadığı gibi, diğer şeriklerin hareketini de etkilememiş ise mesela suç, tedarik edilen silahla değil de başka bir araçla işlenmişse, silah tedarik eden şerik açısından iştirak kuralları uygulanamayacaktır” (Darende,2005).

Üçüncü şart, iştirak iradesi bulunmasıdır. Aynı hareketlerin bir bütünlük içinde değerlendirilmesini sağlayan, aynı eylemi işlemeye yönelmiş bu iştirak iradesidir. “İştirak iradesinin, şerikler arasında önceden ve karşılıklı anlaşma olarak nitelendirilmemesi gerekir. En geç icranın gerçekleştirildiği sırada, kendisinden başka failerin bir eylem işlediğini bilip, bu eyleme şu veya bu şekilde katılma iradesine sahip

her Şerik hakkında, üçüncü Şart da gerçekteŐmiŐ demektir. Ancak iştirak kuralları diğer Şartlar da gerçekteŐmiŐ ise- sadece bu iradeye sahip Şerik hakkında uygulanabilir. Mesela, a'nın b'yi öldüreceğini öğrenen c, ondan habersiz olarak ve yardım etme iradesiyle, b'yi pusu yerine getirmiŐse, iştirak kuralları c hakkında uygulanacak, ancak a hakkında uygulanmayacaktır. Çünkü a iştirak iradesine sahip değildir” (Darende,2005).

Dördüncü Şart, bir suçun icrasına baŐlanması ve bunun bütün Şerikler için aynı olmasıdır. YTCK'nın 40/3. maddesi uyarınca; "suça iŐtiraktan dolayı sorumlu tutulabilmek için, ilgili suçun en azından teşebbüs aŐamasına varmiŐ olması gerekir". “Eğer failler, henüz hazırlık hareketleri aşamasında kalmiŐ ve icra hareketlerine baŐlamamıŐsa, iştirak kurallarının uygulanması mümkün değildir. Diğer yandan işlenen suçun, tüm ortaklar bakımından aynı olması gerekmektedir” (Darende, 2005).

Kara avcılığı açısından bakıldığında, avlanma eylemi genellikle grup olarak yapılmaktadır. Avlanma eyleminin sadece tüfek ve silahla yapıldığı kabul edilirse, avlaklarda yasa dışı av yaparken yakalanan birden fazla kişiden sadece üzerlerinde tüfek bulunanlara ceza verilmesi yoluna gidilmemelidir. O anda orada bulunanlar avlanma eylemi içinde görülmüşlerse yukarıda anlatılanlara göre her birine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir.

Örneğin; projektörle ve araç içinde avlanmada araç sürücüsüne ve araç dışında yasak av metodu ile avlanan her bir kişiye ayrı ayrı ceza verilmelidir. Ayrıca, avlakta birden fazla kişi olmasına rağmen ele geçen tüfeğin kişi sayısından az olması halinde avlanma esnasında yakalanan her bir kişiye ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir.

4.1.4. Suçların Takibi Usulü

ÇalıŐmamızın bu bölümünde gerek arazide olsun gerekse resmi kurumlarda işlenen suçların takibinin kim veya kimler tarafından yapılacağı incelenecektir. Bu konuda yapılan çalıŐmaların hukuki dayanakları gösterilerek uygulama aşamasında ortaya çıkan sorunlara yer verilecektir.

İncelediğimiz yasanın 20 nci maddesinde suçların takibi başlığı altında yetkili merci olarak Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü görevli kılınmıştır. 30 ncu madde de cezayı her iki tüzel kiŐiliđin tahsil edeceği düzenlenmiş, düzenlemede yer yönünden

yetki ayırımına gidilmemiştir. Ancak tahsil edilecek tüm alacakların (tazminat ve müsadereli mal satışından elde edilen gelir) Bakanlık Döner Sermayesi'ne yatırılacağı düzenlenmiştir.

Bu husus uygulamada Orman Genel Müdürlüğü'nün bu suçları ve özellikleri davalarını takip etmemesine, yasanın bu maddelerinin Orman Genel Müdürlüğü açısından uygulanmamasına neden olmaktadır. Evraklar OGM ve Bakanlık arasında gidip gelmektedir.

Suçların tespitini her iki kurum yapsa bile cezai işlem ve o işlemin davalarının Orman sayılan yerlerde Orman Genel Müdürlüğü ve avukatlarınca yapılmalıdır. Diğer yerlerde ise Çevre ve Orman Bakanlığı'nca ve Hazine avukatlığınca yapılması yönünde 30 ncu madde de değişiklik yapılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Yine bu değişiklikte orman sayılan yerlerde işlenen ve Orman Genel Müdürlüğünce davaları takip edilen suçlar nedeniyle tahsil edilen tazminat ve müsadereli mal satışından elde edilen gelirin Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermayesine aktarılması yönünde düzenleme yapılması gerekmektedir. Ayrıca, tanımlar maddesine de Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye tanımının eklenebileceği, bu hususların uygulamayı etkinleştireceği düşünülmektedir.

4.1.4.1. Arama

Arama tanımına baktığımızda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bunlardan biri şu şekildedir: “Ceza yargılamasının amacına ulaşabilmesi için, suç şüphesi altındaki kişilerin yakalanması, suç delilleri ile zorlama tabi eşyaların ele geçirilmesi amacıyla, suç işleyen ya da suça katıldıkları şüphesi bulunan kimseler üzerlerinde, konutlarında ve diğer kapalı yerlerde yapılan araştırmadır” (Kızıldaş, 2005).

Bu tanıma göre arama, temel hedefi gizli olanı bulmak olan bir işlemdir. “Ceza yargılaması önlemi olması nedeniyle de öncelikle suç ve suç şüphesi altında bulunan kişilerle ilgilidir. Bunun yanında suçun dışında kalan kişilerin de belirli koşulların yerine gelmesi halinde arama kapsamına alındığı görülmektedir” (Kızıldaş, 2005).

Bir suç işlendiğinde, bunun öğrenilmesi üzerine harekete geçen yetkili makamlar (Kolluk güçleri, Savcılar) suçun faili ve suç delillerinin ele geçirilmesi için çalışma yapmaktadır. Bunun için de öncelikle arama yapılmalıdır.

Burada kolluk kuvvetlerinin uymak zorunda oldukları kuralların neler olduğu akla gelmektedir. Kolluk kuvvetleri hiçbir sınır ve kural tanımaksızın sadece suç delilleri ve suçluları bulabilmek uğruna kişilerin diğer özgürlüklerini diledikleri gibi kısıtlayabilecekler midir?

İşte bu konuda öncelikle Anayasamızın 20. ve 21. maddelerinde bir düzenleme bulunmaktadır.

Özel hayatın gizliliği başlığını taşıyan 20. maddenin 2. fıkrasında aramadan da bahsedilmiştir. Buna göre kural olarak kimsenin özel yaşamının gizliliğine dokunulamaz. Üstü, özel kağıtları ve nesnelere aranmaz. Ancak, adli kovuşturmalarda esnasında verilen arama kararı ve gecikmesinde zarar bulunan haller bunun istisnası olarak belirtilmiştir. Bu halde de yetkili mahkemenin emri gerekmektedir.

Bu konudaki kısıtlamalardan ikincisi de Anayasamızın 21. maddesinde düzenlenmektedir. Konut Dokunulmazlığı başlığını taşıyan bu maddeye göre kimsenin konutuna dokunulamaz. Ancak yargıç kararı ile konuta girilebilir ve arama yapılabilir. İstisna kural olarak da gecikmesinde zarar bulunan durumlar için de yasanın yetkili mercisinin emriyle arama yapılabilir.

Anayasamızın 20/2 ve 21. maddelerinde belirtilen ve gecikmesinde zarar görülen durumlarda emir vermeye yetkili mercii CMUK tarafından savcı ve emri altında çalışan kolluk güçleri olarak belirlenmiştir. CMUK madde 97/1'e göre aramaya karar verme yetkisi hakimindir. Ancak tehirinde zarar görülen hallerde Cumhuriyet Savcıları ve savcılarının muavini sıfatıyla emirlerini icraya memur olan zabıta memurları arama yapabilirler.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda arama açısından bakıldığında sadece Fahri Av Müfettişlerinin araç ve üst araması yapmaya yetkili olmadıkları görülür. Diğer görevlilerin ise yetkili oldukları görülür.

4.1.4.2. Ceza Hukukunda Arama

Yakalanan ve sanık konumundaki kişilere ceza vermek için öncelikle maddi delilin bulunması gereklidir. Bunun için bazı önlemlerin alınması zorunludur. El koyma, arama, toplatma, yakalama birer ceza yargılaması önlemidir.

Bu önlemlerin uygulanabilmesi için bir zararın meydana gelmesi ihtimalinin çok güçlü olması gerekir. Aramanın yapılmadığı ya da arama sonucunda nesnelere el konulmadığı takdirde delillerin yok edilmesi ve sanıkların kaçmaları muhtemeldir. Bu nedenle de yargılama amacına ulaşmayacak; en azından gecikme durumuyla karşı karşıya kalınacaktır.

Bu önlemlerin uygulanabilmesi için bir diğer şart da önlem uygulamasının haklı olmasıdır. Bu haklılığın değerlendirilmesi aşamasında itiraz yoluyla denetlenme imkanı bulunmaktadır.

Arama ve el koymanın ceza yargılamasında tedbir niteliğinde olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bu nedenle de aramayla olay yerinde bulunan ya da el konulan bir suç aletinin çeşitli muayeneleri yapılmalıdır. Suç aleti olup olmadığı saptandıktan sonra da fail cezalandırılmaktadır.

Alınan önlemlerin kişilerin mal varlıklarına, hak ve özgürlüklerine, kısıtlama getirdiği hiç bir zaman gözden kaçırılmamalı ve bu konuda azami özen gösterilmelidir. Avcılıkta arazi üzerinde polis ve jandarma doğrudan yetkili, muhafaza memurları ve av koruma memurları da üst aramasına yetkilidir.

4.1.4.3. Kişilerin Üstlerinin Aranması

CMUK'un 94. maddesine göre; Bir suçu işlemek veya buna iştirak veyahut yataklık etmek şüphesi altında bulunan kimsenin evi ile ona ait sair mahallerde arama yapılabileceği gibi gerek üzeri ve gerek eşyası dahi aranabilir. Bu arama şüphe altında bulunan kimsenin yakalanması maksadıyla yapılabileceği gibi delillerin meydana çıkarılması umulan hallerde dahi yapılabilir.

CMUK'un 95. maddesine göre ise; 94. Maddede yazılı kimselerden başkalarının gerek üzerlerinde ve gerek evi ile sair mahallerde arama, ancak sanığın yakalanması veya suçun izlerinin takibi veya muayyen bazı eşyanın zaptı maksadıyla yapılabilir.

Yukarıda hatırlatılan her iki yasa maddesine göre yasa suç şüphesi altında olanların (Madde 94) ve olmayanların (Madde 95) üzerlerinin aranabileceğini belirtmektedir.

Ormanlık alanlarda ise 6831 sayılı Orman Kanununu madde 88 arama ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Orman suçlarından aramayı icabettiren durumlarda, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 97 nci maddesinde yazılı olan ve ertelenmesinde sakınca bulunan hallerden sayılmaktadır. Bu aramaları orman memurları aynı madde hükmüne tevfikan yapmaktadırlar. Arama sırasında zaptolunan kaçak orman emvali hakkında bu kanunun 84 üncü maddesi hükmü tatbik olunmaktadır.

Ayrıca, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9. Maddesi de aramayla ilgili hükümler içermektedir.

Sonuç olarak avcılıkta üst araması ve araç araması orman içinde ve dışında da yapılabilmektedir. Sadece Fahri Av Müfettişleri arama yapmaya yetkili değildirler.

4.1.4.2. Zapt ve Müsadere

Sözlük anlamı ile müsadere, işlenen bir suç karşılığı olarak suçlunun malının bütünü ya da bir bölümü üstündeki mülkiyetine son vermesi ve bu mülkiyetin kamusal nitelik taşıyan bir kuruluşa devredilmesidir (Çakmut, 2002).

Çeşitli tanımlar yapılmakla beraber müsadere “yasak bir şeyin kanuna uygun olarak alınması, bir kimsenin taşınır ve taşınmaz malının kendi isteği dışında Devlet güçleri tarafından elinden alınması, sahibinin mülkiyetinden Devletin mülkiyetine geçmesi” olarak açıklanabilir (Yılmaz, 1997).

Müsadere hukuki niteliği bakımından doktrinde tam bir birlik bulunmamaktadır. Müsadereyi ceza olarak kabul edenlerin yanında tedbir olduğunu belirten görüşler de vardır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 1982 yılında verdiği bir kararında, “şartları tahakkuk ettiğinde mahkeme, müsadere kararını vermek mecburiyetindedir, müsadere ceza değil bir tedbirdir” diyerek görüşünü açıkça beyan etmiştir (Çakmut, 2002).

Müsadere ceza değil ceza mahkumiyetinin sonucu bir tedbirdir. Konuyu düzenleyen eşya müsadere maddesi olan TCK'nın 54. maddesinde⁵⁷ “İyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.” denilmektedir. Bu maddeye göre orman alanında ya da avlamlarda suç işlerken yakalanan kişilerin elindeki tüfekler, silahlar, araçlar bu kapsamda sayılabilir.

Müsadere ile ilgili olarak 6831 sayılı Orman Kanunu'nda bulunan 84. madde de mevcut düzenlemeler ve uygulamalar şu şekildedir;

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 84. maddesi orman suçlarından dolayı zapt olunan orman mahsullerinin, suç aletlerinin ve nakil vasıtalarının muhafazasının ve ne şekilde yediemine emanet bırakılacağı ayrıca suç aletlerinin ve vasıtalarının satışı esaslarını içermektedir.

57 Eşya müsaderesi

MADDE 54. - (1) İyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkansız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir.

(3) Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suçta nazaranda daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsaderesine hükmedilmeyebilir.

(4) Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.

(5) Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsaderesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsaderesine karar verilir.

(6) Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suçta iştirak eden kişinin payının müsaderesine hükmolunur.

Müsadere için genel kurallar şunlardır;

- Mahkumiyet hükmü verilmiş olmalıdır.
- Suç eşyası, emval veya nakil vasıtası zapt edilmiş, el konulmuş olmalıdır.
- Zapt edilmeyen şeyler müsadere edilmeyecektir (istisnalar hariç).
- Ancak konusu suç teşkil eden ve münhasıran müsadereye tabii şeyler yediemin edilmemiş ve mahkumiyet hükmü bulunmasa da müsadere edilir (Aras, 2000).

Orman suçlarından dolayı orman idaresi memurlarınca veya diğer görevlilerce zapt olunmuş suç konusu emval ve sair mahsullerin, suçta kullanılan aletlerin ve suç nakil vasıtalarının mahkemelerce orman idaresine mal edilmesine karar verilmesidir.⁵⁸ Orman idaresi memurlarının ve diğer görevlilerin orman suçları nedeniyle suç konusu emval, suç aletleri ve suç nakil vasıtaları üzerindeki fiili hakimiyeti “zapt olunma” tanımı olarak yönetmelikte belirtilmektedir.

Hazırlanan yönetmeliğin uygulama aşamasında zaptolunan ağaç, tomruk, kereste, yakacak emval ve diğer sair mahsuller ile suçta kullanılan suç aletleri ile ilgili olarak bir suç zaptı düzenlenmektedir.

Orman sınırları içinde düzenlenen suç zaptı ile müsadere edilecek olan mahsuller aşağıda öncelik sırası belirtilen kişi ya da kurumlara teslim edilmektedir.

Orman depolarında görevli memurlara (teslim tutanağı ile),

Orman deposu yoksa ve suç belediye hudutları içinde ise o yer belediyesine,

Suç mahalli veya yakalan emval ve aletler köy hudutları içinde ise o köy muhtarına,

Köy muhtarı yoksa vekiline,

Muhtar vekili de yoksa ihtiyar heyeti üyelerinden birisine yediemin senedi karşılığı teslim edilir. Bu yedieminler kanuni yediemin olduklarından teslimden imtina edemezler (Elvan, 2003).

Zapt edilen emval ve suç aletleri öncelikle orman depolarına teslim edilmelidir. Eğer bu mümkün değilse diğer yedieminler yukarıda belirtilen sıraya uygun bir şekilde tercih edilmelidir.

⁵⁸ Orman Kanunu 84. Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik madde 3

Zaptolunan emval veya suç aletlerinin satılabilmesi için aşığıda sayılan nedenlerin oluşması gerekir.

- Çürüyecek olması halinde
- Bozulacak olması halinde
- Muhafazası zor ve masraflı olması halinde.

Bu hallerden birinin olabileceği durumlar tespit edildiği vakit orman işletmeleri müsadereli mallar satış komisyonlarınca rayiç değerleri üzerinden kıymetlendirilerek mahallinde ya da pazar yerinde satılır.

Sanığın mahkumiyeti ve emval ya da suç aletlerinin müsaderesine karar verilmesi sonucunda elde edilen bedel irad kaydedilir aksi durumda mahkeme sanığın suçsuzluğuna ya da emval ve suç aletlerinin müsaderesine gerek olmadığına karar verir ise elde edilen bedel mal sahibine iade edilir. Ancak elde edilen suç aletleri ve emval aynı zamanda delil niteliğinde olduğu için satış işlemleri gerçekleştirilmeden önce mahalli Cumhuriyet Savcısı tarafından delillerin tespiti 15 gün içerisinde yaptırılır.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun, Avdan men etme, müsadere ve tazminat başlıklı 28. maddede “bizatihi av suçunda kullanılan suç vasıtaları, suç aletlerinin zapt ve müsadere” edileceği düzenlenmiş, ancak tanımlara ilişkin 2 nci maddede av suçu tanımı yapılmamıştır.

Tanımlarda avlanma ve yasadışı avlanma tanımlanmıştır. Uygulamada 3167 sayılı yasa uygulaması gibi bizatihi av suçunda kullanma ibaresi genellikle hayvan vurma olarak algılanıp henüz hayvan vurulmamışsa suç aletlerinin müsaderesine karar verilmemektedir. Oysa yasadışı avlanma canlı veya ölü ele geçirmek veya ele geçirmeye çalışmakla da kanuna muhalefet hali gerçekleşmiş olmaktadır.

Maddenin “...Bunların yasadışı avlanmada bizatihi suç aleti olarak kullandıkları motorlu taşıtlar ile diğer suç aletleri kime ait olursa ...” Şeklinde veya benzeri başka şekilde daha net düzenlenmesinin uygulamayı etkinleştireceği düşünülmektedir.

4915 sayılı yasanın 20/3 fıkrasında zapt edilen suç aleti silahların soruşturma evrakı ile Cumhuriyet Savcılığı'na intikal ettirileceğini düzenlendiğinden, ceza kararının tanzimini müteakip silahlar savcılığa teslim edilmekte müsaderesi talep edilmektedir.

Savcılıkça tüfekler ruhsatsız ise 2521 sayılı yasaya muhalefetten kamu davası açılıp, bu davada bu kanuna göre müsadere kararı verilmekte, ruhsatlı ise 4915 sayılı yasaya göre müsaderesini temin için Sulh Ceza Mahkemesi'ne dava açılmaktadır. Ancak uygulama henüz mahkemelerce kavranmamış olup, idari cezanın kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın, duruşma açılmadan suç gerçekleşmediği için iade kararları verilmekte duruşma açılmadan verildiğinden müdahil olunamamakta kararlar verildiği şekilde kesinleşmektedir.

Tüfekten gayri suç aleti vurulan hayvan v.s. ise Orman Genel Müdürlüğü'nde yediemine alınıp bilahare bunların müsaderesi için aynı müdürlükçe Sulh Ceza Mahkemesi'ne müracaatla müsadere davası açılması sağlanmaktadır.

Vurulan av hayvanı varsa, bunların saptanan değeri içinde suç tarihinden itibaren 1 yıl içinde alacak davası açılması gerektiğinden, yakalanan kişiler çoğunlukla başka yerlerden gelip avlanma yaptıklarından verilen adresler hatalı çıkıp idare imkanları ile adres tespiti zaman almaktadır.

El konulan malzeme veya ekipmanların muhafazasının imkansız olmasına veya müşkil ve masraflı olmasına hangi kriterlere göre karar verilecektir. Suistimale açık olan bu maddenin "bilirkişi raporu ve Mahkeme kararıyla Ülkemizin uluslararası sözleşmelerdeki taahhütlerini dikkate almak kaydıyla Bakanlıkça veya Orman Genel Müdürlüğü'nce satılır." şeklinde değiştirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

4.1.5. Cezaların Tahsili Usulü

Mülga 3167 sayılı kanuna adli para cezası verilirken daha sonra çıkarılan ve bu çalışmanın konusu olan 4915 sayılı kanunda idari para cezasına dönüştürülmüştür. Yapılan bu düzenlemenin olumlu yönleri görülmüş ise de bir çok olumsuz durumlarla karşılaşmıştır. Cezaların verilmesi, kesinleşmesi, ve tahsil edilmesi konularında bazı sorunlar çıkmıştır.

4.1.5.1. İdari Para Cezası

Yürürlükten kaldırılan 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda, kanuna muhalefet halinde uygulanacak cezalar adli ceza olarak düzenlenmiş idi. 3167 sayılı yasada düzenleme yapılmayan hususlarda ise Merkez Av Komisyonu Kararları ile düzenlemeler yapılmıştı. Merkez Av Komisyonu Kararlarında düzenlenen hususlara aykırılık halleri ise Türk Ceza Kanunu 526 'ncı maddeye muhalefet suçunu oluşturduğundan bu maddeye istinaden ceza tayin edilmişti.

07.06.2004 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4915 sayılı yasa ile yasada yeniden tanımlanan kanuna muhalefet hallerinde uygulanacak cezalar 4/4,6/2,18/1-2 ve 19 ncu maddelere muhalefet halleri hariç idari para cezası olarak düzenlenmiştir.

İdari para cezası olarak düzenlenmesi hem mahkemelerin iş yükünün azaltılması ve hem de uzun süren ceza yargılamaları nedeniyle sonuca ulaşmanın uzun zaman alması göz önüne alınarak yapılmıştır. Fakat, işlenen bazı suçlarda müsadere ve tazminat söz konusu olduğundan 4915 sayılı yasanın uygulamasında ne mahkemelerin iş yükünde azalma sağlanmış ne de süreç kısaltılmıştır. Aksine uygulama daha karışık bir hale gelmiştir.

Zira daha önce adli dava iken, tanzim edilen suç zaptı ve ekleri Cumhuriyet Savcılığı'na intikal ettirilmekte idi. Ön ödeme çağrısına uyulursa ceza tahsil edilip kamu davası açılmamaktaydı. Zapt edilen suç aleti silah ve diğerleri ile yakalanan av hayvanlarının müsadere için savcılıkça takipsizlik kararını müteakip Sulh Ceza Mahkemesi'ne müsadere davası açılmakta idi. Böylece ceza peşin tahsil edilerek tüm zapt edilenlerin müsadere doğrudan Sulh Ceza Mahkemesi'ne intikal etmekte idi.

Ön ödeme ile ceza kesinleştiği için müsadere kararı da buna bağlı olarak kısa sürede verilmekteydi. Ceza kesinleştikten sonra vurulan hayvan bedeli içinde mahalli hazine avukatlığınca müdahil olunarak hem cezalandırma, hem müsadere hem de vurulan hayvan nedeniyle oluşan tazminat hüküm altına alınarak tek davada sonuca gidilmekte idi. Adli para cezası da ilgili makamlarca tahsil edilmekte idi.

Cezaların idari para cezası olarak düzenlenmesinden sonra ise öncelikle 4915 sayılı yasanın 30 nci maddesine göre ceza kararı tanzim edilip ilgiliye tebligat hükümlerine göre tebliğ edilmektedir. Tebliğ edilen idari para cezalarına karşı ise 7 gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebilmektedir. Ancak, itiraz verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmamaktadır. Davada hasım ise cezayı veren ilgiliye göre Çevre Orman Bakanlığı veya Orman Genel Müdürlüğü olabilmektedir. Uygulamada Genel Müdürlük ceza verme yetkisini kullanmadığından veya kullansa dahi davaların tamamına yakını Çevre Orman Bakanlığı aleyhine açılmakta ve Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği'nce merkezden takip edilmektedir. İşlem taşra birimince yapıldığından savunmaya esas bilgiler, belgeler taşradan merkeze istenmektedir. Bu husus ise yoğun bir yazışma trafiğini ortaya çıkarmaktadır.

Geçmişte adli ceza şeklinde uygulanan para cezalarının, idari para cezasına çevrilmesi kanunun uygulamasında önemli aksaklıklar ortaya çıkarmıştır. Ancak, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının kabulü ile av suçları arasında kabahat nevinden olanların suç olmaktan çıkarılması şu yönlerden yararlı olmuştur. Mahkemelerin yükü hafiflemiştir. İkinci olarak yargı sürecini hızlandırmış ve masrafları azaltmıştır. Fakat toplumdaki zamana bağlı değişimin sonucu olarak önceden suç sayılan eylemlerin kabahat şekline dönüştürülmesi ve idari yaptırımlar yoluyla daha iyi bir koruma sağlanacağını düşünmek pek akılcı değildir. Burada toplumun talepleri, isteklerinden önce elimizdeki kaynaklar dikkate alınmalıdır. Zira av hayvanlarının nispeten çok olduğu dönemlerde suç olarak kabul edilen bu fiillerin, av hayvanlarının gerek nicelik gerekse nitelik bakımından daha azaldığı günümüzde suç olmaktan çıkarılmasını bu düşünceyle açıklamak doğru değildir.

4915 sayılı Kara Avcılığı yasasında döner sermaye işletmesi 2. maddede tanımlanmıştır. Buna göre; "Döner Sermaye İşletmesi: Bu Kanun çerçevesinde toplanan gelirlerin, yine sadece bu Kanun çerçevesinde kullanılmak üzere yatırıldığı, 21.5.1992 tarihli ve 3800 sayılı Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 35 inci maddesine göre kurulmuş bulunan Döner Sermaye işletmelerini" ifade etmektedir. Ayrıca yasada idari para cezalarının döner sermayeye gelir kaydedileceğine ilişkin açık bir hüküm olmamakla beraber, kanunun tümünün ruhundan ve Döner Sermaye tanımından hareketle başlangıçtan bugüne kadar tahsil edilen cezalar döner sermayeye aktarılmıştır.

Adı geçen kanunda bu konunun açıkça belirtilmesi uygulama açısından daha sağlıklı olacaktır.

Bütün bu hususlar göz önüne alındığında, cezanın idari para cezası haline dönüşmesi mahkemelerin iş yükünü hafifletmiştir. Ayrıca yargılama masraflarını azaltmıştır.⁵⁹ Ancak av ve yaban hayatı açısından bakıldığında kanunun hazırlanış amaçlarından biri olan caydırma fonksiyonunu sağlayamama durumu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda her iki tarafı gözönünde tutacak bir düzenlemenin yapılması yerinde olacaktır.

4.1.5.2. Cezaların Tahsili

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu idari para cezalarını öngörmekte olup, bu cezaların tahsili ile ilgili işlemlerin 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılmasını belirtmektedir. Fakat, eleman yetersizliği ve bu konuda yetişmiş elemanı olmaması tahsilatın ağır işlemesine neden olmaktadır. Cezanın tahsili hususunda tam olarak teşkilatlanmamış ve bugüne kadar böyle bir faaliyette bulunmamış İl Müdürlükleri'nce tahsilatın sağlanmasında bir çok sorun yaşanmaktadır. Yaşanan bu problemlere değinilerek düşünülen çözüm önerilerini şu şekilde belirtebiliriz.

4915 sayılı yasaya göre cezayı veren yetkililer cezayı tahsil etmekle görevlidirler. Teşkilat cezaların tahsilinde yetersiz kaldığı gibi tahsil edilen cezaların da genel bütçeye yatırılması gerektiğinden teşkilatın tahsilatla meşgul edilmemesi gerekmektedir.

Cezanın Genel Bütçe'ye yatırılması hususu da göz önüne alındığında, 6183 sayılı yasaya göre yapılacak ceza tahsilatının bu konuda teşkilatlanması olan Maliye Bakanlığı'na yapılması için (Çevre Kanunu'nda, Tüketicinin Korunması Kanunu'nda olduğu gibi) 30 ncu maddede bu yönde değişiklik yapılmasının tahsilatı hızlandırarak cezanın caydırıcılığının sağlayabileceği, uygulamanın etkinliğinin sağlanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Maliye Bakanlığı'na tahsil edilecek meblağdan belli oranda payın sadece bu kanuna ait işlerde kullanılmak üzere Bakanlık Döner Sermayesine aktarma yapılmasının da 30. maddede düzenlenmesinin kanunun amacına uygun düşeceği düşünülmektedir.

⁵⁹ Orman Bakanlığı Hukuk Müşaviri Şerife Kuşçuoğlu ile yüz yüze yapılan görüşme sonucu alınan bilgilere göre derlenmiştir.

Yine yasanın 30 ncu maddesinin 2 nci fıkrasında itirazın cezanın tahsilini durduramayacağı düzenlenmiştir. Oysa son fıkraya baktığımızda kesinleşen idari para cezalarının 6183 sayılı yasaya göre tahsil edileceği düzenlenerek çelişki yaratılmıştır. Bu husus farklı yorum ve uygulamalara yol açtığından son fıkranın “bu kanuna göre verilen idari para cezaları 6183....tahsil edilir” şeklinde düzenlenmesinin uygun ve yerinde olacağı düşünülmüştür.

Yine yasada müsadere edilen suç aletlerinin satışından elde edilen gelirin ve tahsil edilen tazminatların Bakanlık Döner Sermayesi’ne yatırılacağı hükme bağlandığından Orman Genel Müdürlüğü orman dışında işlenen suçları takip etmek istememektedir. Bu nedenle yasada Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü görev alanları ayrılmalı ve her örgüt kendi sorumluluk alanındaki suçları takip etmelidir.

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununun 21. maddesi gereği yasal işlem yapılan sanıklara süresi içinde para tahsil edilemezse 2. bir tebligatla ödeme emri gönderilmektedir. Eğer bu tebligata da 7 gün içinde bildirimde bulunulmazsa aynı il içinde haciz işlemlerine başlanılarak para tahsil edilmektedir. Ancak sanıklar farklı ilde ise ne yapılacağı hususunda tereddütler yaşanmakta ve uygulamada bu konuda aksaklıklar çıkmaktadır. Sanığın ikamet ettiği yerdeki ilgili makamın bu işlemleri takip etmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir.

4.1.5.3. Haciz İşlemleri

Çevre ve Orman Bakanlığı taşrada il müdürlükleri olarak örgütlenmiştir. Ancak bu örgütlenme idari para cezalarının tahsili açısından sorun yaratmaktadır. Şöyle ki, başka bir ilden gelen ve suç işleyen bir avcının ikametgahının başka ilde olması nedeniyle cebri tahsilat işlemlerinin yapılması yetki alanı dışında kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle suçun işlendiği yerdeki il müdürlüğünün haciz işlemlerini yapamamasına neden olmaktadır. Bu durumda bu işlemleri sanığın ikametgahının bulunduğu il müdürlüğünce işlemlerin devam ettirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Suçun işlendiği yer il müdürlüğünce, 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu gereğince idari para cezası kararı alma işlemini yaptıktan sonra bunu 2701 Sayılı tebligat kanunu gereğince iadeli taahhütlü posta ile tebliği yoluyla borçluya bildirilir.

Borçlunun mal beyanında bulunmaması halinde;

İcra tetkik hakimine borçlunun cezalandırılması talebinde bulunma,

Mal varlığının tespiti için ikametgahının bulunduğu il müdürlüğüne yazı yazılması, bu yazı sonucunda bu il müdürlüğünce tespit edilen taşınır ve taşınmaz mallar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince haciz kararı alınması, kararın uygulanması için aynı il müdürlüğüne tekrar yazı yazılması,

Borçlunun mal beyanında bulunması halinde;

a) Bankalardaki nakit varlıkları ve hakları için haciz kararı alma ve düzenlenecek haciz ve ihtiyati haciz konulmasının istenmesi, cebri tahsilat yapılması,

b) Taşınmaz mal varlıkları varsa bunlarla ilgili olarak, bunların gayri menkul niteliğinde olanları için tapu dairelerine de aynı mahiyette talepte bulunulması, ödememe halinde haciz kararının ikamet edilen ilin il müdürlüğüne gönderilerek Çevre ve Orman Bakanlığı adına haciz işleminin yapılarak suç yeri il müdürlüğü döner sermaye işletmesi hesabına bedelinin yatırılmasının istenmesi,

Taşınır mallar otomobil, ev eşyası vb. nin haciz kararı alınarak haciz edilmesi için ikametgah edilen yer il müdürlüğüne yazı yazılması daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Bu söylenilenlere dayanak olarak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun 5/2 maddesinde “Borçlu veya malları başka mahallerde bulunduğu takdirde, tahsil dairesi borçlunun veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri o mahaldeki aynı neviden amme idaresinin tahsil dairelerine niyabeten yaptırır.” hükmü mevcuttur.

Ayrıca aynı yasanın 5/2 maddesinde her ne kadar “o mahaldeki aynı neviden amme idaresinin tahsil dairelerinden” söz edilmişse de 4915 sayılı yasanın 30. maddesinde ceza verme ve verilen cezaları tahsil etmede İl Çevre ve Orman Müdürü ve Orman İşletme Şefine yetki verildiğinden yasanın etkin uygulamasını sağlamak için gerekli olan hallerde Orman Genel Müdürlüğü birimlerinin de Bakanlık birimlerince verilen cezaların tahsilinde haciz ve tahsil işlemlerini yapabilecekleri düşünülmektedir.

4.1.6. Görevli Memurların Sorunları

Çalışmanın bu bölümde 4915 sayılı kanunda belirtilen ve koruma ile görevli olan memurların görevleri ve yetkileri belirtilecektir. Daha sonra karşılaştıkları zorluklara ve sıkıntılara değinilecektir.

4.1.6.1. Orman Muhafaza Memurları

Orman Muhafaza Memurlarının yaptığı görevler hem adli hem de idaridir. Adli ve idari görevlerin tanımı ise şöyledir;

“İdari görev; suçun işlenmemesi için alınan tedbirleri, yapılan işlemleri içerir. Burada suç teşkil eden eylemin icrasına henüz başlanmamıştır.

Adli görev; suçlunun yakalanması, suç delillerin toplanması gibi suç işlendikten sonra yapılan görevleri içerir”(Aygen, 2000).

Bir başka görüşe göre; “Orman Muhafaza Memuru’nun orman suçlarının işlenmesinin önlenmesi amacıyla görev mahallerinde dolaşmaları, atölye ve sair gibi işyerlerini denetlemeleri idari bir görev olmakla beraber; suçluyu tespit etmek, suç ve suçlular hakkında tutanak düzenlemek, suç deliller, kaçak emval, cürüm aletleri ve suç vasıtaları hakkında işlemler yapması, bu suçları idareye haber vermesi yapmak zorunda bulunduğu adli görevlerdendir” (Kızılay, 1973).

Orman Genel Müdürlüğü’nden alınan verilere göre 2003 yıl sonu itibariyle mevcut orman muhafaza memurlarının sayısı 6226 olup bunlardan 4212’si korumada, 1032’i üretimde, 521’i depolamada, 93’ü silvikültür faaliyetlerinde, 368’i diğer görevlerde çalıştırılmıştır.

Orman muhafaza memurlarımızın Bölge Müdürlükleri’ne, Bölge içindeki İşletmelere, İşletmeler içindeki Şeflik ve Koruma Ekipleri’ne olan dağılımlarında çok ciddi dengesizlik ve farklılıklar gözlenmektedir. Orman Muhafaza Memuru başına düşen alan, 989 hektar ile Amasya’da en düşük seviyede olurken, 8236 hektarla Konya Orman Bölge Müdürlüğü’nde en yüksek seviyeye ulaşmaktadır.

Son yıllarda orman muhafaza memuru ihtiyacını karşılamak için Devlet Personel Başkanlığı’nca yapılan, yeterli de olmayan alımlar, özel bilgi gerektiren Orman Koruma

hizmetlerine uygun düşmemektedir. Orman muhafaza memurlarının lise üzerine en az 1 öğretim dönemi mesleki eğitimden veya kurstan geçirilmesinde büyük zaruret bulunmaktadır.

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı:

- 1-Orman muhafaza memuru ihtiyacı çok artmıştır. Mevcut memurlar da yaşlanmıştır. Memur ihtiyacının acele olarak karşılanması,
- 2-Orman muhafaza memurlarının KPSS sınavları dışında, idarece yapılacak eğitim kurslarında başarı gösterenler arasından seçilmesi,
- 3-Memurların motosiklet ihtiyacının giderilmesi, Kararnamede yer alan 9 mm'lik tabancalarla donatılması,
- 4-Koruma faaliyetlerine Köy Muhtarlıklarının ve halkın daha etkin katılımını özendirecek düzenlemeler yapılması,
- 5-Havada oluşan zararlı unsurların miktarını yakından izleyecek mobil tetkik istasyonlarının faaliyete geçirilmesi,
- 6-Orman Muhafaza Memurlarının Giyecek Yönetmeliği'nden ve 49. Madde Tazminatı ödeneklerinden gelen sorunların giderilmesi ,
- 7-Orman köylerinin ekonomik durumlarının iyileştirilmesi,
- 8-Gerekli yerlerde Şeflik miktarının artırılması, gibi hususlar başlıca sorunları oluşturmaktadır.

Bu sorunları aşmak için ivedilikle yetkili kurum ve makamların harekete geçmesi gerekmektedir. Böylece sorunları çözülmüş olan Orman Muhafaza Memurları kara avcılığı konusunda ve suçların takibinde daha başarılı olacaklardır.

4.1.6.2. Fahri Av Müfettişliği

3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlükte iken Merkez Av Komisyonu 1999-2000 yılı av sezonu için aldığı 41 no'lu kararı fahri av müfettişlerinin seçilme esasları, görev ve sorumluluklarını tanımlamaktaydı. Buna göre Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu kararlarına aykırı hareket edenleri uyarmak ve ilgili makamlara bildirmek üzere, avcı kuruluşlarının önerisi üzerine, en az 5 yıl deneyimli avcılardan yeterli sayıda Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Fahri Av Müfettişi olarak görevlendirilmekteydi.

Fahri Av Müfettişleri av suçlarının takibinde, avcılarının avcılık belgelerini, kimliklerini, avda kullanılan silah alet ve vasıtaları tespit ve kontrol ile görevlilere haber vermeye yetkilidiler.

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu bu düzenlemeyi kanunlaştırmıştır. 20. maddenin 4. fıkrası⁶⁰ bu düzenlemeyi içermektedir. Güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine yardımcı olacaklardır. Arazi üzerinde şüpheli gördüğü kişileri bir tutanakla işlem yapılmasını sağlayabileceklerdir. Bu hazırladıkları tutanak Genel Müdürlükçe özel olarak hazırlanan bir belgedir. Bu tutanağı doldurduktan sonra en yakın orman idaresine teslim etmek zorunlulukları bulunmaktadır. Fahri av müfettişlerinin seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılan bir yönetmelikte 12. maddede belirlenmiştir.⁶¹

⁶⁰ Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir. Fahri av müfettişleri; bu Kanuna göre suç sayılan fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla Genel Müdürlükçe kendilerine verilen tutanağı düzenleyerek en geç bir hafta içinde en yakın orman idaresi birimine teslim etmek mecburiyetindedir. Fahri av müfettişlerinin seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmiştir

⁶¹ Madde 12 — Müfettişler aşağıdaki esas ve usullere göre çalışırlar:

- a) Av koruma memuru, saha bekçileri, genel kolluk kuvvetleri, köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri ile köy ve kır bekçileriyle birlikte veya münferiden en az iki müfettiş olmak kaydıyla denetim yaparlar,
- b) Kanununun 20 nci maddesinde belirtilen görevliler olmadan koruma ve denetim yapan müfettişler; avlamlarda yaka kokartlarını takmak ve kimliklerini göstermek zorundadırlar,
- c) Müfettişler, avlamlarda şüphelileri takip ve gözlem altında bulundurabilir, kişilerin av suçu işlenmesine mani olmak veya yasal avcılık yapmalarını sağlamak konusunda uyarılarda bulunabilir, av suçu işleyenler hakkında delil teşkil edecek araç plaka numaralarını alarak, olay mahallinde bırakılan diğer delil teşkil edecek şeyleri tespit ederek veya alıkoyarak, müdürlüklerden alacakları tutanağı iki nüsha düzenleyip, yakalanmalarını sağlamak üzere kolluk kuvvetlerine ve Kanunla yetkili kılınan diğer makamlara bildirirler,
- d) Kanununun ve ilgili mevzuatların hükümlerine muhalefet edildiği tespit edildiğinde ve suç delillerinin olay mahallinden kaybolabileceği durumlarda, düzenledikleri tutanağı en kısa zamanda müdürlüklere veya bağlı birimlerine, genel kolluk kuvvetlerine veya Kanunla yetkili kılınan diğer görevlilere teslim ederek veya haber vererek av suçu işleyenler hakkında işlem yapılmasını sağlarlar,
- e) Konut ve üst araması ile araç içi araması yapamazlar, suç araç ve gereçleri ile av hayvanlarını avcılardan zapt edemezler. Av suçunda kullanılan araç ve gereçler ile vurulmuş av hayvanı olması ve avcılardan zapt edilmesi gerektiği hallerde en yakın köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri ile köy ve kır bekçilerine, av koruma memurları veya genel kolluk kuvvetlerine durumu bildirerek zapt edilmelerini sağlarlar,
- f) Görevlerini adil ve tarafsız olarak yapmak zorundadırlar,
- g) Av ve yaban hayatı konusundaki görüş ve önerilerini müdürlüklere bildirirler, yaptıkları çalışmalar konusunda yılda bir kez ve her yılın en geç aralık ayı sonuna kadar müdürlüklere rapor sunarlar,
- h) Görev zaman ve mahalleri sınırlı olmayıp ülkenin her yerinde görevli sayılırlar.

Bu müfettişler avlamlarda şüpheli gördüklerini takip edebilmektedirler. Av suçunu işlenmesini önlemek amacıyla onlara uyarılarda bulunabilmektedirler. Ancak, yakalama ve zapt etmeye yetkili değillerdir. Ayrıca, konut , araç ve üst araması yapmaya yetkili değillerdir. Sadece tutanak tutarak ilgili mercilere gönderip bu kişiler hakkında yasal işlem yapılmasını sağlarlar.

4915 sayılı kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce Merkez Av Komisyonu Kararı çerçevesinde görevlendirilen Fahri Av Mfettişlerinden Türkiye genelinde 08.06.2004 tarihi itibarı ile 298 adet fahri av müfettişi görev yapmaktadır. Bu müfettişlerin tuttuğu raporların çoğu kişisel ya da dernekler arası rekabetten doğan ve husumeti yansıtan raporlar niteliği taşımaktadır.

Fahri Av Müfettişliği belgesi, taşıyıcıya orman içi dinlenme yerlerine ve orman kamplarına girişte kolaylık sağlamasının yanı sıra, kaçak avlanmayı da kolaylaştırdığından avcılar bu belgeye sahip olmak için birbirleriyle yaşışmaktadırlar.

Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde benzeri olmayan bu uygulama avcılar tarafından olabildiğine istismar edilmekte ve kaçak avlanmaya ortam oluşturmaktadır.

Bu gerçek 16 Eylül Milliyet gazetesinin "Kaçak avcı müfettiş çıktı haberinde ortaya çıkmaktadır. Haber şu şekildedir:

Orman Bakanlığı'nın verdiği 'Fahri Av Müfettişliği' belgesine sahip Trabzonlu Ahmet Sarı, her türlü avın yasak olduğu ıldır Gölü'nde kaçak avlanırken jandarma tarafından yakalandı. İlk savunmasında Sarı'nın zr kabahatinden büyüktü: "Avlanmanın yasak olduğunu bilmiyordum."

Çıldır Gölü'nde yurdun çeşitli bölgelerinden gelen avcıları yakın takibe alan jandarma, kaçak avlananlar arasında ilk kez bir 'Fahri Av Müfettişi'ne rastladı. Çıldır Gl çevresinde, elinde ifte olarak nitelendirilen av tüfeği ile yakalanan Sarı'nın üzerinde Orman Bakanlığı, Avcılık Dairesi Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından verilen 'Fahri Av Müfettişi' belgesinin çıkması şaşkınlık yarattı.

Yıllardır bu bölgeden avlandığını söyleyen Sarı, “Bana kimse bu güne kadar ‘Yasak, niye burada avlanıyorsun?’ diye sormadı. Madem yasak, bir daha buralara gelmeyeceğim" dedi.

Sarı, verdiği söz üzerine ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılırken Milli Parklar Genel Müdürlüğü yetkilileri, Fahri Av Müfettişliği uygulamasının yeniden gözden geçirileceğini belirtti.”⁶²

Sonuç olarak çok az yetkisi olan ve istismara açık olan Fahri Av Müfettişliği uygulamasının tamamen kaldırılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

4.1.6.3. Av Koruma Memurları

Av Koruma Memurları 4915 sayılı Kanun kapsamındaki suçların takibi, av ve yaban hayatı yaşama ortamlarının ve avcılarının kontrolü, av ve yaban hayvanlarının bakımı, korunması, geliştirilmesi, gözlenmesi ve sayımı ile ilgilenmektedirler. Ayrıca, bu konularda gerekli tespitleri yapmak üzere eğitilmektedirler. Daha sonra ihtiyaç bulunan görev bölgelerine gönderilmektedirler. Çevre ve Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünde her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurları Av Koruma memuru olarak görevlendirilmektedir.

Suçların takibi ile görevli olan av koruma memurlarının görev ve yetkilerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Kanunda belirtilen yasaklara aykırı hareket edenleri avlanmadan men etmeye,
Haklarında suç zaptı düzenlemeye
Silâh, alet ve ekipmanlar ile canlı, cansız av hayvanlarını, av hayvanlarının bizatihi avında kullanılan suç vasıtalarını kime ait olursa olsun zapt etmeye,
şüpheli gördüklerini yakalamaya görevli ve yetkilidir.

Av Koruma Memurları av suçu işleyenleri yakaladıklarında 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 20. maddesine göre olay yerinde gerekli tutanaklar düzenlendikten sonra derhal serbest bırakmaları gerekmektedir. Ayrıca, düzenledikleri bu tutanaklar aksi ispatlanana kadar geçerli kabul edilir.

⁶² 16 Eylül 2000 tarihli Milliyet gazetesi

Avlamlarda bulunan avcılar av koruma memurlarının talebi üzerine avlanma belge ve izinleri ile avladıkları hayvanları göstermek zorundadırlar. Ancak, avlamlarda kaçak avlanan kişiler memurları uzaktan gördüklerinde ellerinde bulunan hayvanları hemen saklamaktadırlar. Böylece yakalanmaktan kurtulmaktadırlar. Bu konuda gereken özeni göstererek avcılarının görüldüğü alanın aranması da gereklidir.

Ayrıca, avlamlarda avcılar tarafından işlenen suçların ihbarında av koruma memurlarının talebi üzerine suçluların takibinde köy ve kır bekçileri, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri ve saha bekçileri yardıma kanun gereği zorunludurlar. Ancak, ya suçluların tanıdık olması ya da bu işlere karışmak istemediklerinden isteksiz davranmaktadırlar. Bu yüzden, koruma faaliyetlerine Köy Muhtarlıklarının ve halkın daha etkin katılımını özendirerek düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Av koruma memurları ve saha bekçilerinden; Bakanlıkça lüzum görülecek olanlara, Bakanlar Kurulunca belirlenen silâhlar demirbaş olarak verilir. Av koruma memurları ve saha bekçileri bu Kanunla kendilerine verilen görevlerini ifa sırasında silâhlarını 6831 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen hâllerde kullanabilirler.

Av koruma memurları görevlerini yaparken Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan resmî kıyafetler, silâh, telsiz ve diğer teçhizat ile araç ve gereçleri alabilmektedirler. Bu araç ve gereçler son zamanlarda kalite bakımından iyi olmakla birlikte daha önceleri eksik ve yetersiz olduğu görülmüştür. Ayrıca, arazi üzerinde daha seri ve hızlı hareket edebilmeleri için motosiklet ihtiyacının giderilmesi yerinde bir uygulama olacaktır.

4.1.6.4 Saha Bekçileri

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununda saha bekçisi: Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile avlamlarda koruma görevi verilen memur ve işçi statüsünde çalışan personel olarak tanımlanmıştır.

Yevmiyeli olarak çalışan saha bekçileri, görevli buldukları sahalarda suçları tespit etmekle yükümlüdürler. Bunlar genellikle orman suçları ile ilgili suçları tespit ettiklerinde derhal sorumlu birimlere haber vermektedirler. Bu bilgilere dayanarak koruma birimlerindeki muhafaza memurları zabıt tutularak ve konu mahkemeye intikal ettirilmektedir.

Bu saha bekçilerinin de diğer memurlar gibi sorunları bulunmaktadır. Saha bekçilerinin mevsimlik değil daha uzun süre çalıştırılmasının işlendirme açısından iyi sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Böylece hem bu kişilere istihdam sağlanacak hem de av ve yaban hayatı daha iyi korunmuş olacaktır.

4.1.7 İlgili Diğer Konulardaki Sorunlar

Bu bölümde 4915 sayılı Kara Avcılığı Yasasında çeşitli konularda tespit edilen hukusal sorunlar açıklanıp çözüm önerileri sunulacaktır.

4.1.7.1. Yaban Hayvanı Üretim İstasyonları

Bu çalışmanın giriş kısmında da belirtildiği gibi, Feodal dönemde Avrupa Kıtası'nda soyluların hiçbir konuda önlem almadan yaptıkları süre avları sonunda, yaban hayvanı popülasyonlarında önemli değer kayıpları meydana gelmiştir. Daha sonra 18.Yüzyıl'da Avrupa'da yaygınlaşan "sanayi devrimi" ile birlikte hammadde sağlama amacıyla ormanların tahrip edilmesi de orman alanlarının büyük oranda daralmasına ve Av Yaban Hayatı kaynaklarının yıkıma uğramasına yol açmıştır.

Yaban hayatının, bu olumsuzluklardan etkilenmesi sonucu çöküntü işaretleri vermesi, 19.Yüzyıl'ın ortalarında Avrupa ülkelerindeki doğal kaynak yöneticilerini önlemler almaya zorlamıştır. İlk defa bu dönemde, yaban hayvanlarını yetiştirmek amacıyla Yaban Hayvanları Üretim İstasyonları kurulmuş ve önemli sayıda hayvan üretilmiştir. Ülkemizin Av Yaban Hayatı kaynaklarının bugün içinde bulunduğu durum 18.Yüzyıl Avrupa'sında yaşanan duruma benzerlik göstermektedir.

Bu tarihi olaylardan ders alınarak yapılan Yaban Hayvanı Üretim İstasyonu'nun önemi şöyle belirtilmektedir; “Avcılığın dayanağı avlak alanları, avlak alanlarının dayanağı ise yaban hayvanlarıdır. Bugün Türkiye avlakları, ağırlıkla, "potansiyel" avlaklardır. Zira yaban alanları kapasitelerinin çok altında yaban hayvanı barındırmaktadırlar. Bu nedenle, nesli yok olmaya yüz tutmuş veya tümüyle yok olmuş türlerin, doğal yaşam ortamlarına yeniden gelmelerini sağlamak veya bunları sayıca güçlendirmek amacıyla Yaban Hayvanı Üretim İstasyonu'nun çağdaş yöntemlere göre kurulup çalıştırılması büyük önem arz etmektedir” (Ankara, 2001).

Yaban Hayvanı Üretim İstasyon'larının en önemli sorunu, açık ve net bir tanımının yapılmamış olmasıdır. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu söz konusu tanıma yer vermemiştir. Yasanın 2. maddesinde “Üretme istasyonu: Av ve yaban hayvanlarının üretildikleri tesisleri,” ifade eder denilerek çok kısa bir tanıma yer verilmiştir. Ayrıca, Av ve Yaban Hayvanı Üretme Yeri ve İstasyonları ile Kurtarma Merkezlerinin Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik'te “Üretme İstasyonu: Av ve yaban hayvanlarının suni yöntemlerle üretildikleri yerleri” şeklinde eksik bir tanım yapılmıştır.

Sonuç olarak Yaban Hayvanı Üretim İstasyon'larının her yönüyle tanımlayan açık ve net bir tanımının yapılması gereklidir. Bu tanımlara bakıldığında av ve yaban hayvanlarının üretildiği her tesis veya işletme Yaban Hayvanı Üretim İstasyon'u sayılabilecektir. Ayrıca, 4. madde de⁶³ ise bu istasyonlarının kuruluş amaçları belirtilmektedir.

Yetkililer, Yaban Hayvanı Üretim İstasyon'ların tekniğinden uzak ve düşük kapasiteyle çalıştırıldıklarını, birçok Yaban Hayvanı Üretim İstasyonu'nun yol ve piknik yeri kenarlarında insan müdahalesine açık ortamlarda kurulduğunu ve bu nedenle yeterli verim alınmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca üretim istasyonlarında hektarda bulunması gereken hayvan sayısının üstünde hayvan barındırıldığını ve erkek-dişi oranına da dikkat edilmediğini ve genetik bozulmayı dile getirmişlerdir.

Türkiye de rakamlara bakarsak; Yaban Hayvanı Üretim İstasyonu, nesli azalan veya yok olma tehlikesi altında bulunan türlerin üretimi amacıyla, türün özelliğine uygun olarak kurulan üretim merkezleridir. Daha 1958 yılında kurulmaya başlanan bu istasyonların sayısı, Kasım-2005 tarihi itibari ile 21 adettir. Toplam 4353 ha. üzerine kurulan bu istasyonlarda geyik, karaca, yaban keçisi, alageyik, ceylan, sülün, keklik, kelaynak ve yaban koyunu bulunmaktadır. Bu hayvanların nüfusunun arttığı yerlerde mutlaka doğaya salınması gerekmektedir. Ancak, yetkililer çeşitli sebeplerle bunları hala beslemektedirler. Bu yüzden bütçelerinin önemli bir kısmı bu hayvanların beslenmesi

⁶³ Madde 4 — Üretme yerleri ve istasyonları; eti, derisi, tüyü, trofeleri ve postu için avlanan, nesli tehlikede olan, gen kaynağı değerine sahip, biyolojik çeşitlilik açısından önemli, endemik türlerin üretilmesi amacı ile Genel Müdürlük tarafından kurulur.

için ayrılmaktadır.⁶⁴ Ayrıca, bu istasyonların çoğunda veteriner veya zoolog bulundurulmamakta ve bunların çoğu bu konuda deneyimsiz olan personel tarafından yönetilmektedir.

Sonuç olarak; Ülkemizin tükenen yaban hayvanı türlerini yeniden doğal yaşama ortamlarına kavuşturmada önemli görevler üstlenecek olan Yaban Hayvanı Üretim İstasyonları'nın akılcı bir yönetime kavuşabilmesi için, bu istasyonların bulunduğu yerlerde mutlaka "Yaban Hayvanı Üretim İstasyonu Şeflikleri"nin kurulması gerekmektedir. Bu sebeple hukuksal düzenlemeler yapılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

4.1.7.2. Eğitim ve Araştırma

Eğitilmiş, bilinçli avcı yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav neticesinde sertifika vermek, avcılıkla ilgili eğitim ve öğretim yaptırmak üzere, il müdürlüğü ve merkez işbirliğinde avcı eğitimi kursları düzenlenmektedir. Ayrıca, 8/6/1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında Millî Eğitim Bakanlığında izin almak kaydı ile avcı eğitimi için özel kurslar da düzenlenebilmektedir.

Bu konuda yetkili kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda tespit edilen sorunlar ve öneriler şunlardır:

-Avcıların birçoğu avladığı hayvanı tanımaktan uzaktır. Avcılar, yaban hayatı, silah, atış şekilleri, ulusal ve uluslararası mevzuat vb. konularda bilgisiz olduklarından Av Yaban Hayatı kaynaklarının yıkımına neden olmaktadır.

-Avcıların Avlanma Belgesi alımında kursa tabi tutulmalarının yanında, basın ve yayın araçlarından da faydalanılarak eğitim eksiklikleri mutlaka giderilmelidir.

-Orman Fakülteleri'nde av ve yaban hayatı yönetimiyle ilgili eğitim programları organize edilmeli, bu programlardan çok boyutlu bilgi ve birikim edinmiş elemanlar yetiştirilmelidir. Böyle bir programın işlendirme vaadeden önemli bir olanak oluşturduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

-Kamuda görevli kişilerin sürekli eğitimi uzun dönemli ve çok boyutlu eğitim programları ile yapılmalıdır. Bu bağlamda Milli Parklar Genel Müdürlüğü teknik elemanlarının yaban hayatı konusunda hizmet içi kursa tabi tutularak teşvik edilmeleri

⁶⁴ 28.11.2005 tarihi itibarı ile Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden alınan veriler ve bilgiler

önem arz etmektedir. Ayrıca, Milli Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde "Yaban Hayatı Yönetim Mühendisliği" birimi oluşturularak konuya gereken önem verilmelidir.

-Ayrıca ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine dönük eğitim çalışmalarına başlanılmalıdır. Ülkemizde ortaöğretili tamamlayan insanlar, ülkemizin hatta diğer ülkelerin coğrafi özelliklerini öğrenmekte, fakat ülkemizdeki fauna ve flora zenginliğini ve bunların önemlerini bilmemektedirler. Doğa ve çevre ile ilgili derslerin içeriğine yaban hayvanları kapsamlı konuların eklenmesi, toplumun çevreye olan duyarlılığının gelişmesinde önem arz etmektedir.

-Ülkemizde Av Yaban Hayatı konusunda yapılan araştırma çalışmaları da yeterli değildir. Yapılan çalışmalar ise daha çok "yaban hayvanlarının biyolojileri" ile sınırlıdır. Sürdürülebilir bir avcılık yönetimi için zorunlu olan örgütsel, ekonomik, hukuki, kültürel, sosyal içerikli araştırmalara büyük bir ihtiyaç vardır. Ayrıca Av Yaban Hayatı yönetiminin kırsal kalkınmada devreye sokulması konusunda bilgi ve deneyim eksikliği bulunmaktadır.

-Araştırma çalışmalarının Orman Fakülteleri ve Ormancılık Araştırma Müdürlükleri bünyelerinde kurulacak yahut güçlendirilecek araştırma birimleri tarafından yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

4.1.7.3. Av Turizmi

Öncelikle tanımları incelediğimizde "Turizm, genel anlamda insanların sürekli yaşadıkları yer dışında siyasi bir amaç gütmeksizin dinlenme, eğlenme, gezme, görme, iş, merak, kültür, spor yapma, deneyim kazanma vb. amaçlarla yaptıkları geçici seyahat ve konaklamalarından doğan iş ve ilişkiler bütünüdür" (Ege, 1996), şeklinde tanımlanabilir.

Av turizmi ise, "avcılarının sürekli yaşadıkları yer dışındaki bir bölge veya ülkede avlanmak, dinlenmek ve spor yapmak amacı ile yaptıkları geçici seyahat ve konaklamalarından oluşan bir etkinliktir. Ayrıca, gidilen ülke ve bölge ekonomisine önemli katkılar sağlayan bir turizm türüdür" (Ege, 1996).

Av turizmi Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komisyonu'nun ormancılık ile ilgili hazırladığı raporda şöyle tanımlanmıştır: "av kaynaklarının yerli ve yabancı avcılarının kullanımına sunulması, bu kaynakların estetik ve turistik yönlerden değerlendirilmesi

suretiyle ülke ekonomisine katkıda bulunmasını amaçlayan turizm faaliyetidir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Dpt,1985).

Tanımlara bakıldığında av turizminin amaçları şöyle sıralanabilir:

Avlanmak

Spor yapmak

Dinlenmek

Eğlenme

Gezme, görme

Merak

Kültür

Kendini ispatlama

Ülke ekonomisine katkı

Dolayısıyla, av turizmi, genel anlamda turizm faaliyetinin bir parçası olup, yerli ve yabancı avcılarının avlanmak amacıyla gittikleri yerlerde, başka özellikteki yaşama biçimlerini görüp dinlenmelerine ve spor yapmalarına olanak sağlayan, bölge ve ülke ekonomisine katkıda bulunan bir faaliyettir. Bu nedenle, ülkenin av potansiyelinden sürdürülebilirlik çerçevesinde yararlanabilmek, doğadaki bütün yaban hayvanlarının türlerini kendi yaşam ortamlarında sürekli kılacak sayıda olmalarını sağlayan tüm tedbirlerin alınmasını gerektirir.

“Bugün dünya da bir çok ülke av turizmi sayesinde, hem av hayvanlarının yaşam alanlarını ve kendilerini koruyabilmekte, hem de ülke ekonomilerine katkı sağlayabilmektedir” (Usta, 1994). Eğer ülkemiz bunu sağladığında çok önemli miktarda gelir elde edeceğinden hiç şüphe yoktur. Ülke kaynakları azalmış olsa da yaban hayvanlarına fırsat verildiğinde çok kısa sürede kendi türlerini artırebilmektedirler. Devlet olarak yaban hayvanlarını koruyacak tedbirleri alırsak, av turizmi sayesinde çok önemli miktarda gelir elde edilecektir.

Bu açıdan bakıldığında; av turizminin, özellikle gelişme uğruna doğanın bilinçsizce tahrip edildiği, yurdumuz açısından doğal dengenin korunması için bir gereklilik olduğunu söylemek olasıdır. Aksi takdirde, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler doğal kaynaklarının bir kısmını kullanmaktan vazgeçmenin ötesinde, yetersiz olan ekonomik güçlerinin bir kısmını bu kaynakların korunması için harcamak zorunda

kalabileceklerdir. Türkiye'nin henüz av turizmini geliştirerek, av turizmi için kullanılabilecek alanları koruyup çoğaltma şansına sahip olan ülkelerden birisi olduğu söylenebilir.

Türkiye'de avcılık ve av turizmi organizasyonu devlet ile özel sektörün görevleri birbirinden farklı, ancak birbirini tamamlar niteliktedir. Devlet Planlama Teşkilat'ının raporlarına göre⁶⁵ Devlet nesli tükenme tehlikesi bulunan av ve yaban hayvanlarını korumakla görevlidir. Ayrıca, bu hayvanları korurken yaşam alanlarının düzenlenmesi ve korunmasını birlikte yapmak zorundadır. Bunları yaparken avcılarının taleplerini de göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

İncelemekte olduğumuz 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 15. maddesi⁶⁶ Av Turizminin genel esaslarını düzenlemiştir. Bu madde av turizmi ile ilgilenen acentelerin bu işi yapmaları için gerekli düzenlemeleri belirtmiştir.

Aynı kanunun 25. maddesi⁶⁷ av turizminin usulsüz yapılması halinde verilecek idari para cezası miktarını belirtmektedir. Ancak, burada bir eksiklik dikkati çekmektedir. Burada av turizmi ile ilgilenen kuruluş ile acenteler ve yabancı uyruklu kişilere ceza verilmesi öngörülmektedir. Lakin bu acenteler ile yabancı kişiler arasında yardım ve yataklık yapan kişilerden bahsetmemektedir. Yabancı uyruklu kişilerin uzak ülkelerden gelip herhangi bir aracı olmadan bu yasa dışı kurumlarla irtibata geçmeleri çok zor olmaktadır. Mutlaka bir yardımcı veya bir yol gösterici aracılığıyla yapılmaktadır.

⁶⁵ Devlet nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya kalan veya sayıları azalan av ve yaban hayvanları türlerinin yaşama ortamları ile birlikte korunarak geliştirilmeleri, üretme istasyonlarında üretilen hayvanların uygun yaşama ortamı özelliğindeki alanlara tekrar yerleştirilmeleri, yurt düzeyindeki tüm avlamlarda av ve yaban hayvanlarının korunması, avcılığın düzenlenmesi ve kontrolünün sağlanarak yaşama ortamlarını bozucu olumsuz etkilerin en aza indirilmesi, araştırma ve üretme istasyonlarında türlerin biyolojik, fiziki yapıları ve üretimleri konularında çalışmalar, araştırmalar ve envanterlerini yapmak, av turizmini düzenlemek, sürekli ve planlı bir şekilde yararlandırmak gibi görevleri üstlenmiştir

⁶⁶ MADDE 15. Türkiye'de av turları, fotoğraf ve film çekimleri ile av ve yaban hayvanları gözlem turları yaptıracak seyahat acenteleri, Bakanlıktan av turizmi izin belgesini almaya; seyahat acenteleri vasıtasıyla veya münferiden sadece özel avlamlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen avlamlarda avlanmak üzere yurduza gelen avcı turistler ise 13 üncü maddede belirtilen geçici avcılık belgesini almaya ve avlayacakları av hayvanlarını bu belgeye kaydettirmeye mecburdurlar. Av turizmi izin belgesinin verilmesine dair esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte belirlenir. Av turizmine ilişkin esas ve usuller ile avcı turistlerin avlayabilecekleri av hayvanlarının tür, cinsiyet ve miktarları, bunlardan alınacak avlanma ücretleri ve diğer ücretler Bakanlıkça tespit edilir.

⁶⁷ Madde 25. Av turizmi izin belgesi almadan av turu, foto-film çekimleri ile av ve yaban hayvanları gözlem turları yaptıran veya yabancıların avlanmasına aracılık eden kuruluş ve acenteleri ile geçici avcılık belgesinde kayıtlı türler ve yerler dışında avlanan yabancı uyruklu kişiye, 5.000.000.000 TL. idari para cezası verilir.

Bu sorunu çözmek için 25. maddenin son satırına “...yardım ve yataklık yapanlara....” ifadesinin eklenmesi gerekmektedir. Böylelikle av turizmi yapmak isteyen yabancı uyruklu avcılar ile bunları kaçak yollardan avlanmalarını sağlayan yasa dışı acenteler arasında bağlantıyı sağlayan kişilerin de cezalandırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak bu yardım ve yataklık yapan kişilerin cezalandırılması yoluna gidilmelidir. Kanun yoluyla bu işi yapmak isteyenlerin caydırılması zorunludur.

4.1.7.4. İl Av Komisyonları

1937’de çıkarılan av yasasında kurulması öngörülen bu yerel komisyonlara ne yazık ki bugüne kadar işlerlik kazandırılmamıştır.⁶⁸ Çoğu ilde oluşturulmasına bile gerek duyulmayan İl Av Komisyonları, 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girene kadar sadece ismi olan ama kendisi olmayan bir kuruluş özelliği taşımaktaydı.⁶⁹

Oysa, avcılığını sürdürülebilir bir yönetime kavuşturmuş ülkelerde bu komisyonlar, özellikle avcılığın alt yapısının oluşturulmasında önemli görevler üstlenmektedir. Populasyonların envanteri, avlanma planları ve yırtıcılarla mücadele çalışmaları bu komisyonlar tarafından organize edilmektedir. Bu komisyonlar yerelliği, bölgeselliği ve doğrudan katılımcılığı simgeleyen kurumsal yapılardır.

Türkiye’deki İl Av Komisyonları üyelerinin çoğunluğunun devlet memuru oluşu, görev sürelerinin belli olmayışı ve küçük yerlerde avcılığın boş işlerden sayılması gibi nedenler, bu komisyonların işlevsiz kalmasına sebep olmuştur.

⁶⁸ 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu Madde 16 - Av işlerine orman idareleri bakar.Ziraat Vekilinin Başkanlığı altında orman,baytar,ziraat işleri umum müdürlerle her hangi bir avcı cemiyetine mensup olanlardan her yıl için Ziraat Vekilinin seçeceği iki zattan mürekkep olmak üzere merkezde (Merkez Av Komisyonu) namile bir komisyon kurulur.

Vilayetlerde valinin başkanlığı altında orman,baytar,ziraat müdür veya memurlar ile eğer o vilayet dahilinde avcılar cemiyeti varsa bunlara mensup olan avcılardan her yıl için valinin seçeceği iki zattan mürekkep olmak üzere (Vilayet Av Komisyonu) namile birer komisyon kurulur.

Ziraat Vekili lüzum göreceği kazalarda bunlara mümasil (Kaza Av Komisyon)ları teşkiline salahiyetlidir.

⁶⁹ 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununun 3. maddesi “İllerde ise valinin veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında; Bakanlıktan iki, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile millî eğitim müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, jandarma teşkilâtı ve gönüllü kuruluşları temsilen birer, mahalli avcı kuruluşlarından üç üye olmak üzere toplam on bir üyeden teşekkül eden il av komisyonu kurulur.” demektedir.

Sonuç olarak bu komisyonların avcılığın alt yapısını oluşturmadaki görevleri dikkate alındığında daha fazla önem verilmesi gerektiği görülmektedir. En kısa zamanda ilgili yönetmeliğin çıkarılması gerekmektedir.

4.1.7.5. Avcılıkta Teknoloji Kullanımı

Günümüzde teknoloji çok hızlı ilerlemektedir. Ayrıca hızlı sanayileşmenin av ve yaban hayatı yaşama ortamları ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini tam olarak yaşamayan ülkelerde ise yaban hayatına yönelik önemli tehdit, usulsüz ve aşırı avlanma olarak belirmektedir.

Gerçekten Türkiye gibi ülkelerde yaban hayatı ve yaban hayvanları birçok türü ortadan kaldıracak bir baskı altındadır. Ayrıca, avcılıkta kullanılabilen her türlü yeni teknoloji ürünü ve yaban yaşamına kasteden araç-gerece Türkiye'de her yıl çok daha fazla sayıda kişinin sahip olabilmesi, buna karşılık bu araç-gerecin yapacağı tahribatın engellenmesini sağlayacak önlemlerin alınamaması da yıkıma kapı açmaktadır.

Av malzemeleri konusunda, Türkiye Silah Sanayicileri ve İşadamları derneği Başkanı Cemil Eryürek; Türkiye'de 200 milyon YTL değerinde bir ticarate sahip olan yaklaşık 3000 işletme faaliyet gösterdiğini belirtmektedir. Bu kadar büyük bir sektörü Merkez Av Komisyonu'nun takip etmesi çok güçtür. Ayrıca, bu aletlere değinmesine rağmen karar alındıktan sonra daha değişik av aletleri piyasaya sürülmektedir. Örneğin; ses tüfekleri, ses kapsülleri v.b. Gerçekten gelişen hızlı teknoloji karşısında alınan kararlar yetersiz kalmaktadır.

4.1.7.6. Avlanmanın Tüm Yurtta Yasaklanması

8 Şubat 2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı, yaptığı yazılı açıklamada: "Türkiye'yi etkisi altına alan ağır kış koşullarının av ve yaban hayatını da olumsuz etkilediği" belirtilerek, bu koşulların önümüzdeki dönemde de devam edeceğinin Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nce tahmin edildiğine değinilerek, "Ülkemizin en önemli doğal kaynaklarından olan av ve yaban hayatının korunması amacıyla 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında bugünden itibaren ikinci bir duyuruya kadar 2004-2005 av dönemine ait 1 sayılı Merkez Av Komisyonu Kararı'nın 6. maddesinde yer alan III. ve IV. grup avlanabilen kuşlar ile II. grup avlanabilen memeli av hayvanlarının avı yurt genelinde durdurulmuştur." denilmiştir.

Açıklamada av ve yaban hayvanlarının yoğun bulunduğu yerlerde, yaban hayvanlarının uzun süreli ağır kış koşullarından olumsuz etkilenmesinin azaltılması amacıyla yem takviyesinin yapıldığı da bildirilmiştir.

Ancak, Bakanlığın karar aldığı günlerde, avcılığın, hem de tüm yurt genelinde yasaklanmasını gerektirecek hiçbir sebep bulunmamaktadır. Bakanlıkça alınan bu karar, her türlü bilimsel destek ve dayanaktan yoksundur. “Tüm Türkiye’yi etkisi altına alan ağır kış şartları” ifadesinin gerekçesi, ancak bu şartların bilfiil bulunması ile anlam kazanabilir. Buna karşın, bahse konu dönemde Marmara bölgesinde kendini gösteren kar yağışının dışında, gündemde olan bir “ağır kış şartı” söz konusu değildir. Öyle ki, Aralıklarla 3 gün süren bir kar yağışına, “ağır kış koşulları” demek, hiçbir ikna ediciliğe sahip olmadığı gibi, “Türkiye genelinde” de söz konusu değildir.

Öte yandan, avlanmanın tüm yurt genelinde durdurulması da, keyfiyetin, görevlilerin görevlerini yapmamasının en büyük göstergesidir. Ege, Akdeniz, Karadeniz bölgelerinde kar bile yağmazken, öte yandan Doğu Anadolu’yu Kasım ayından itibaren etkisi altına alan ve “gerçekten ağır” olan kış şartları varken, Marmara Bölgesi’ndeki 3 günlük kar yağışı nedeniyle, tüm yurttan avlanmanın durdurulması, keyfiyetten ve görevi ihmalden öte anlam taşımamaktadır.

Oysa, kar yağışı, doğal bir kış mevsimi olgusudur. Türkiye gibi, dünyanın Kuzey yarım küresinde yer alan bir ülkede kar yağışının varlığı, görülmedik, alışılmadık bir şey olmadığı gibi, coğrafik olarak da son derece normal bir doğa olayıdır.

Normal bir kar yağışının, “ağır kış şartı” olarak değerlendirilebilmesi için, ya bu yağışların tüm yaşam formlarında hayati tehlikeler yaratacak düzeyde uzun sürmesi (1986 yılı örneği gibi) veya ülkenin coğrafik olarak tropik veya çöl ikliminde yer alması gerekir. 3 günlük kar yağışının “ağır kış koşulları” yaratabilmesi için, tropik veya çöl ikliminde yaşayan ve hiç karla tanışmamış bir coğrafya da olmak gerekir. Suudi Arabistan’da 3 günlük kar yağışının “ağır kış koşulları” yarattığı, herkesçe kabul edilebilir ancak bu Türkiye için bilimsel olarak anlamsızdır.

Öte yandan, bu memleketin -40 santigrat dereceleri bulan soğuklara alışkın Doğu Anadolu gibi coğrafyaları da vardır. Kar örtüsü, 5-6 ay kalkmaz ve yağış aylarca devam eder. Buna karşın, bugüne dek hiçbir şekilde bu bölgelerde “ağır kış koşulları sebebiyle” avlanma yasak edilmemiştir.

Ayrıca, memleketin Akdeniz gibi, Ege gibi her daim ılıman ve sıcak iklimli bölgelerinde de, zamanın hiçbir döneminde hiçbir surette ağır kış koşulu bulunmamıştır. Oysa avlanma, buralarda da yasak edilmiştir.

Bilfiil yaşandığı ve meteorolojik olarak ölçümlendiği gibi, mevsim normalleri civarında seyreden kar yağışlı günler, 3 gün sürmüş ve akabinde hava şartları hızla iyileşmiştir. Memleketin bazı bölgelerinde 25 dereceleri bulan sıcaklık yaşanmıştır. Ancak, ilgili bakanlık yine de avlanma yasağını kaldırmamış, kendilerinin iddia ettiği ve aslında hiç var olmayan koşullar ortadan kalkmış olduğu halde, av yasağında ısrar etmiştir.

Sonuç olarak yasağın tüm yurttan değil de sadece gerçekten ağır hava şartlarının olduğu bölgelerde yasaklanmasının daha adil olacağı, ağır kış şartlarının ortadan kalkmasından sonra bu yasağın hemen kaldırılmasının daha iyi olacağı düşünülmektedir.

4.2. 5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU VE KARA AVCILIĞINA UYGULANMASINDA ÇIKAN SORUNLAR

Kabahatler kanununun 2. maddesi; “Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.”, 3. maddesi ise; “Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır” hükmüne amirdir. Buna göre, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nu ele alacak olursak, idari para cezasını gerektiren fiiller “kabahat” olarak adlandırılacak, Kabahatler Kanunu’nun birinci kısmındaki genel hükümler 4915 sayılı kanunda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanacaktır. Bir başka deyişle idari para cezası öngörülen fiillerin tamamı için bu hükümler geçerli olacaktır.

Bu sebeple bu bölümde Kabahatler Kanunu'nu ayrı bir başlık altında inceleme gereği duyulmuştur. 5326 sayılı Kanunu'nun Genel Hükümleri'nin 4915 sayılı yasa açısından uygulamasında tereddüt edilen hususları Adalet Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı Hukuk Müşavirliği'nin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

4.2.1. Av Suçlarının Özel Görünüş Halleri

4.2.1.1. Cezai Sorumluluk

Sorumluluk, sözlükte “kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren her hangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet” anlamına gelmektedir.⁷⁰ Hukuki anlamda fiili ehliyete sahip olanlar sorumlu olurlar. Medeni kanunun 10.ve 14. maddelerinde göre temyiz kudretine sahip olan reşit, hapis olmayan ve akıl sağlığı yerinde olanlar bu ehliyete sahiptirler.

5326 sayılı kanunun 11. maddesinin 1. fıkrasında; “ Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanmaz.” 2. fıkrasında ise; “Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari para cezası uygulanmaz.” düzenlemesi vardır.

Ayrıca, Yeni TCK'nın 31. maddesi yaş küçüklüğü hakkında düzenlenmiştir.⁷¹ burada on iki yaşını doldurmayan çocukların ceza sorumluluğu olmadığı görülmektedir. Bu

⁷⁰ Türk Dil Kurumunun internet sözlüğü.

⁷¹ MADDE 31. (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiili algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı halinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde yedi yıldan dokuz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte ikisi indirilir ve bu halde her fiil için verilecek hapis cezası altı yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde ondört yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu halde her fiil için verilecek hapis cezası sekiz yıldan fazla olamaz.

düzenlemeyle on bir olan yaşı oniki yaşına çıkarmaktadır. Günümüzde çocukların suç işleme oranları artmasına karşın yaşın artırılması geleceğimiz açısından iyi olmamıştır.

Kabahatler yasasında görüldüğü gibi idari para cezasının uygulanma yaşını on beş yaş olarak belirlenmiştir. Ormanda veya alaklarda işlenen kabahatler için yaş sınırı Ceza Kanununa göre daha yüksektir.

Yeni TCK da akıl hastalığı konusu madde 32 de düzenlenmiştir.⁷² Bu düzenleme ile akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.

Buna göre Kara Avcılığı Kanununda ceza verilmesine engel hususlar dikkate alınarak uygulama yapılmalıdır. Uygulamada idari yaptırım kararı veren yetkililerin bu hususları değerlendirmeleri için ilgililerden bunları belgelemeleri istenecektir. Bir başka deyişle akıl hastalığını ileri sürenlerden doktor raporu, yaş küçüklüğünü iddia edenlerden nüfus cüzdanı istenecektir.

Ancak, kanunun bu maddesi kapsamında idari para cezası verilmemiş olması diğer idari yaptırımların (örneğin: mülkiyetin kamuya geçirilmesi, belge iptali v.s.) uygulamasına engel değildir.

4.2.1.2 Teşebbüs

5326 sayılı kanunun 13. maddesinde teşebbüs düzenlenmiş olup, kabahatte teşebbüsün cezalandırılmayacağı, ancak kanunda açık hüküm varsa cezalandırılacağı belirtilmiştir.

⁷² MADDE 32. (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.

Fakat, Türk Ceza Kanunu 35. maddesi⁷³ teşebbüsü farklı yorumlamaktadır. Kişi işlemeye kastettiği bir suçu müsait bir ortamda işlemeye başlayıpta elinde olmayan sebeplerle tamamlayamazsa teşebbüsten dolayı sorumlu tutulacağını belirtmektedir. Suça teşebbüs halinde verilecek cezalarda, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığına göre cezalarda belli oranlarda indirim öngörmüştür.

Oysa kabahatler kanununda teşebbüs cezalandırılmamaktadır. Ancak kanunda açık hüküm bulunması halinde cezalandırılmanın olacağını belirtmiştir.

Geçmiş uygulamalara baktığımızda Mülga 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun yürürlükte olduğu tarihlerde kabahatte teşebbüs olmayacağına ilişkin verilen Yargıtay kararları gereğince; fiili olarak av hayvanı vurulmamış (avlanılmamış) ise ceza verilmesi mümkün olmamıştır.

Bilakis, 4915 sayılı Kanunda “yaban hayvanlarını ölü ya da canlı olarak avlanmaya çalışma”, avlanma eylemi olarak tanımlamıştır. Bir başka ifadeyle av hayvanı vurulmamışta olsa fiil “avlanma” tanımı içinde olduğundan, teşebbüsün de cezalandırılmasının benimsendiğinin kabulü gerekmektedir. Zira 4915 sayılı Kanunu'nda “yasa dışı avlanma” cezalandırılmakta ve “avlanma” da 4915 sayılı Kanunda açıkça tanımlanmaktadır.

Buna göre, av hayvanı vurulmadığı için avlanmanın fiilen gerçekleşmemesi nedeniyle idari yaptırım kararını kaldıran mahkeme kararlarına şu nedenlerle itiraz edilmesi gerekmektedir.

⁷³ MADDE 35. (1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

1. Cezalandırma için mutlak suretle av hayvanı vurulmasının gerekmediği,
2. 4915 Sayılı Kanunda avlanma fiilinin av hayvanlarını ölü ya da canlı olarak ele geçirmeye çalışmak olarak da tanımlandığı,
3. 4915 Sayılı Kanununun 2/26 ve 2/27. bentleri ile diğer hükümleri gereğince av hayvanlarını avlamaya çalışmanın yani teşebbüsünde cezalandırılacağına açık olması

Bunu sağlamak için de il müdürlüğüne yapılacak savunmaya esas olacak yukarıdaki görüşlerin konulması ve bu davaları takip eden Hazine Avukatlığına açıklanarak bildirilmesinin doğru olacağı düşünülmektedir.

4.2.1.3. İştirak

İştirak konusuna Türk Ceza Kanunu'nda 37⁷⁴, 38, 39, 40 ve 41. maddelerinde değinilmiştir. Bu maddelere göre suçun işlenmesine birden fazla kişinin katılması halinde gerçekleştirilen fiillerde faillerin her biri ayrı ayrı sorumlu olmaktadır. Üstelik azmettirenler, yardım edenler, hakkında cezalar bulunmaktadır.

Aynı düzenlemeler Kabahatler Kanununu'nda da yer almaktadır. 5326 sayılı kanunun 14. maddesinde⁷⁵ iştirak düzenlenmiş olup, "kabahatin işlenmesine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında fail olarak idari para cezası verilir" düzenlenmesi yapılmıştır. Buna göre yasadışı avlanma eylemine birden fazla kişinin katılması halinde hepsine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir.

⁷⁴ MADDE 37. - (1) Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.

⁷⁵ MADDE 14.- (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.

(2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idarî para cezası verilir.

(3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idarî para cezası verilir.

(4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

Avlanma eyleminin sadece tüfek ve silahla yapıldığı kabul edilerek, avlaklarda yasa dışı av yaparken yakalanan birden fazla kişiden sadece üzerlerinde tüfek bulunanlara ceza verilmesi yoluna gidilmemelidir. Bu kişiler avlanma eylemi içinde görülmüşlerse her birine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir..

Örneğin; projektörle ve araç içinde avlanmada araç sürücüsüne; araç dışında yasak av metodu ile avlanan her bir kişiye ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, avlakta birden fazla kişi olmasına rağmen ele geçen tüfeğin kişi sayısından az olması halinde avlanma esnasında yakalanan her bir kişiye ayrı ayrı ceza verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

4.2.1.4. Fikri İçtima

Öncelikle Türk Ceza Kanunu'na baktığımızda içtima konusunun 44. madde⁷⁶ de fikri içtima başlığı altında belirtildiğini görürüz. Fail işlediği bir fiil ile birden fazla suçun oluşmasına sebebiyet vermişse, bu suçlara verilen cezalardan en ağır ile cezalandırılması gerekmektedir.

İncelediğimiz 5326 sayılı Kanunun 15. maddesinde içtima hususu düzenlenmiş olup “bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir.” şeklindeki bu düzenlemenin 4915 sayılı yasa açısından nasıl uygulanacağı Adalet Bakanlığına sorulmuştur.

Adalet Bakanlığı'nca bu konuya yeterli bir açıklama getirilmemiş, ceza vermeye yetkili makam tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre işlem yapılmasının gerektiği şeklinde ki bir açıklama ile yetinilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nca bir açıklama getirilmese de, 4915 sayılı kanunda yasaklanan her bir eylem ayrı bir suç olarak tanımlanmış olup her birinin gerçekleşmesi farklı eylemlere dayanmaktadır. Dolayısı ile tek bir fiilden kaynaklandığı kabul edilemez. Bu nedenle de fikri içtima uygulamasının şartlarının da gerçekleştiğinden bahsedilemez.

⁷⁶ MADDE 44. - (1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

Nitekim daha önceki konularda verdiğimiz Sivas İdare Mahkemesi kararı da bu yöndedir.⁷⁷

Bu nedenle kanunla yasaklanan her eylem için o eyleme karşılık öngörülen cezanın ayrı ayrı uygulanması; bu şekilde verilen cezalara itiraz için Sulh Ceza Mahkemesi'nde ilgili şahıslarca açılacak itiraz davasında yukarıda açıklanan şekilde beyan bulunması; bunu sağlamak içinde davayı takip edecek Hazine Avukatlığına bu açıklamaları içeren savunmaya esas görüşün il müdürlüklerince bildirilmesi; hatta Sivas İdare Mahkemesi'nin kararının emsal karar olarak savunmaya eklenmesi doğru kararların alınmasına katkı sağlayacaktır.

Ancak; 4915 Sayılı Kanunda avlanma izni; avcılık belgesine sahip kişilere avlanma izin ücretini yatırmaları halinde verilen izin olarak tanımlanmıştır. Bu durumda avcılık belgesi olmayan kişilere avlanma izni verilmesi söz konusu olmamaktadır. Bu nedenle avcılık belgesi olmadan avlanan kişilere verilecek idari para cezasının yanında ayrıca avlanma izni olmadan avlanma suçundan idari para cezası verilmesi⁷⁸ Denizli İdare Mahkemesi kararından da anlaşılacağı üzere yasaya uygun bulunmadığından iptal edilmiştir.

Bu kapsamda, avcılık belgesi olmadan ya da belgelerini vize ettirmeden avlanan kişilere avlanma izni olmadığından dolayı ayrıca idari para cezası verilmemelidir.

4.2.1.5. Müteselsil (Zincirleme) Suç

Eski Türk Ceza Kanununda müteselsil suç olarak tanımlanan düzenleme yeni yasada zincirleme suç olarak tanımlanmıştır. Zincirleme suçta aynı tür suç birden fazla işlenmektedir.

Ceza hukukunun genel ilkesi uyarınca ne kadar eylem var ise o kadar suç, ne kadar suç var ise o kadar da ceza vardır. İşte zincirleme suç kavramı bu kurala getirilen bir istisnadır ve bu nedenle eylem zincirleme suç tanımına giriyor ise birden çok eylem olduğu halde tek ama biraz ağırlaştırılmış bir cezaya hükmetmek gerekecektir.

⁷⁷ Sivas İdare Mahkemesi; Esas no: 2005/510 Karar no: 2005/808

⁷⁸ Denizli İdare Mahkemesi, Esas no: 2004/1650, Karar no:2005/515

43/1 de zincirleme suç şu şekilde tanımlanmıştır; “*Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır*”

“Buna göre zincirleme suçun unsurları şunlardır;

- a) Bir suç işleme kararı olmalı,
 - b) Suçun değişik zamanlarda veya aynı zamanda işlenmiş olmasının önemi yoktur,
 - c) Suçun aynı kişiye karşı işlenmesi, yani mağdurunun aynı olması gerekir,
 - d) Suç birden fazla kez işlenmiş olmalı, (tek bir suç varsa zaten tek ceza vardır.)”
- (Aydın, 2005).

Burada suçun mağdurunun belli bir kişi olmadığı durumlarda zincirleme suçun olup olmayacağı tartışma konusudur. Örneğin çevrenin kasten kirletilmesi, zimmet gibi suçların belirli bir mağduru yoktur. Bu suçlarla korunan hukuki yararlar söz konusudur. İşte, bu suçların aynı suç işleme kararı ile değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi durumunda ne olacaktır?

Bir görüşe göre, burada aynı kişiye karşı işlenme şartı oluşmadığından zincirleme suç yoktur ve her fiil ayrı suç oluşturur.

Diğer görüşe göre ise, suçun belli bir mağduru yok ise de eylem aynı hukuki yarara yönelik olarak işlenmiştir ve bu nedenle zincirleme suç hükümleri uygulanmalıdır.

Zincirleme suç halinde, ortada bir suç değil, birden fazla suç mevcuttur. Zincirleme suçtan söz edebilmek için, aynı suçun bir çok defa aynı kişiye karşı işlenmesi gerekir. İşlenen suçların mağdurunun aynı kişi olması gerekir. Suçun mağdurunun farklı kişiler olması halinde, zincirleme suç hükümleri uygulanamaz. Toplum oluşturulan herkesin mağdur olduğu suçlarda, muayyen bir kişi mağdur olmadığına göre, zincirleme suç hükümlerini öncelikle uygulamak gerekir. 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu ile farklı bir düzenleme yapılarak bir suçun aynı suç işleme kararı kapsamında olsa da değişik kişilere birden fazla işlenmesi halinde müteselsil suç hükümlerinin uygulanmayacağı esas kabul edilmiştir.

Oysa Kabahatler kanununa baktığımızda 15. maddede “Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir”. denilerek Türk Ceza kanunundan farklı bir hüküm getirmiştir. Çünkü biri kabahat biri de suç niteliğindedir.

Sonuç olarak aynı kabahat işlendiği kadar ayrı ayrı cezalandırılmalıdır. Çünkü 4915 sayılı kanunda her fiil ayrı ayrı tanımlanmıştır. Böylece çıkarılan kanunun caydırıcılığı sağlanacaktır. Unutmamalıyız ki korumaya çalıştığımız yaban hayvanları bizim geleceğimiz için çok önemlidir.

4.2.1.6. Mütamadilik

İncelemekte olduğumuz Kabahatler kanununda 15. madde de mütamadilik konusunda hüküm bulunmaktadır.⁷⁹ Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verilinceye kadar fiil tek sayılmaktadır.

Zincirleme suç ile mütamadî suç gerek pratikte gerekse uygulamada , genellikle ortak hükümlere bağlı bulunmalarından ötürü, en çok karıştırılan kavramlardır. Zincirleme suçlar, ya da diğer adıyla “mütasesil” veya “müselsel” suçlar ile mütamadî suçlar arasındaki ayrımı yapabilmek için öncelikle bu suçların müstakil bir tanımını vermek lazımdır. Zincirleme suçlar, birden fazla sonucun doğmasına karşılık faile tek bir ceza verilmesini gerektiren suçlara denir.

“Zincirleme suç ve mütamadî suçun aslında tek bir kavram altında birleşebileceğini öne süren yazarlar da mevcuttur. Günümüz Ceza Öğretisinde bu iki suç ulamını tek bir suç çatısı altında toplamak biraz güçtür.” (Önder, 1963).

⁷⁹ MADDE 15.- (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idarî para cezasından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

(2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verilinceye kadar fiil tek sayılır.

(3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.

Mütemadî ve zincirleme suçlar arasındaki en büyük ayırım mütemadî suçta işlenmesi halinde tek bir sonuç olmasının yanında zincirleme suçta birbirlerine tek bir maksadı gerçekleştirmek doğrultusunda kenetlenmiş birden çok sonucun bulunmasıdır.

4.2.2. Yargılama Usulünden Doğan Sorunlar

Bu bölümde yargılama usulünden doğan sorunların neler olduğu incelenecektir. Öncelikle idari yaptırım kararı üzerinde durulacaktır. Daha sonra mülkiyetin kamuya geçirilmesi konusuna değinilecektir.

4.2.2.1. İdari Yaptırım Kararının Verilmesi

5326 sayılı kanununun 16. maddesinde idarî yaptırımın idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibaret olduğu üzerinde durulmaktadır. Bu idari tedbirlerin ise mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu düzenlenmiştir.

Anılan kanununun 22. maddesinde ise; idari yaptırım kararlarının, ilgili kanunda açıkça gösterilen idari, kurul, makam veya kamu görevlilerince alınacağı, kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde kamu kurum ve kuruluşunun en üst amirinin bu konuda yetkili olduğu düzenlenmiştir.

4915 sayılı Kanununun 30. maddesinde, idari para cezalarının, İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki verdiği elemanın vereceği düzenlendiğinden ve 5326 sayılı Kanun'da idari yaptırım kararlarını vermeye yetkili olanlar için ilgili kanunlarda gösterilen yetkililere atıf yapıldığından, idari yaptırım olan idari para cezası kararını, İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki vereceği kişiler vermeye devam edecektir.

Ancak, 5326 Sayılı Kanunda idari tedbir olarak idari para cezasının yanında mülkiyetin kamuya geçirilmesi de düzenlenmiştir. 4915 sayılı Kanunda ise bu tedbiri verecek kişi açısından hüküm bulunmadığından, 5326 sayılı kanununun 22. maddesinin 2. fıkrası gereğince kurum ve kuruluşun en üst amiri mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararını içeren idari yaptırım kararını vermeye yetkili olmaktadır.

Bu durumda, 4915 sayılı Kanun uyarınca mülkiyetin kamuya geçirilmesine en üst amir (Bakan) tarafından karar verilmesi gerekecektir. Ancak, uygulamada idari para cezasını içeren idari yaptırım kararını ayrı yetkilice, mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararını ayrı

yetkilice verilmesi veya yetki devri yapılmadan her iki yaptırımını da içeren idari yaptırım kararının İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki vereceği kişilerce verilmesi yasaya uygun olmaktadır.

Bu nedenle, yasaya uygun olmayacağı düşünülen mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verme yetkisi konusunda, 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 34. maddesi uyarınca il müdürüne yetki devri yapılarak, her iki yaptırımın aynı yetkilice yerine getirilmesinin sağlanması gerekmektedir.⁸⁰

Bu yetki devri kapsamında; işlenen kabahat nedeniyle hem el konulan araç ve gereçlerin mülkiyetin kamuya geçirilmesine, hem idari para cezasına ilişkin tek bir idari para cezasına ilişkin tek bir idari yaptırım kararının İl Çevre ve Orman Müdürü ya da veya yetki vereceği kişilerce verilmesi sağlanmalıdır.

4.2.2.2. Orman sınırları İçinde İşlenen Kabahatlerde İdari Yaptırım Kararı Verilmesi

4915 sayılı kanunda yasaya aykırı eylemlerin takibi ve tespiti konusunda Bakanlığımız, Orman Genel Müdürlüğü ve diğer kolluk kuvvetlerine görev ve yetki verilmiş, ceza verme yetkisi ise eylemin gerçekleştiği yere bakılmaksızın İl Çevre ve Orman Müdürü ve Orman İşletme Şefine verilmiştir.

Uygulamada ise yasanın etkinliğini sağlamak ve yasaya aykırılıkların takibini en üst seviyede sağlayabilmek için orman sayılan yerlerde işlenen eylemlerde idari para cezasının Orman İşletme Şefleri'nce; diğer alanlarda ise İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce verilmesi benimsenmiş ve il müdürlüklerine bu husus gönderilen bir talimat ile bildirilmiştir.

5326 sayılı kanununun 22. maddesinin 3. fıkrası gereğince; idari kurul, makam veya kamu görevlileri ancak görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idari yaptırım kararı verilebilmektedir.

⁸⁰ MADDE 34.- Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık ve kuruluş yöneticileri, gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

Bu kapsamda; 4915 sayılı Kanununun 30. maddesinde belirtilen orman sayılan yerlerde cezayı vermeye yetkili Orman İşletme Şefi'nce; orman sayılmayan yerlerde ise İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce idari yaptırım kararı verilmesi uygulamasına devam edilmelidir.

4.2.2.3. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi

Türk Ceza Kanununun 54. maddesi; “iyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur.” hükmüne amirdir.

5326 sayılı kanununun 18. maddesinde ise; “kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.” hükmü ile sadece kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi öngörülmüştür.

Bu hükümler çerçevesinde; Kabahatler Kanunu'nun mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verebilmesi için aradığı “kanunda açık hüküm bulunması” şartı 4915 sayılı Kanun'da müsadere hususu düzenlenmiş olduğundan yerine gelmiş olmaktadır.

Kabahatin konusunu oluşturan eşya kavramını yukarıdaki hükümler çerçevesinde ve 4915 sayılı yasa uyarınca ele aldığımızda; haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış (takozsuz) otomatik, yarı otomatik pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancaların avda kullanılması 4915 sayılı Kanunda yasaklanmıştır. Kanunun yasakladığı husus, belirtilen bu araçlarla avlanmadır. Bu yüzden bu araçlarla avlanıldığında, kabahatin konusu da bu araçlarla avlanmak olmaktadır. O halde kabahatin konusunu oluşturan bu araçların (silah ve tüfeklerin) mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmesi gerekecektir.

Aynı şekilde 4915 sayılı Kanununun 6. maddesinde belirtilen ve Merkez Av Komisyonu'nca özellikleri belirlenerek avda kullanılması yasak edilen diğer araç ve gereçlerle avlanmada da, kabahatin konusu bu araç ve gereçler olacağı için avda kullanılması yasak edilen bu araç ve gereçlerinde mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmelidir.

Keza güme kurulması halinde veya gümede avlanması halinde güme suçun konusunu oluşturacağından mülkiyeti kamuya geçirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca avda kullanılması men edilen araçların, pazar ve ticarethanelerde bulunması ve satışı yasak olduğundan, bu yasağa aykırılık halinde satışı ve bulundurulması yasak olan bu araçlar da kabahatin konusunu oluşturacağı nedeniyle bunlarında mülkiyetinin kamuya geçirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde, kabahatin işlenmesinde kullanılan tüfek, araç ve gereçler ayrıca kabahatin konusunu oluşturuyorsa, bir başka deyişle, 4915 sayılı Kanunun 6. maddesinde belirtilen avda kullanılması yasaklanan tüfek, araç ve gereçlerden değilse, sadece kabahatte kullanıldığı için mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmeyecek, mülkiyeti kamuya geçirilmemesi gereken araç ve gereçler ile tüfeklere el konulmamalıdır.

Ancak, 4915 sayılı Kanunda kabahat nevinden sayılmayan ve adli cezayı gerektiren suçlarda (bunlar 4915 sayılı Kanunda 4/4, 6/2- zehirle avlanma, 18/1-2, 19. maddeler) kullanılan her türlü araç ve gereçlere el konulacak, suç tutanakları ile birlikte Cumhuriyet Savcılığına teslim edilerek, sanıklar hakkında 4915 sayılı Kanuna muhalefetten yasal işlem yapılmak üzere ve el konulan araç ve gereçlerin de müsaderesi için Kamu Davası açılması talep edilmelidir.

Uygulamada bazı il müdürlüklerimizce kabahatin konusunu oluşturmamasına rağmen sadece kabahatin işlenmesinde kullanıldığı için tüfeklerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verildiği görülmüştür. Üstelik bu idari yaptırım kararlarına yapılan itirazların mahkemelerce incelenmesinde, bazı mahkemelerin kabahatin işlenmesinde kullanılan silahın suçun konusunu oluşturduğunun kabulüyle kararlar verdiği görülmüştür. Ancak, bu kararların münferit verilmiş, yasaya uygun olmayan kararlar olduğu ve bu kararlar esas alınarak uygulama yapılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.

Nitekim, Kabahatler Kanununun TCK'nın müsadere hükmünden farklı bir düzenleme getirme gayesi göz önüne alınarak verilen Adalet Bakanlığı ve Hukuk

Müşavirliği'mizin görüşlerinde, kabahatin işlenmesinde kullanılan araç ve gereçlerin eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmemesi gerektiği belirtilmekte olup uygulamaya anılan görüşler çerçevesinde devam edilmelidir.

Sonuç olarak denilebilir ki 4915 sayılı yasanın 28 ve 30. maddeleri sonradan yürürlüğe giren Kabahatler yasasının (2,3,18,27) maddeleri tarafından zımen kaldırılmıştır.⁸¹

4.2.2.4. Mülkiyeti Kamuya Geçen Tüfek ve Silahlarla İlgili İşlemler

Tüfek ve silahların dışında kalan kabahatin konusunu oluşturan araç ve gereçler ile kabahatin işlenmesi suretiyle elde edilen eşyalar hakkında mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi halinde bunların mülkiyeti; 5326 sayılı kanunun 18. maddesinin 4. fıkrasının; "Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer." hükmü gereğince Orman Genel Müdürlüğü'ne geçmesi gerekmektedir.

Ancak, mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararı verilen tüfek ve silah ise; bu takdirde tüfek ve silahların mülkiyetinin devlete geçeceğinin kabulü ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararının kesinleşmesi halinde ise bu silahların teslim alması gereken kamu kurumuna teslim edilmesi gerekmektedir.

01.06.2005 gün 25832 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan suç eşyası yönetmeliğinin 16/h maddesinin; "müsaderesine karar verilen ve bu yönetmeliğin 10. maddesinde sayılan eşyalar hakkında, 15/2/1984 tarihli ve 18313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkemelerce Zoralımına Karar Verilen veya Güvenlik Kuvvetlerince Herhangi Bir Şekilde Ele Geçirilen Ateşli Silah, Mermi, Her türlü Patlayıcı Madde, Bıçak, Kesici ve Öldürücü Alet İle Benzerlerinin Milli Savunma Bakanlığına Teslimi İşlerine Ait Yönetmelik hükümlerin göre işlem yapılır" hükmü ile Mahkemelerce Zoralımına Karar Verilen veya Güvenlik Kuvvetlerince Herhangi Bir Şekilde Ele Geçirilen Ateşli Silah, Mermi, Her türlü Patlayıcı Madde, Bıçak, Kesici ve Öldürücü Alet İle Benzerlerinin Milli Savunma Bakanlığına Teslimi İşlerine Ait Yönetmeliğin ilgili maddelerinde bu kabil suç eşyalarının nereye ne şekilde ve hangi kurum tarafından teslim edileceği belirlenmiştir.

⁸¹ T.C. Durağan Sulh Ceza Mahkemesi, Müteferrik No: 2005/116

Bakanlığımız mülkiyeti kamuya geçirilen tüfek ve silahlar hakkında bu yönetmeliklere göre işlem yaparak doğrudan Milli Savunma Bakanlığına teslim edebileceği gibi aynı yönetmelikler çerçevesinde ve uygulamada bazı Cumhuriyet Savcılıklarınca bu silah ve tüfeklerin adli emanete teslim alındıkları da bilindiğinden Cumhuriyet Savcılıklarına da teslim edilebileceği değerlendirilmektedir.

Ancak uygulamada birlikteliğin sağlanması için mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğü'nce devlete geçirilen tüfek ve silahların hangi kuruluşa ne şekilde teslim edileceği (Jandarma, Cumhuriyet Savcılığı ya da doğrudan Milli Savunma Bakanlığına gibi) hususunda kesin ve net bir görüşün belirlenmesi gerekmektedir.

4.2.2.5. 4915 Sayılı Kanunla Birlikte Diğer Kanunlara da Muhalefet Edilmesi Durumu
Av suçunda (kabahatinde) el konulan silah veya tüfekler 4915 sayılı Kanun açısından suç unsurunu teşkil ediyor (örneğin: silahın takozsuz olması) ve mülkiyeti kamuya geçirilmesi gerekiyor ise ve aynı zamanda tüfek ve silah ruhsatının süresi dolduğu için 2521 sayılı kanuna da muhalefet edilmişse, bu durumlarda 4915 sayılı Kanuna muhalefetten gerekli idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesini içeren idari yaptırım kararı alınacak, daha sonra 2521 sayılı Kanuna muhalefetten yasal işlem yapılmak üzere tutanak ve ekleri mülkiyetin kamuya geçirilme kararı ile birlikte Cumhuriyet Savcılıklarına gönderilerek suç ihbarında bulunulacaktır.

Bu gibi hallerde mülkiyeti kamuya geçirilmesi kararının öncelikle Çevre ve Orman Bakanlığı'nca alınmasının sebebi ise; silahların taşıma ruhsatının süresi dolduğu için bulundurmaya dönmesi, bir başka deyişle bulundurma ruhsatlı tüfeğin taşındığı için Cumhuriyet Savcılıklarınca TCK'ya göre ceza verilmesi, ancak tüfek ve silah ruhsatlı olduğu için sahibine iade edilmesi ve bu durumda 4915 sayılı Kanunu'na göre av suçu nedeniyle mülkiyeti kamuya geçmesi gereken bir silahın sahibine iade edebilecek olmasıdır.

Ancak tüfek ve silahın hiç av tezkeresi ya da yivsiz tüfek ruhsatnamesi yoksa bu durumda tüfek ve silahlar mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmeden doğrudan Cumhuriyet Savcılığına teslim edilecektir.

4915 sayılı Kanuna muhalefetin dışında başka bir kanuna muhalefet teşkil eden suç işlenmemişse, Bakanlıkça verilen idari yaptırım kararlarının Cumhuriyet Savcılıklarına bildirilmesine gerek bulunmamaktadır.

4.2.2.6. Soruşturma ve Yerine Getirme Zaman Aşımı

5326 sayılı kanununun 20. ve 21. maddelerinde soruşturma zaman aşımı ve yerine getirme zaman aşımı süreleri ayrı ayrı belirtilmiştir. Soruşturma zaman aşımı kabahatin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle, yerine getirme zaman aşımı ise kararın kesinleşmesinden itibaren işlemeye başlamaktadır. Uygulamada bu sürelere dikkat edilerek işlem yapılmasına özen gösterilmelidir.

Soruşturma zaman aşımı süresi;

- a) Yüz bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde beş,
- b) Elli bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde dört,
- c) Yirmi bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde üç,
- d) Yirmi bin Türk Lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde iki Yıldır.

Yerine getirme zaman aşımı süresi;

- a) Elli bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde yedi,
- b) Yirmi bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde beş,
- c) On bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde dört,
- d) On bin Türk Lirasından az idari para cezasına karar verilmesi halinde üç Yıldır.

Bu konuda en önemli görev idarelere düşmektedir. Orman idaresinin davaları sürekli takip etmesi gerekmektedir. Oysa, günümüzde memur kadroları devamlı değiştiği için yeni gelenin hangi davaları takip edeceğini bilmediğinden sorunlar çıkmaktadır.

Ayrıca, zaman aşımı süreleri bir bakıma af gibi değerlendirilmektedir. Av suçlarını işleyen herhangi biri bu maddelerde yazılan süreler kısa olduğu için ceza almaktan kurtulmaktadır.⁸² Ankara Ticaret Odasının hazırladığı “gizli af: zaman aşımı raporu” na göre Türk adaleti her yıl ortalama 480 bin dosyanın zaman aşımı nedeniyle düşmesine neden olmaktadır.

⁸² T.C. Şırnak Sulh Ceza Mahkemesi , Esas no: 2005/231, Karar no :2005/256

Bu rapora göre sadece 2004 yılında savcılık evresinde 129 bin 533, mahkemelerde 409 bin 26, yargıtay'da 7 bin 772 olmak üzere toplam 546 bin 843 dosya zamanaşımı nedeniyle düştü. Ayrıca, raporda zamanaşımından faydalanmak için çok sık avukat değiştirildiği ve dava dosyası incelemek adı altında davaların uzadıkça uzatıldığına dikkat çekiliyor. Bu yüzden zaman aşımı konusunda yetkililerin daha dikkatli davranmaları gerekmektedir.

4.2.2.7. İtiraz Başvurusunun İncelenmesi

5326 sayılı kanununun 28. maddesinde idarî yaptırım kararına itiraz başvurusunun incelenmesi düzenlenmiştir. Görevli Sulh Ceza Mahkemesi'nce maddede belirtilen şekilde başvurunun usulden kabulüne karar verilmesi halinde mahkemece dilekçenin bir örneği Çevre ve Orman Bakanlığına tebliğini müteakip tebliğ tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde itiraz eden sayısından 1 (bir) nüsha fazla olarak tanzim edilecek cevap dilekçesi ile ilgili mahkemeye cevap verilmesi gerekmektedir.

Cevap ile birlikte idari yaptırma ilişkin işlem dosyasının bir örneğinin de mahkemeye verilmesi gerekir. Mahkemece evrak üzerinden karar verileceği gibi, belli günde tarafları dinleyerek de karar verilebilir. Tarafları dinleme kararı verilmesi halinde dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur.

Başvuruyu inceleyecek Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde başvuruya ilişkin işlemlerin takip ve sonuçlandırılmasının ne şekilde ve kim tarafından yapılacağı konusunda aydınlatılması gerekir. Zira bazı Sulh Ceza Mahkemelerinde görülmekte olan itiraz davalarında, davaya ilişkin belgeler ve bilgiler Orman Genel Müdürlüğünden istenmektedir.

4353 sayılı Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğünün Vazifelerine Devlet Davalarının Takibi Usullerine Dair Kanununun 2. ve 3. maddelerinde; “Bakanlıklara ve Genel Bütçe içindeki diğer daireler ait her türlü hukuk ve ceza davaları ile icra işlerinin ait olduğu makam ve mercilere ikame, takip ve müdafaa ettirmek” Muhakemat Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı kanununun 18. maddesinde “Genel Bütçe içindeki diğer dairelere ait hukuk ve ceza davalarında her türlü icra takiplerinde bu daireler, mahkemeler, hakemler, icra daireleri,

dava ve icra işleri ile alakalı sair merciler nezdinde temsil vazifesi Maliye Bakanlığı'na ait Hazine Avukatları tarafından görülür.

Hazine Avukatı bulunmayan yerlerdeki dava ve icra işlerinde bu dairelerinde bu daireler, amirlere tarafından temsil olunur.” Hükümü getirilmiştir.

Bu hükümlere göre genel bütçeli dairelerin her türlü adli yargı yerlerinde temsili Hazine Avukatları marifetiyle yapılmaktadır. Ancak Hazine Avukatının olmadığı yerlerde orman idaresinin o yerdeki daire amiri takibi yapılacaktır.

Bu nedenle; idarî yaptırım kararlarına karşı Sulh Ceza Mahkemesi'ne müracaat edilmesi durumunda mahkemece savunma istenmesi yolunda orman idaresine yapılacak tebligat üzerine, savunmaya esas olacak ayrıntılı açıklamalar ile tarih sırası itibarıyla idarî yaptırım kararı uygulanmasına ait belgelerin eksiksiz olarak orman idaresi adına savunma yapacak Mahalli Hazine Avukatlığı'na dosya haline 2 nüsha olarak gönderilmesi gerekmektedir. Cevap verme süresinin tebliğden itibaren 15 gün olduğu dikkate alınarak süresinde savunma hazırlanmasını temin için belgelerin mümkün olan en kısa zamanda Mahalli Hazine Avukatlığına gönderilmesi veya elden verilmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca; bazı il ve ilçelerimizdeki Sulh Ceza Mahkemeleri'ndeki görülen itiraz davalarında, 4915 sayılı Kanunun 30. maddesinde belirtilen İdare Mahkemeler olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı verildiği Çevre ve Orman Bakanlığı'mıza intikal eden kararlardan anlaşılmaktadır.

Mahkemelerce de tereddüt edilen bu hususla ilgili Uyuşmazlık Mahkemesinde görülen dava sonucu ekli kararda belirtilen gerekçelerle Görevsizlik Kararlarına İtiraz edilerek itiraz davaların Sulh Ceza Mahkemeleri'nde görülmesi sağlanmalıdır.

4.2.2.8. Vazgeçme ve Kabul

5326 sayılı Kanunun 30. maddesinin 2. fıkrasında ilgili kamu kurum ve kuruluşun mahkemece karar verilinceye kadar kanun yolu başvurusunu kabul ederek idarî yaptırım kararını geri alabileceği düzenlenmiştir. Düzenlemeye göre idarî yaptırım kararının geri

alınması sadece, karara karşı kanun yoluna başvurulmuş olduğu durumlarda mahkemece karar verilinceye kadar yapılabilecektir.

5326 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu güne kadar Kabahatler Kanunu'nun amaç ve kapsamı hakkında bilgi sahibi olunamaması, bazı hükümlerin adli makamlarca da farklı şekillerde yorumlanmasından dolayı yaşanan tereddütler nedeniyle Orman Genel Müdürlüğü ve Hukuk Müşavirliği'nce gerek yazılı gerekse sözlü olarak;

- Suçta kullanılan tüfeklere eskiden olduğu gibi el konulması ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi,
- Kararlara ilgili şahıslarca yapılacak itirazların yargı tarafından incelenmesi sonucunda yargının vereceği kararın esas alınması,
- Av suçlarında el konulmakla birlikte bu tereddütlerin giderilmesine kadar 5326 sayılı kanunda belirtilen soruşturma zaman aşımı süresi içinde el konulan tüfeklerle ilgili mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarının bekletilmesinin de mümkün olduğu,
- Mülkiyetin kamuya geçirilen silah ve tüfeklerin savcılıklara teslim edilmesi gibi görüşler verilmiştir.

Ancak bundan böyle, Kabahatler Kanunu'nun ilgili genel hükümlerinin ne şekilde uygulanacağına ilişkin Bakanlık Hukuk Müşavirliği'mizin Adalet Bakanlığı görüşü çerçevesinde, hangi hallerde araç ve gereçler ile tüfek ve silahlara el konulacağı ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verileceği yukarıdaki maddelerde belirtilmiştir.

Bu kapsamda; İdarî yaptırım kararı alınmayan ve mülkiyeti henüz kamuya geçirilmeyen ve bekletilen silah ve tüfeklerle ilgili olarak: Bakanlıkça mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verme yetkisi devri yapılan görevliler suç tutanaklarını yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde inceleyerek, sadece suçta kullanıldığı için el konulan (ayrıca suç unsuru teşkil edenler hariç) ve bugüne kadar herhangi bir idarî yaptırım kararı almaksızın bekletilen silah ve tüfekleri, "...el konulan silah ve tüfekler, Adalet Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı Hukuk Müşavirliği ile Orman Genel Müdürlüğü'nün talimatları kapsamında incelendiğinde kabahatin konusunu oluşturmadığının ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine yer olmadığının anlaşılması üzerine iadesine karar verilmiştir."

Şeklinde alacakları kararlar sahiplerine iade edeceklerdir. Ancak idarî para cezası yönünden gerekli kararı almalıdırlar.

Mülkiyetin kamuya geçirilme kararı verilen ve itiraz edilmeden kararı kesinleşen silah ve tüfeklerle ilgili olarak; idari yaptırım kararı verilen (mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı içeren) ve karara ilgili tarafından yapılan itiraz başvurusunun mahkemece işlenmesi sonucu mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı uygun bulunan silah ve tüfekler ilgili şahıslara iade edilmeyecek ve mülkiyetin kamuya geçmiş olacaktır.

İdarî para cezasını ve mülkiyetin kamuya geçirilmesini birlikte içeren idarî yaptırım kararlarına şahıslarca itiraz edilmiş ve dava halen karar aşamasında ise bu silah ve tüfeklerle ilgili olarak; Bu silah ve tüfeklerin görüşler ve talimatlar kapsamında değerlendirilmesi sonucunda mülkiyetin kamuya geçirilmesinin yersiz olduğunun anlaşılması halinde, 5326 sayılı kanunun 30. maddesi çerçevesinde ve yargı kararı verilmemişse, sadece mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı ile sınırlı olmak üzere idarî yaptırım kararından vazgeçme yapılarak avcılarının mağduriyetine sebep olunmayacak ve vazgeçmenin mahkemece uygun görülmesi halinde tüfekler sahiplerine iade edilmelidir.

Orman Genel Müdürlüğü'ne intikal eden cetvellerin incelenmesinde, bazı illerimizde hala 4915 sayılı Kanun 30. maddesine göre daha önce illerimize gönderilen matbu idari para cezası kararlarının kullanıldığı, idarî yaptırım kararı alınmadığı, dolayısıyla Kabahatler Kanununun hükümlerinin uygulanmadığı görülmektedir.

Uygulamada tereddüt edilen ve yanlış uygulama yapılan konulardan bir diğeri de idarî para cezalarının tebliği, kesinleşmesi, ödeme şekli, indirim uygulaması, taksitlendirme, iade gibi hususlardır. 16.12.2005 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 437 sayılı Tahsilat Genel Tebliğinde belirtilen hususların tamamına açıklık getiren hükümler bulunmaktadır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Avcılık, insanlığın varoluşu ile başlayan ve birtakım değişiklere uğrayarak günümüzde de varlığını sürdüren bir olgu diye tanımlanmıştır. Avcılık ilk çağlarda insanların yaşamını sürdürebilmeleri için bir zorunluluk olmuştur. Günümüzde ise keyif ve spor için yapılan faaliyet haline gelmiştir.

Avcılık düzensiz avlanma ile başlamıştır. Zamanla belli kurallara bağlanma zorunluluğu doğurmuştur. Krallar, sahip olduğu ve kendi keyfi için avlanma yaptığı ormanlara halkın girmemesi için çeşitli kurallar belirlemiştir. Böylece avcılık konusunda sınırlamalar, yasaklamalar ve cezalar getiren kanunlar ortaya çıkmasıyla Avcılık Hukuku'nun temelleri atılmıştır.

Yurdumuzda yapılan düzenlemelere bakıldığında, Cumhuriyet Tarihinde ilk yasa 13.5.1937 tarihinde yürürlüğe giren 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'dur. Ancak, yıllar geçtikçe av hayvanlarının ve doğal ortamlarının korunması konusunda yasa yetersiz kalmıştır. Bu yüzden Merkez, il ve ilçe av komisyonlarının kararları ile oluşan yasal boşluklar doldurulmaya çalışılmıştır.

Aradan geçen 66 yıl içinde yetersiz kalan yasa, yeni bir kanunun çıkarılmasını zorunlu hale getirmiştir. Hazırlanan bir çok yasa tasarısından sonra nihayet 11.7.2003 tarihinde kabul edilen 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Adı geçen yasanın getirdiği en önemli ilkelerden birisi sürdürülebilirlik ilkesi olmuştur. Sürdürülebilirlik kavramı, gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasını güvence altına almak amacıyla mevcut ihtiyaçların karşılaşmasına sınırlamalar getirmek diye tanımlanmıştır. Bunu sağlamak için, kanun, nesli azalan yaban hayvanlarının tür bazında korunması yanında, bunların yaşam ortamlarının korunması ve geliştirilmesini hedefleyen tedbirler getirmektedir. Bu amaçla, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ile üretme istasyonlarının oluşturulmasını sağlamaktadır.

4915 sayılı Yasa'da diğerk bir yenilik olarak katılımcılık ilkesi de yer almıştır. Bu ilke; avcılık konusunda ilgili herkesin karar alma sürecine katılmasını sağlamak şeklinde tanımlanmıştır. Katılımcılık konusunda, 3167 sayılı yasadan farklı olarak, avcılıkla ilgili çok farklı kesimlerin Merkez Av Komisyonu içerisinde bulundurulmalarını ve alınan kararlara katılımına imkan sağlanmıştır. Bu çerçevede, konuyla ilgili, merkezî ve mahallî kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin Merkez Av Komisyonu'nda ve il av komisyonlarında temsili öngörülmüştür.

Bir diğerk ilke yararlanan katkı sağlar ilkesi olmuştur. Av yaban hayatının sağladığı kaynakların ürün ve hizmetlerinden yararlananların kaynağı yöneten sisteme, başka bir deyişle topluma bir katkı sağlaması gerektiğı yasada belirtilmiştir. Bu yaklaşımla kanun maddeleri arasında katılım payı adı altında bir ücret ödenmesi belirtilmiştir.

Bir diğerk ilke olan geri kazanım ilkesi, doğada mevcut olan ekosistemlerin doğal olarak uyguladıkları geri kazanım süreçlerini insanlarında benimsemelerini sağlamaktadır. Bu düşünce insanların diğerk sistem öğeleri üzerindeki baskı ve zorlamaları ortadan kaldırmalarını, hep birlikte ve sürekli olarak var olabilmek üzere uygulaması gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu kanunla birlikte gündeme gelen bir diğerk konu, etkin bir korumayı sağlamış olmasıdır. Bu çerçevede özellikle "sürdürülebilirliğin temeli, doğal kaynaklardan dengeli yararlanmaktır" ilkesinden hareket ettiğimizde etkin bir korumayla bunun ancak sağlanabileceğini söylemek mümkün olmaktadır.

Kanunun getirdiğı yeniliklerden biriside; Avcılık Belgesi sahibi avcılar, avlanmak istedikleri av yılına ait Avlanma İzin Ücretini buldukları ilin İl Çevre ve Orman Müdürlüklerinin Döner Sermaye İşletmelerine yatırmak suretiyle Avlanma İzni almak zorunda olmalarıdır.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 3 üncü maddesine dayanılarak, Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında toplanan üyeler ile Merkez Av Komisyonu teşkil edilmesi gerekmektedir. Bunun amacı avcılıkla ilgili her kesimden seçilen üyelerle daha geniş bir tartışma ortamının oluşturulmasıdır.

Yeni Kabul edilen yasada, bilinçli bir avlanmayı sağlayabilmek için, özellikle özel ve devlet televizyonlarına eğitici yayın zorunluluğu da getirilmiştir. Bu yayınlar yılda en az üç saat süreyle, ücretsiz bir şekilde, av sezonunun başlamasına on beş gün kala ve bitiminden on beş gün sonraki zaman diliminde yapılacağı belirtilmiştir. Ancak, buna medya kuruluşlarının çoğunluğunun uymadığı görülmektedir.

Bu kanunda gündeme gelen bir diğer konu, avlak yönetiminde sağlanan gelişmedir. Kanunda, avlaklar, dört ayrı statüde tanımlanmaktadır. Burada önemli olan, avlakların profesyonel kişi veya kurumlarca işletilmesi imkânının getirilmiş olmasıdır. Kanuna göre, avlanma planları yapılmış, örnek avlakların planda belirtilen esaslara göre işletilmesinin gerçek veya tüzel kişilere verilebilmesi imkânı sağlanmıştır.

4915 sayılı Kanunu'nun uygulamasında bazı sorunlar her kanunda olduğu gibi bu kanunda da olmuştur ve olacaktır. Bu sorunlardan birisi de avcılık belgesi konusunda tespit edilmiştir. Belli bir eğitim alınarak elde edilen bu belgenin geçerli olabilmesi için her sene bir miktar harcın yatırılması şart koşulmuştur. Ancak, bu harçlar kısa zamanda yükseltilmiştir. Bunun sonucu kaçak avlanma artmıştır. Yapılan baskılar sonucu harçlar bir miktar indirilmişse de sorunlar çözümlenememiştir. Bu sırada Orman Bakanlığı yeni bir tasarı hazırlayarak avcılık belgesinin harcının bir defada ödenmesi için bir yasa değişikliği teklif etmiştir.

Bir diğer sorun olan düzenleme katılım payı altında av malzemeleri satan yerlere %2'lik bir pay yatırılması zorunluluğu getirmiş olmasıdır. Ancak, bu maddede katılım payı ile ilgili yaptırım gücü yok ve bu payın yatırılıp yatırılmadığını takip edecek merci belli değildir. Bu durumda inisiyatif tamamen av bayilerinin elinde bulunmaktadır. Bu sorun, katılım payının av malzemelerinin üretildiği yerlerden doğrudan alınmasıyla çözülebileceği düşünülmektedir.

Diğer bir sorun teşebbüs konusunda yaşanmaktadır. Yürürlükten kaldırılan 3167 sayılı kanunda teşebbüs halinde ceza verilememiştir. Çünkü kabahatte teşebbüs olmayacağına ilişkin verilen Yargıtay kararları gereğince; fiili olarak av hayvanı vurulmamış ise ceza verilmesi mümkün olamamıştır. Ancak 4915 sayılı yasa teşebbüse de ceza vermeyi sağlamıştır. Bir süre eski uygulama devam ettiyse de Orman Bakanlığı Hukuk

Müşavirleri'nin çalışmalarıyla artık mahkemeler teşebbüse de ceza vermeye başlamışlardır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 44. maddesi, işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişinin, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. 4915 sayılı Kanuna bu açıklamalar ışığında bakıldığında, avlanma izni olmadan avlanmak, avcılık belgesi olmadan avlanmak, ava yasak sahada avlanmak ve yasaklanmış günde avlanmak suçlarının her birinin birbirinden ayrı fiillere dayandığı, kabahatler kanununa göre bu fiiller kabahat nevinden sayıldığı; dolayısıyla bunların tek fiilden kaynaklanan suçlar olarak kabul edilmeyeceği sonucuna varılmıştır. Bir başka deyişle fikri içtima uygulamasının şartları bulunmamaktadır.

4915 sayılı yasa ile yasada yeniden tanımlanan kanuna muhalefet hallerinde uygulanacak cezalar 4/4,6/2,18/1-2 ve 19 ncu maddelere muhalefet halleri hariç idari para cezası olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve davaların kısa sürede bitirilmesini amacıyla yapılmıştır. Buna rağmen uygulama daha karışık bir hal almıştır. Bunun yerine önceki sistem olan adli ceza sisteminin getirilmesi ile bu sorunların çözüleceği düşünülmektedir.

Avcılıkta, avlanma eylemi genellikle grup halinde yapılmaktadır. Avlaklarda yasa dışı av yaparken yakalanan birden fazla kişiden sadece üzerlerinde tüfek bulunanlara ceza verilmesi yoluna gidilmemelidir. Avlanma eylemi içinde görülmüşlerse her birine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir.

Müsaderenin hukuki niteliği bakımından doktrinde tam bir birlik bulunmamaktadır. Müsadereyi ceza olarak kabul edenlerin yanında tedbir olduğunu belirten görüşlerde bulunmaktadır. 4915 sayılı yasanın 20/3 fıkrasında zapt edilen suç aleti silahların soruşturma evrakı ile Cumhuriyet Savcılığı'na intikal ettirileceğini düzenlenmiştir. Ceza kararının tanziminin hemen arkasından silahlar savcılığa teslim edilmekte ve müsadere talep edilmektedir. Tüm suçları ayırmadan aynı ceza ile karşılamak, cezanın oranlı olması ve caydırıcı olması gereğine aykırı düşmekte, aynı zamanda müsadere de cezanın eşitliği ilkesini çiğnemektedir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda arama açısından bakıldığında sadece Fahri Av Müfettişlerinin konut, araç ve üst araması yapmaya yetkili olmadıkları görülür. Diğer görevlilerin ise yetkili oldukları anlaşılmaktadır..

Suçların takibinde yapılan cezai işlem ve o işlemin davalarının Orman sayılan yerlerde Orman Genel Müdürlüğü ve avukatlarınca, diğer yerlerde ise Çevre ve Orman Bakanlığı'nca ve Hazine avukatlığınca yapılması yönünde 30 ncu madde de değişiklik yapılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Bu kanunla, sadece et yönünden değil, aynı zamanda av turizmi yönünden de ülke ekonomisine ciddi bir katkı sağlanması düşünülmüştür. Türkiye'nin coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı bakımından av turizminin gelişmesine elverişli konumdadır. Av turizmine açılacak avlaklar, ülkemizin av hayvanı potansiyeli dikkate alınarak, Milli Parklar, Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü tarafından tespit ve ilan edilmektedir. Bu konuda daha titiz çalışılmalar yapılması gerekmektedir.

Aynı kanununun 25. maddesi av turizminin usulsüz yapılması halinde verilecek idari para miktarını ve ceza kesilecek kişileri belirtmektedir. Yabancı uyruklu kişilerin uzak ülkelerden gelip herhangi bir aracı olmadan yasa dışı kurumlarla irtibata geçmeleri çok zor olmaktadır. Mutlaka bir yardımcı veya bir yol gösterici aracılığıyla yapılmaktadır. Bu sorunu çözmek için 25.maddenin son satırına "... yardım ve yataklık yapanlara...." ifadesinin eklenmesi gerekmektedir. Böylelikle av turizmi yapmak isteyen yabancı uyruklu avcılar ile bunları kaçak yollardan avlanmalarını sağlayan yasa dışı acenteler arasında bağlantıyı sağlayan kişilerinde cezalandırılması mümkün olacaktır..

Orman Muhafaza Memurlarının, av koruma memurlarının, saha bekçilerinin çeşitli sorunlarını çözmek için acil olarak yetkili kurum ve makamların harekete geçmesi gerekmektedir. Böylece sorunları çözülmüş olan ormanı korumakla görevli memurlar kara avcılığı konusunda ve suçların takibinde daha başarılı olacaklarına inanılmaktadır..

4915 sayılı Yasa idari cezaların tahsilini de ceza vermeye yetkili kişilerin yapacağını düzenlemiştir. Orman Genel Müdürlüğü'nce 6183 sayılı yasa kapsamında cezaların tahsiline çalışılmaktadır. Ancak, eleman yetersizliği ve bu konuda yetişmiş elemanı

olmaması tahsilatın ağır işlemesine neden olmaktadır. Ayrıca, cezaların tahsili konusunda teşkilatlanmamış ve bugüne kadar böyle bir faaliyette bulunmamış il müdürlüklerince tahsilatın sağlanmasında sorunlar yaşanmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı taşrada il müdürlükleri olarak örgütlenmiştir. Ancak bu örgütlenme idari para cezalarının tahsili açısından sorun yaratmaktadır. Şöyle ki, başka bir ilden gelen ve suç işleyen bir avcının ikametgahının başka ilde olması nedeniyle cebri tahsilat işlemlerinin yapılması yetki alanı dışında kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle suçun işlendiği yerdeki il müdürlüğünün haciz işlemlerini yapamamasına neden olmaktadır. Bu durumda bu işlemleri sanığın ikametgahının bulunduğu il müdürlüğünce işlemlerin devam ettirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Yaban Hayvanı Üretim İstasyon'larının en önemli sorunu tam bir tanımının 4915 sayılı yasada yapılamamasıdır. Yasanın 2. maddesinde “Üretme istasyonu: Av ve yaban hayvanlarının üretildikleri tesisleri,” ifade eder şeklindedir. Ayrıca, ilgili Yönetmelik’te “Üretme İstasyonu: Av ve yaban hayvanlarının suni yöntemlerle üretildikleri yerleri” şeklinde eksik bir tanım yapılmıştır. Bu tanımın daha bilimsel olarak yapılması gerekmektedir.

4915 sayılı kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce Merkez Av Komisyonu Kararı çerçevesinde görevlendirilen 298 adet fahri av müfettişi görev yapmaktadır. Bugüne kadar ancak birkaç rapor düzenlemişlerdir. Bu raporların çoğu kişisel ya da dernekler arası rekabetten doğan ve husumeti yansıtan raporlar niteliği taşımaktadır. Bu müfettişlerin tanzim ettikleri raporların yasal bir geçerliliği de bulunmamaktadır Fahri Av Müfettişliği belgesi, taşıyıcıya orman içi dinlenme yerlerine ve orman kamplarına girişte kolaylık sağlamanın yanı sıra, kaçak avlanmayı da kolaylaştırdığından avcılar bu belgeye sahip olmak için birbirleriyle yarışmaktadırlar. Bu yüzden bu oluşumun tamamen kaldırılması yerinde olacağı düşünülmektedir.

Türkiye’deki İl Av Komisyonları üyelerinin çoğunluğunun devlet memuru oluşu, görev sürelerinin belli olmayışı ve küçük yerlerde avcılığın boş işlerden sayılması gibi nedenler bu komisyonların işlevsiz kalmasına sebep olmuştur. Sonuç olarak bu

komisyonların avcılığın alt yapısını oluşturmadaki görevleri dikkate alındığında daha fazla önem verilmesi gerektiği görülmektedir.

Avcıların Avlanma Belgesi alımında kursa tabi tutulmalarının yanında, basın ve yayın araçlarından da faydalanılarak eğitim eksiklikleri mutlaka giderilmelidir. Özellikle Orman Fakülteleri'nde av ve yaban hayatı yönetimiyle ilgili eğitim programları organize edilmeli, bu programlardan çok boyutlu bilgi ve birikim edinmiş elemanlar yetiştirilmelidir. Böyle bir programın işlendirme vaadeden önemli bir olanak oluşturduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

8 Şubat 2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı, av hayvanlarının avı yurt genelinde avlanılmasını yasaklamıştır. Oysa, yasağın tüm yurttan değil de sadece gerçekten ağır hava şartlarının olduğu bölgelerde yasaklanmasının daha adil olacağı, ağır kış şartlarının ortadan kalkmasından sonra bu yasağın hemen kaldırılmasının daha iyi olacağı düşünülmektedir.

4915 sayılı Kara Avcılığı Yasası'ndan sonra çıkarılan Kabahatler Kanunu bizim incelediğimiz yasa düzenlenmiş idari para cezasını gerektiren fiilleri "kabahat" olarak adlandırmıştır. Böylece kanundaki bir çok hüküm ilga olmuştur.

5326 sayılı kanunun 13. maddesinde teşebbüs düzenlenmiş olup, kabahatte teşebbüsün cezalandırılmayacağı, ancak kanunda açık hüküm varsa cezalandırılacağı belirtilmiştir. 4915 sayılı Kanun yürürlüğe girdiğinde avlanmaya teşebbüse ceza verilmemiştir. Ancak kanun tanımlarda belirtildiği gibi teşebbüsü de cezalandırmaktadır.

5326 sayılı kanunun 14. maddesinde iştirak düzenlenmiş olup, kabahatin işlenmesine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında fail olarak idari para cezası verilir düzenlenmesi yapılmıştır. Buna göre yasadışı avlanma eylemine birden fazla kişinin katılması halinde hepsine ayrı ayrı ceza verilmesi gerekmektedir.

4915 sayılı Kanun'da yasaklanan her bir eylem ayrı bir suç olarak tanımlanmış olup her birinin gerçekleşmesi farklı eylemlere dayanmaktadır. Dolayısı ile tek bir fiilden

kaynaklandığı kabul edilemez. Bu nedenle de fikri içtima uygulamasının şartlarının da gerçekleştiğinden bahsedilemez.

5326 sayılı kanunun 16. maddesinde idarî yaptırımın idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu düzenlenmiştir.

5326 sayılı kanunun 18. maddesinde ise; “kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.” Hükmü ile sadece kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi öngörülmüştür.

Tüfek ve silahların dışında kalan kabahatin konusunu oluşturan araç ve gereçler ile kabahatin işlenmesi suretiyle elde edilen eşyalar hakkında mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmesi halinde bunların mülkiyeti; 5326 sayılı kanunun 18. maddesinin 4. fıkrasının; “Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.” Hükmü gereğince Orman Genel Müdürlüğü’ne geçmesi gerekmektedir.

Buraya kadar incelediğimiz 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda tespit edebildiğimiz sorunları aktarmaya çalıştık. Bilindiği gibi av ve yaban hayatı geleceğimiz açısından çok önemlidir. Bunu gözönünde bulunduran avcılarının ve kanunu hazırlayanların birlikte çalışmasıyla bütün sorunların üstesinden gelineceğinden hiç kuşku yoktur.

KAYNAKLAR

ALPAT, S. 1989, “*Modern Avcı*” Av Dergisi, Sayı: 2, s. 12.

ANKARA, 2001., Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Eğitim Kitabı, Eğitim yayınları-1 ISBN: 975-8273-32-9 Ankara.

ANONİM, 2005, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Yaban Hayvanı Üretme İstasyonları verileri

ARAS, C., 2002. *Açıklama- İçtihatlı Orman Kanunu*, Adil Yayınevi, Ankara, ISBN 975-6449-40-7.

AYGEN, D., 2000: *Gerekçeli- Açıklama- İçtihatlı Orman Kanunu*, Yetkin basımevi, ISBN 975-464-143-9, Ankara.

AYANOĞLU, Sedat. *Av Hukuku*, Yüksek Lisans Ders Notu, 2002

AYANOĞLU, Sedat., GÜNEŞ, Yusuf, 2003, *Orman Suçları Ders Kitabı*, s. :155, İstanbul.

AYDIN, Murat.2006 <http://www.cezabb.adalet.gov.tr/mevzuat.doc> [Ziyaret Tarihi: 1 mayıs 2005].

BAYER; Z., 1966, *Milli Parklar : Önemi, İlişkileri ve Planlanması*, T.C. Tarım Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü 4 : s : 57

ÇAKMUT, Ö., 2002. *Türk Ceza Kanununa Göre Müsadere*, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 76, Sayı 10-11-12, İstanbul, sf. 950

ÇALIŞKAN, Mahmut.,2003, *Yeni Kara Avcılığı Yasa Tasarısı*, Av Tutkusu Dergisi Sayı 72 s:25

ÇALIŞKAN, Mahmut, 2003, *Avcılık Belgesi*, Av Tutkusu Dergisi sayı:549, sayfa 86

ÇANAKÇIOĞLU, Hasan., MOL, Torul, 1996, *Yaban Hayvanları Bilgisi*, İstanbul, s.10, ISBN 975-404-424-4

ÇEVRE ve Orman Bakanlığı web sayfası, “*Avcılıkta Kuş Gribi (Avian İnfluenza) Hastalığına Karşı Alınacak Önlemler Ve Mücadele Talimatnamesi*”.
http://www.cevreorman.gov.tr/belgeler2/kus_gribi_talimat.doc [Ziyaret Tarihi: 1 Kasım 2005].

DARENDE, M. İhsan. (avukat) 2005 “*Yeni TCK’da İştirak*”
http://www.turkhukuksitei.com/makale_182.htm [Ziyaret Tarihi: 26 Haziran 2005].

DOĞRUSÖZ, Bumin. 2004. “(Yeni) Türk Ceza Hukuku” 18.10.2004 Dünya Gazetesi

DÖNMEZER, Sulhi, ERMAN, Sahir, 1988, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt: Sayfa: 543-564

EGE, Z. 1996., *Bir Rekreasyon Türü Olarak Av Turizmi ve Türkiye’de Av Turizminin Geliştirilmesi ile İlgili Bir Model Önerisi*, Doktora Tezi, İzmir, D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DPT, Devlet Planlama Teşkilatı, 1985, V. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu; Ormancılık, Başbakanlık DPT, Yayın No: 2006, O.İ.K.: 310, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

EREN, Hasan, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu, Ankara 1988

ELVAN ,O. Devrim, 2003, *Ağaç Kesme Suçunun Orman Kanununun Açısından İncelenmesi*, S. 60 İstanbul.

GÜNEŞ, Yusuf, 2001, “*Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi*”,Doktora Tezi, s:108, İstanbul. Fen Bilimleri Enstitüsü.

HUŞ, S. 1974, “ *Av Hayvanları ve Avcılık*”, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları No:1971, O.F. Yayın No: 202, s.406

KARAKAYA, K. 1995., “*Ülkemiz İçin Büyük Bir Potansiyel: Av Turizmi*”, TÜRSAB, Sayı: 138, ss. 34-40.

KIZILAY, E., 1973: *Orman suçları ve Takibi*, Eko Matbaası, İstanbul.

KIZILTAŞ, Mustafa. (Cumhuriyet Savcısı) 2005. “*Ceza Hukukunda Arama ve El Koyma*” başlıklı makalesi, s.3

KILIÇ, Ümit, 2000, Ardahan DHA, *Av müfettişi, kaçak avcı çıktı*, . (16 Eylül 2000 tarihli milliyet gazetesi)

KİRİŞÇİ, Vahit, 2003, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adana Milletvekili Genel Kurul Tutanağı 22. Dönem 1. Yasama Yılı 100. Birleşim 01/Temmuz /2003 Salı

KÖKTÜRK, M., 1946., “*Av Hayvanları ve Avcılık*”, T.C. Tarım Bakanlığı, Orman Genel MüdürlüğüYayınları, no:35,s:137 İstanbul

ORMAN Genel Müdürlüğü web sayfası. “*Sorunlar*” <http://www.ogm.gov.tr/yangin/koruma7.htm> [Ziyaret Tarihi: 16 Kasım 2005].

PARKER, P. “*Wolves Take Back the Wild*”, GORP. http://www.gorp.com/gorp/activity/wildlife/wol_rndp.htm. [Ziyaret Tarihi: 14 Kasım 2005].

ORMANCILIK ŞURASI, 2005, 1. “Çevre ve Ormanlık Şurası Kararları” 22-24 Mart 2005, Antalya.

ÖNDER, Ayhan; 1963, “Mütemadî Suç” . İ. H. F. M. C. XXIX, 1963, sayı 1-2 İstanbul..

ÖNDER, Ayhan. 1992, “*Ceza Hukuku Genel Hükümler*”, Cilt II,III, Filiz Kitapevi, İstanbul.

ÖZDÖNMEZ, Metin, 1964, “*Türkiye’de Orman Suçları, Nevileri ve Önlenmesi Çareleri Üzerine Araştırmalar*”, Fakülteler Matbaası, İstanbul Özet Baskı.

ÖZDÖNMEZ; Metin, 1964, “*Türkiye’de Orman Suçları, Nevileri, Sebepleri ve Önlenmesi Çareleri Üzerinde Araştırmalar*”, 1. Baskı, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Düzerkonca Matbaası, İstanbul.

PULLUKÇU Nuran,1989, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, XXI. Ulusal Psikiyatri ve Nöroloji Bilimler Kongresi Poster Sunumu, 16- 21 Ekim 1989, Mersin.

TARHAN, S., 1986, Av Koruma Ve Bakım Çalışmaları, Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı, OGM Milli Parklar Dairesi Başkanlığı, “*Milli Parklar ve Yaban Hayatı Semineri*” 28 Nisan-2 Mayıs 1986 Muğla

TARHAN, S; 1988, Yaban Hayatı Faaliyetlerinde Gelişim TMMOB Orman Mühendisleri Odası, “*Türkiye’de Orman İşletmeciliğinin Gelişimi*” Sempozyumu, 9-10 Şubat 1988 s. 317, Ankara.

TURAN, N., 1984, “*Türkiye’nin Av ve Yaban Hayvanları: Memeliler*”, Ongun Kardeşler Matbaacılık, s. 178., Ankara.

TURAN, N., 1985. “*Av Turizmine Kısa Bir Bakış*”, Av Dergisi, Sayı: 6. s. 18

TDK, Türk Dil Kurumu. Web sayfası. “*sorumluluk*” <http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/sozbul.asp?kelime=sorumluluk>[Ziyaret Tarihi: 20 Nisan 2006].UMAR, S. ,1995,. “*Av Turizmi Koruma Bilinci*”, TURSAB Dergisi, Sayı: 138, ss. 39-40

UYAR, Mesude, 2005, “*Türk Orman Mevzuatının AB Orman mevzuatı ile Uyumlaştırılması Üzerinde İncelemeler*”, s:175,istanbul

YALINKILIÇ, M. Kemal, 2006, “*Kabahatler Kanunu Uygulaması*”, sayı:B.18.0.DMP.03.03.642/36-359. Ankara

ZEKERİYA, Yılmaz, 1997, “*Teori ve Uygulamada Müsadere*”, s.19, Ankara

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Erzincan'da doğdu. İlk ve Ortaokulu İstanbul'da bitirdikten sonra Alparslan Lisesini bitirdi. 1996 yılında girdiği ÖYS sınavında Kocaeli Boya Teknolojisi Meslek Yüksek Okulunu kazandı. Mezun olduktan sonra 1998 yılında İ.Ü. Orman Fakültesini kazandı. 2002 yılında mezun oldu. Halen Ormancılık Hukuku Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Öğrenimine devam etmektedir. Bekar ve orta derece İngilizce bilmektedir.